

I. N. J.

DISSERTATIO PHARMACEUTICO-
THERAPEUTICA
DE

NATURA TINCTU-
RÆ BEZOARDICÆ

D. JOHANNIS MICHAELIS

Cum

Appendice collectaneâ

Ob naturam symbolicam & homogeneam,

De

MISTURA SIMPLICI,

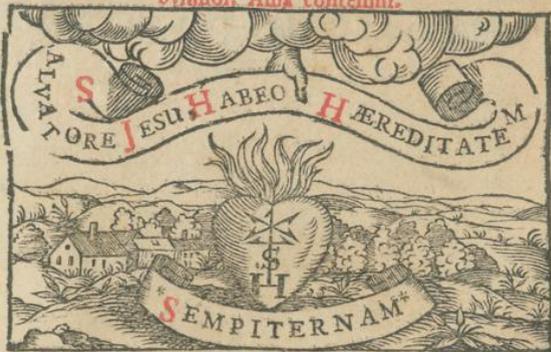
His præfixæ sunt Epistolæ honorariæ nonnullorum
Veteranorum Medicorum

OPERA ET STUDIO THEMATICO

GODOFREDI SCHULTZII, Med. D.

& Practici in Patriâ Lutheri.

Symbol. Ama contemni.

HALL. SAXON.

Sumptibus SIMON. JOH. HUBNERI.

Literis Christiani Michaëlis, Anno 1678.

A. M. N.

DIESELTAD PIAE MAGNETUDO
 THESEPTICA

//

NATURA TINCTI
RE BEZORDIA
D. JOHANNIS MICHAELIS

Cura
 Augustae coll. 1783

Obviam Tincturae & benoventis
 DE

MISTURA SIMPLICI

Hic tracta sunt Epistolae benoventis naturae
 seu Venerandae Medicorum
 Opera et studio Tincturae

GODOLPHUS SCHULTZEMANN
 et Praefatus in Tincturae Tincturae

WITTRAM

WITTE ELLON

Schulze & Co. HUBNER
 Tincturae Christi Michaelis Tincturae

DEO PATRI, FI-
LIO, SPIRITUI
SANCTO,
TER OPTIMO, TER MA-
XIMO,
DEO TRINUNI
& UNITRINO,
Benedicto In secula.
Hoc qvaliscunq; Talenti Lucellum,
sacrum esto.

In Laudis & Gloriæ
sacrificium

Gratæve mentis

Libamentum

Hoc,

O Indulgentissime DEUS,
benignus accipe

à
Famulo Tuo æternò humilique
Cultu Tibi devoto

G. S.

EXCEL-

EXCELLENTISSIMI

WEDELII

Med. D. & Profess. Jen. celeberrimi Epistola ad me missa 30. Novembr. 1676.

P. P.

Responsum ad gratis-
mas Tuas, VIR Excell. sta-
tim dedissem, nisi Proposi-
tum hoc meum negotiis
variis interpolatum, nunc
demum integrum fuisset ex parte exe-
qui. Magnifico Affectum tuum, eundem-
que ut firmum mihi serves, maximopere
rogo; Vicissim Ego nullam intermittam
occasionem, quâ ullô modô inservire Tibi
potero. Dn. U. nostrum è flore studiorum
suorum pronuper emigrantem doleo,
postquam Eum non ab ore tuo, ut credi-
deram, pendere percepi, nihilominus spe-
ro, illum strenue quoque domi inceptam
prosequi viam. *Propositus Tibi Labor non
potest non Publico obtingere utilissimus*, si qui-
dem inter Universalia non infimum te-
nent locum Bezoardica & inter hæc ipsa
A Tinctu-

Tinctura bezoardica D. Michaëlis, toto literario vel medico faltem deprædicata orbe. Jubes quidem me Noctuas Athenas ferre, dum quid circa ejus Processum Usumque moneri posse statuam, amicè à me exposcis. Ne tamen planè filere videar, profiteor in genere *Tincturas bezoardicas remedium esse maximè polychrestum, ad quamplurimos Morbos ex eodem quasi fonte oriundos, Febres imprimis malignas, Pleuritides, Dysenterias &c. nobilissimum.* Confieri autem possunt Eadem duplici potissimum modo, vel simplici mixtione, qualis est *Mistura simplex quavis ratione tincta, cum vel sine camphorà, vel Extractione perfectà ex speciebus bezoardicis, vel qui modus medius est, ex duobus hisce mixtus.* Ad primam illam classem omninò pertinet *Tinctura bezoardica Michaëlis, nisi quod concentratas magis habet vires, adeoque non tam diffusâ eget dosi, unde cum Mixturâ simplici absolutè coincidere rectè quidem negatur, abluere tamen à Processu consimili, frustra viderur asseri: Ego & hâc & alterâ magis specie familiariter utor Tincturâ essentialiter bezoardicâ, cujus vires satis deprædicare non possum.* Usus verò prioris potissimum proficu⁹ mihi visus

fus est in Principio maximè, ubi Volatilia
 magis conveniunt, ubi Camphorata non
 æqvè ingrata sunt, unde è contrariò facilè
 patet, quantum egeat cautionis in statu
 Febrium, in continuatione protractâ, in
 rarioris Texturæ sangvine, & capite debi-
 liori. In hõc verò maximè sæpe errant
 Medici, qv̄i continuò hujus Usu rarefa-
 ctionem sangvinis intendunt, qv̄i inter
 fixa & volatilia distingvere negligunt,
 nec tam refrænant sangvinem & serum
 quàm extimulant. Unde non rarò Vigi-
 liæ, deliria, caloris exacerbatio cum reli-
 quis accidentibus. Hæc summatim qv̄asi
 de Usu hujus Tincturæ sufficiant, qv̄æ
 ipsa procul dubio jam latius omnia expo-
 sueris. Junxi his Theorematum medi-
 corum Exemplar unum, & alias duas,
 qv̄æ ad manũ erant, Disputationes. Nunc
 sub prelum missa quoqve est Pharmacia
 in Artis formam redacta, quam quidem
 voco eò nomine, qvòd singula circa ope-
 rationes hujus occurrentia certis com-
 prehendat Regulis. Qvòd si ulteriùs vel
 qvoad Propositivum Progressum, vel in
 aliis Rebus, qv̄æ maximè ad Honorem
 tuum promovendum facient, inservire

A 2

pote-

potero, promptum me & candidum habebis. Videris in illo æmulari Claudii Deodati studium, qui *Aquam cordialem Herculis Saxonie* peculiari libellô exposuit, seq̄ve unâ cum Auctore vel hōc ipsō in Posteritatis memoriam vindicavit. Servet Te Deus. Dab. raptim Jenæ è Museō

*Nobilissimi T. Nominis
Cultor devotus*

G. W. Wedelius.

Excellentiss. WEDELIO

Sal. & Off.

P. P. **A**ccepi literas tuas, nuper ad me amissas &c. Cæterum, quæ de Tincturâ bezoardicâ doctè & candidè monuisti, perplacent mihi. In nonnullis verò Mentem tuam assequi nequeo. Verba, quæ dubiorum plena sunt, in nuperis literis Tuis sic habent.

Confieri possunt Tincturæ duplici modo, *vel simplici Mixtione* &c. vide supra usq̄ve: concentratas magis habet vires.

Hic sphalma dubio procul literarium, commisit calamus ob festinationem &

pro

pro Mixtione Destillationem, voluit chartæ inarare. Destillatio enim & Extractio, quoad actus pharmaceuticos, sibi invicem opponuntur melius, quam Mixtio & Extractio. Deinde Mistura simplex fit destillatione, & post demum Mixtione spirituum. Tinctura verò bezoardica Extractione & Mistione spirituum, & sic utraqve Mistionem participat, non verò Destillationem. Si autem species Theriacales primùm, destillantur, & novæ species hęc Menstruò destillatò, & viribus Theriacalibus jam imbutò, denuò extrahuntur, & miscentur spiritu vitrioli & Tartari, tunc habetur medius modus Præparationis Tincturæ bezoardicæ, qui constat ex destillatione, extractione & Mistione Miscendorum reliquorum, & hęc modò Tinctura, bezoardica esset intensè, & phrasi tuâ, essentialiter bezoardica. Ad hæc non video, quomodo Tinctura bezoardica ad i. speciem Præparationis pertinere possit, sive Mistio intelligatur, sive destillatio; quocunqve enim modò præparetur, miscenda est. Accedit, quod Tinctura bezoardica Mich. præparetur etiam vulgò nulla prævia destillatione specierum, sed

statim Extractione, vel per simplicem spiritū vini aliquō modo rectificatum, vel per spiritum sambuci, bacc. Junip. perferm. paratum. Itaq̄ve Tinctura bezoardica non ad 1. speciem, sed ad 2. scilicet ad Extractionem refertur. Verūm ut dixi, aliarum fortean Rerum cogitationes animum Tuum subierunt, cum hæc scribes in eā Negotiorum Tuorum Multitudine. Monere tamen id ipsum volui, cum Literas opellæ præfigere Honoris & Testimonii gratia constituerim, si prius intimiorem earum sensum impetraverim. &c. &c.

T. *Prisco verbo παλι σήδεσ ησθ
παλι δούμω*

Godofredus Schultzius, D.

Responsio ad hæc dubia.

P. P. **G**ratissimæ Tuæ redditæ mihi sunt, cum in Gothanâ aula degerem &c. Quod Tuum attinet dubium circa Tincturarum bezoardicarum notionem, ex Nuperis meis natum, studiō fanē scripsi, illas fieri *vel simplici Mixtione, vel Extractione perfectâ.* Cum ergo de posteriori inter

inter Nos conveniat, dari Tincturas bezoardicas, quæ affuso speciebus commo-
do Menstruo propriè extrahuntur, hæc;
suâ hinc Tinctura gaudent, facile constare
puto, hodiernò quidem more alteram
harum classem illam esse, quæ non tam
suâ gaudet genuina & domestica virtute,
per extractionem parata, quam in rei ve-
ritate sola Mistione, *inductâ aliunde Tinctura*
ra, quæ cæteroquin nil planè de viribus
confert, v. g. Ponamus Mixturam simpli-
cem (quæ proculdubio, siue destillatio-
nem præviam consideres, siue non, Mix-
turæ titulo rectè venit; neque enim nisi
confusione vel Mixtione trium certorum
spirituum confit) tinctam santalina Tin-
ctura, venditari pro Tinctura bezoardica,
quæstio inde exoritur, sitne hæc Tinctu-
ra ex ipsis speciebus bezoardicis extra-
cta, an sola sua Mistione conflata, &
quoad corporaturam suam, ceu veste,
palliativa Tincta. Prius sane affirma-
ri nequit, nisi dicere velimus, potio-
rem cum colore hóc virtutem deberi san-
talo r. id quod vix ullus affirmaverit.
Nihilominus tamen Virtus bezoardica &
hóc modò, si curiosè procedatur, ei-
dem

dem rectè tribuitur, suo quidem modulo &c.

N. T. N.

par. Cult.

G. W. Wedelius D. PP.

In,

Epistola

EXCELLENTISSIMI VIRI

D. ECCARDI LEICHNERI

Medici, Philosophi, & Didactici

eximii

ad me missâ

sequentia extant:

P. P. **D**E Tinctura illa constat, merè interpolatum esse Diaphoreticum Paracelsi in Peracutis, quod vulgò Mistura simplex audit, & interpolatum quidem, quod ego sciam, Dn. D. Michaëlis Auctore, *cujus etiam parandi Modus præ aliis mihi arripidet. Eandem porrò uti meritis suis laudibus haud dedignor, ita vulgò in officinis vendi factam haud magnifacio; & pluris sæpe Ipsam illam Misturam simplicem, propriâ tamen quovis manu confectam, ut quæ ab ulteriore etiam usu in chronicis quibusdam Morbis apprimè se commendat. Verbo, utrobiq;*
res

res pendet a dexteriore Ingredientium, utpote spir. Theriac. Tartari & vitriol. præparatione. Addo quod in Malignis etiam plus tribuam ferè Bezoardicis miner. cū $\frac{1}{2}$ diaph. & admisto tantillo camphoræ propter datam ibi ebullitionem, spirituoſis concedere neſciam.

In aliâ hæc :

Circa Ichnographiam Differtationis Tuæ de Tincturâ bezoardica id unum fortassis quis monuerit &c. Animi causa circa Methodum levicula quædam adjicio, utpote 1. haud injuria negari fortean, esse vel verè dici Tincturam bezoardicam, cum quidem Medicamentum bezoardicum sit, sed non ejus nominis Tinctura: quia Tinctura est ab extraneo, non bezoardico 2. Causa Efficiens quare præcisè habeatur Auctor primus, exclusa artifice, qui conficit, destillat, miscet? 3. Materiam & Formam cõfundi, videtur enim omninò Modus ac Processus conficiendî ad Formam potiùs, quàm Materiam spectare. Internam Formam consistere in Naturâ ingredientium & compositionis Indole, colorem, consistentiam esse accidentia superficialia &c. *Ceterùm laborem,*

A 5

censéo

censeo in Praxi studiosè inprimis Juventuti & Incautioribus aliis perutilem.

Responsio.

AD r. Tinctura dicitur, non quia bezoardica est, sed quia consistentiam habet Tincturæ, quò respectu opponitur Extracto & Essentiæ. Tinctura dicitur à Formâ externa fluida, bezoardica ab interna Materia ex qua, Fine, & usu. Deinde omninò Ingredientium (quæ bezoardicò Titulò gaudent, ob vires Badzahar orientali analogas, si non superiores) colore tingitur nativò & domesticò Liqvor noster bezoardicus. Negari enim nequit, Tincturam bezoardicam etiam ante extraneam colorationem cum papav. rh. fant. r. &c. suum obtinere colorem, quem Ingredientia Menstruo suppeditant, & cum colore vires suas. Duplex itaqve color est Tincturæ bezoardicæ: 1. natus ab Ingredientibus bezoardicis seu bezoardico-æmulis. 2. extraneus, ab extraneo; ut fantalo r. papav. rh. &c. Hinc nonnulli medici nativo suo colori eandem relinquunt, nec papavere, nec fantalo tingunt: Nativus color obumbratur, extraneò, in se verò non tollitur, quando
Tinctu-

Tinctura per extractionem parata fuit.

Ad 2. Neque hoc ego dixi vel scripsi. Titulus & caput 2. habet: de Auctore & Æmulis. Per hos intelliguntur omnes, qui in Tincturæ bezoardicæ confectione, variatione &c. occupati fuerunt, aut adhuc occupantur, sive sint Medici, sive Pharmacopæi, quemadmodum etiam ipsa Exegesis cap. 2. Id ipsum paulò latius deducit. Verbo: Causa Efficiens hinc includit Principalem, & minùs principalem, ministerialem, solitariam, sociam, & sic porrò.

Ad 3. Materia & Forma scil. interna & externa ipsius nempe Medicamenti nostri compositi (de hâc enim sermo est) non confunditur. Materia enim ex quâ, seu Numerus Ingredientium, quò modò in confectione Tincturæ se invicem excipere, & per Extractionem, Mistionem & colorationem tractari debeant. cap. 3. ὁ Φαρμακοφανερός per aliquot Processus proponitur. Modus verò hic, qui secundum Prius & posterius circa elaborationem Tincturæ observari debet, non ad Formam, sed ad Efficientem, & Necessitatem Materiæ spectat, & ab hâc in Cap. III. separari

rari non potest. Forma verò Interna, seu Natura Tincturæ propriè sic dicta, cum qualitatibus primis, secundis & occultis cap. IV. inculcatur. Et sic nulla fit confusio Materiæ (ex quâ) Formæ (Internæ & externæ) & Proprietatum, si modo singula ad ipsam Tincturam restringuntur. Processus alicujus Compositi propriè ad Efficientem, & Materiam spectat, non ad Formam; Nisi Formam & Formale intelligas modum operandi per antecedentium, concomitantium & consequentium nexum. Hujusmodi tamen Formale etiam ad Cap. 3. de Materia reducitur; Impossibile enim est, quin simul modus agendi secundum prius & posterius determinetur, quando Ingredientia ordine recitantur; ut patebit caput III. Dissertationis nostræ legenti.

EPISTO-

EPISTOLA

EXCELL. HENRICI WOLFFII

Medici aulici & Physici Ordinarii Halberst. p.m. inter alia hæc habet:

P.P. **A**ls mein H. H. mich mit seinem Schreiben gewürdiget / solches erkenne für eine sonderbahre Gewogenheit und Freundschaft / wünschend / daß mit demselben mündlich möchte reden / und in bessere Freundschaft kömen. Zu edirung des Tractats de Tincturâ bezoardica, wünsche Glück; Es ist diesem herrlichen Medicament eben das / was dem Balsamo ☿ , begegnet / in dem es hier und da ab Agyrtis & Mulierculis verfälscht herum getragen wird / dadurch solche Träger nur ihre Nahrung suchen / und unter solchen hohen Namen Leute zubetriegem trachten. Die Formul meiner bezoar Tinctur, so ich bißher in usu gehabt / übersende meinem H. H. hiebey / denn ich damit in Praxi durch Gottes Hülffe viel außgerichtet / sonderlich in Morbi Principio, und nachdem die subjecta gewesen / mit den Herz - Wassern gegeben / und wirket die Unterste / so mit dem Viperarum vermischet / geschwinder / wie die andern. Sende auch den Bericht de &c.

Halberst. den 16. Nov. 1676.

Prefatio

Præfatio ad Lectorem.

Sisto Tibi Lector ευριστες, Tincturam bezo-
ardicam insignis illius Practici & Chemicici
D. Joh. Michaëlis $\nu\upsilon\iota$ $\epsilon\upsilon$ $\alpha\gamma\iota\omicron\upsilon\varsigma$ $\alpha\gamma\iota\alpha\varsigma$, cum
Auctore suo in plurimis Germania locis
multorum applausu inclytam. Causas mi Le-
ctor, qva me impulerunt, ut ex variis meis Cu-
ris medicis presentem Factum ingenii & Labo-
ris continui primum omnium in lucem & cen-
suram publicam exire paterer, ipse conjectare
potes. Etenim communem omnium Doctorum
& scriptorum finem seu scopum forsan nosti, qvi
est aut saltem esse debet; inservire sibi &
proximo post DEI unius & Trini glori-
am. Divini Numinis honor suprema lex est
omnis Horistica medica, qva hoc ferè singulare
& sibi proprium præ aliis sovet scripturis, ex-
tra Scripturam illam, qva Principium Fidei &
vite nostra $\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\omicron\varsigma\omicron\upsilon\varsigma$ est, ut Numinis cælestis
omnipotentiam, sapientiam, & gratiam cum
Glorie perpetuâ serie in singulis Medicina Parti-
bus & Energematis non rudi pietatis penicillo
unâ depingat. Testis erit omnis, qvi in medi-
cis sacris vel sacer est Anagnostes, vel Acroasi
& Horistica Asclepiadeæ aures benevolas ma-
numve accommodat, vel deniq; ipsis oculis ia-
trica.

trica Eleusinia in Igne lustrat. Huic divina Glo-
 ria, qvi Gloriola, Jactantia & Ostentationis
 propria particulam ex proaresi subdit & instar
 Numinis coli cupit, nondum τὸ πῶδι ἴσθι & οὐ-
 αὐτὸν probiter imbutus est. Nobis verò ipsis in-
 seruimus scribentes, & scriptarientes, dum
 benè (modo etiam q̄vòcungz) agendo, malè age-
 re dediscimus, καὶ ἄνωγας, Otiantium indivi-
 duus comes, nos otiosos offendit, & sub otian-
 di libidine tetrìs peccandi stimulis ad varia flagi-
 tia faciendâ impellit; Otiose cogitationes &
 multa malorum incitamenta non sunt nobis de-
 linquendi incitamento, quando in Re Utili cala-
 mo perficiendâ etatem nostram, Ingenium, oti-
 um & bonas horas consumimus. Ad hoc crescit
 sapientia & virtus scribendo, & Testimoni-
 um rei benè gesta, non amoris sui, sed modestia
 & veritatis stimulo percita à Viris doctis expe-
 ctat. Etenim Vir modestus virtutis laude non
 supercilia erigit, sed deprimat, & modestiorem,
 quamvis alacriorem, se gerit in virtutis, labo-
 ris, & stationis suae stadio; quemadmodum con-
 trà, & malignè sentientium Crisi, & hypocrisi,
 cui se hodie tantum non omnes in orbe Christia-
 no pervulgant, non frangitur, sed DEO com-
 mendat Momum ἀπαίδευτον, donec ad sanctio-
 rem, saniorem & sapientiorementem, ac
 melio-

meliorem frugem redeat per DEI nutum seu
 Patris cœlestis Tractum. Intellectus humanus, si
 ullâ operatione mentis, certè Historicâ accuratâ
 & methodicâ proficit. Ad Artificium Doctrina
 pertinet doctâ Scripturâ, quæ elicit, monstrat &
 roborat legendi, judicandi & colligendi ordi-
 nem ac divinum; & quas non fecundâ quasi
 matricæ promit & parit utilitates genuinâ &
 ordinatâ, non confusâ scriptio? Emolumento
 non minori Proximo quodq; est doctâ pro viri-
 li & utilis Historica; Quia communicat Ipsi la-
 borem bono animo susceptum, participem facit
 peregrinum propriâ episcrisicos, dispersas ubiq;
 bonorum Auctorum sententias haud citra Judi-
 cium colligit, & in simplicem quasi obtutum
 cogit, ansam suppeditat ulterius judicandi, ut
 de suo etiam aliquid addat Lector, quod antè
 Eum observavit nemo, & facit, ut plenâ appli-
 cationis mensurâ communicatus labor Proxi-
 mo denuò effundatur. Quæ omnia, quæ plura
 esse possint, si plura velim, vides, mi Lector, quò
 collineent, ut meâ hypothese post hanc Thesin
 Tibi ferè non sit opus. Tinctura hujus Bezoardi-
 cæ Nomen, Usus & quid non aliquò modo ubivis
 ferè innotuerunt. Genuinâ tamen ipsius Formu-
 la in Multorum, Juniorum imprimis Practico-
 rum, fuit desiderio, quæ non Formula solum,
 sed

sed & plenus & ordinarius Tinctura hujus Con-
 ceptus multos sollicitos tenuit, quia polychresta
 est, & nobilissimum medicamentum, quod non
 carere debet aut potest etiam contractissima
 officina aut Medici aut Pharmacopei pharma-
 ceutica. Varia Processus variationes, cælum
 Terra & ignem aqua miscentes, Inutiles, super-
 flux, absurda, nimis curiose aut preciose, penes
 multos fuerunt in usu, aut hujus anomie phar-
 maceuticæ ignari plurimi ex aliorum commu-
 nicatione possederunt adulteratam ex proarsesi
 sepius, aut variò modo corruptam, satis tamen
 ingenti precìo venientem, ut & ob hanc causam
 apud quamplurimos non debitus panchesto
 huic remedio bonos amplius constiterit. Varia
 pertulit Variorum Judicia hæc Tinctura bezo-
 ardica, sinistra satis, & precipiti animò & ca-
 lamò sepius eructata, cui Judiciorum precipitio
 optima quæcumque cum Auctoribus & Viris optimis,
 integra vitæ sectatoribus omni tempore exposi-
 ta fuerunt. In plurimis Morbis neglectus Ipsius
 Usus, quibus labenti Nature præsidium ferre
 potuisset, in aliis adhibita fuit, ubi & quò tem-
 pore adhibenda non erat. Ut itaque his par apto-
 matis & desiderii obviam ex aliquâ parte
 irem, tentavi cum DEO meo presentem
 ἀνευ ἰεργασίας ἰεργασίας Thematicam, quâ totum
 D hujus

bujus Tinctura corpus exenteravi, & ad uberiorem ejus culturam & Locos Communes quasi, ac observationes vel factas vel fientes colligendas, si placuerit, viam ostendi. Id mihi Initio propositum non erat, Pharmaceuticam Materiam primam in orbem medicum producere; Alia enim, & quae altioris sunt Indaginis, luci publica donare decreveram; stetit enim sententia ORDINE Pensum scriptionis medicae persequi, & post universalem, systematicam plenamque sic Praecognitorum & Cognoscendorum Medicinae adumbrationem, ubique Faculam Didacticam acroamaticam prelucente, ad particularia demum Thematata, in quacumque Parte Medicinae libuerit, descendere, & sic Judicii, Ingenii & Laboris vires, primum in Universalibus & Generalioribus, post in Particularibus & specialioribus pio, navo & industrio conatu cum DEO experiri & cum vita Termino finire. Videbam enim Methodum acroamaticam studii medici nobis adhuc deesse, Quae post Naturam Medicinae alterum est Praecognitum in scibili medico, quae Methodus systematicam omnium Partium Medicinae sciagraphiam in apodictica connexionem & Dispositionem omnium Caputum Cujusvis Partis representaret.

Quae

Quæ primas Regulas offerret, monstrantes vi-
 am regiam citra ambages ad $\alpha\epsilon\eta\tau\epsilon\upsilon$ & $\gamma\omega\omega\sigma\upsilon\upsilon$
 medicum uniuersum. Quæ quoq; mysteria Col-
 legiorum medicorum & omnis generis consilia
 adaperiret, Incipienti & pergenti in stadio Me-
 dico decurrendo maximè necessaria, ut firmo &
 non Vacillante gressu ad Principia medica in
 omnibus Medicina abstractæ Partibus Integra-
 libus cognoscenda properare & finem suum
 theoreticum & practicum citius assequi possit.
 Videbam, Systema Medicinæ desiderari, in
 quò Totum Scibile medicum secundum omnes
 Partes & Capita culterò Methodi acroamatica
 diuisum Unico illo ordine analytico dispositum
 esset, ut singula Partes Medicinæ recto colloca-
 rentur ordine & locò, Partium verò singula
 summa Capita perfectà, non mutilà & mancà
 serie se invicem exciperent, ut ita Compages
 Scibilis Medici seu $\Sigma\omega\omega\alpha\tau\omega\mu\iota\alpha\tau\iota\varsigma$ medica syste-
 matico-thematica omnibus numeris absoluta
 esset. Videbam porrò, Modum tractandi
 Capita medica seu Materias & Themata
 medica in singulis Partibus adeò sæpè dif-
 formem esse, ut multa exinde absurda, Me-
 thodi arbitrarie, & superflua alia quampluri-
 ma pullulent, Thesis & antithesis non plenè &
 ordine tractetur, aut sibi opponatur, ubi non

opponenda erat, Principia Veterum & Recen-
 tiorum non benè subordinentur, & ita omne
 damnum in pubem Medicam & tandem in
 Praxin redundet, Lectoribus verò confusionem
 & difficultatem pariat; Proinde è re Discenti-
 um & Aliorum fore, si Methodus genuina ape-
 riatur, aut saltem suppleatur, quæ omnia con-
 venirent & conspirarent amicè, quæ in univer-
 so Circo medico contineantur. His & aliis ut
 mederer pro eorum mensurâ donorum, quæ
 DEUS concedidit suo inutili servo post pias
 seriasq; preces & Laborem perpetuū totq; vigi-
 latis noctes, circa Scibile medicum in merâ
 Abstractione versari, & cum orbe erudito
 Laborem meum communicare decreveram,
 probè sciens, quantum Universalium & Ge-
 neralium plenè & verè apprehensorum
 Cognitio in aliquo Scibili postea inserviat
 particulari Applicationi; Licet Hæc Talia
 puriputi Medici Practici & quasi Empirici pro
 inanibus habeant speculationibus ad Praxin
 feliciterem & doctioribus minùs aptis, qui ta-
 men, ne intelligendo faciunt, ut nihil intelli-
 gant. Propterea ejusmodi ferè multa Ener-
 gemata medica didactico-acroamatica in
 chartam conjeci, quæ paulùm revisa in lucem
 publicam modesto calamo exire potuissent. Fa-

ta tamen mea noluerunt primum laborem primum omnium in oculis hominum versari; sed factum hunc quasi abortivum maturioribus Ingenii Fœturis præmiserunt, ut doctorum Virorum suffragia colligeret, an arripiendus porro, an verò ponendus sit Industrius & feriari nefcius calamus? Proinde prodeat nunc temporis numero in scenam Pharmaceuticam pharmaceuticum hoc novum, multâ pace Christianorum Medicorum & cum multâ divini Nominis benedictione; Et ut uberiori Methodi Thematicæ scrutinio olim, abstractè cum DEO, enucleanda & divulganda præludam, Rationem Modi nostri tractandi, quem observavi hœc in Tractatulo, breviter edifferam.

Methodô & studiô thematicô dixi in Titulo Thema nostrum Bezoardicum pertractatum esse. Duplex enim est Methodus, Systematica, quæ Facultatem & Disciplinam ordine analyticô dispescit in Partium segmenta sua essentialia & Integralia, quæ dicuntur, Pars Generalis e.â Specialis, Partes subordinatæ, & ex Divisione primâ nata; & Thematica, quæ Capita summa singula Illius Scibilis uniformi ordine in Thesi & antithesi evolvit, estq; ferè Parens ordinis Systematici, & in eandem cum hoc recidit analysin causalem, de quâ tamen hic

non amplius disquiremus. Hæc Methodus Thematica unica est norma, regula, helice & cynosura omnis accuratæ scriptio- nis, dispositionis, lectionis, meditationis, imitationis, probationis, omnis Judicii & memoriæ, omnis Theseos, & antitheseos, omnium deniqve operationum Intellectus. Hæc post *quod* An sit, quando de eo dubitatur, vel dubiam sedem in Scibili involvit, Cujusq; Rei Nomen, in quo Res latet, In Etymologia, Synonymiâ, & Homonymia expendit, itemq; Causas Intrinsecas & extrinsecas tanquam Essentiale Constituens, & Proprietates Rei tanquam Essentiale Consequens, illa quoq; non negligit, quæ circumstant rem, Locum & Tempus, quæ cum Naturâ Rei pugnant, opposita, Pugnancia seu Contraria, quæ conformitatem habent cum Re, Similia, seu Cognata, Comparata & Homogenea; Testimonia quoq; affert verbalia & realia, cum Epidromo suo, Divisione, quæ ex ipsâ Naturâ Rei ejusq; Causis & Proprietatibus fluit. Hæc Methodus Thematica plenum parit de Re quâvis Conceptum in Docente & Discente. Hæc non carere possunt Theologi, Jcti, Medici, Sophi *scilicet* ex *scilicet* sic dicti, & quicumq; demum ad aliquam Classem Scibilis pertinent Intelligentes, Sapientes, S. ientes, aut Pruden-

tes VIRI. Quicquid agis, ut Vir Doctus, secundum hanc Thematicam cynosuram agas oportet, etiam quando Ignarissimus es hujus regule, & interdum impugnas eam, eo ipso, dum impugnas Terminos hosce communes, receptos, probatos, in Rei Naturâ fundatos, approbas, applicas, sensa animi Tui iis Ipsi distinguis, & tamen impugnas? Hæc Methodus communis est regula omni Facultati Superiori & Inferiori, Principali & minus Principali, Veræ & Veri simili, Liberali & Illiberali. Theologia per omnes Partes suas, ex primâ Divisione i. e. 10. Generali & Speciali ortas, ex Themate suum depromit ordinem & modum Tractandi: In Parte Exegeticâ omnes Dispositiones Capitum biblicorum in Versiculis suis connexis, quas adhuc Logicus & accuratus Exegeta desiderat, sunt Thematica, & verè acroamatica, id est, genuina, non contorta, inversa, disjecta, arbitraria, sed sensui Spiritus S. conformes, probatissimum sensus literalis scrutinium & mystici ac allegorici promumcondum. Et qualis quæstio est Concionum Dispositio, Expositio, Amplificatio & Applicatio, quando Thematicam à re, seu cum Themate in hæc quadrigâ non respicis? quæ facit, ut gladius Spiritus cum prudentia didactica generatur, quæ non contra venit efficaciam,

Verbi DEI, quamvis efficax etiam sit sapius, si-
 ne ullâ Methodiâ, ut sic loquar, methodicâ,
 Nam & Methodus DEI donum bonum est,
 DEUS ipse nil nisi ordo est, & tot Oratoria Ec-
 clesiastica, quamvis à regiâ Methodi viâ inter-
 dum aberrant latius, modum docendi incul-
 cant, quâ omnes abjicienda forent, si quis igna-
 rus Methodi acroamaticâ & oratorie sacra in
 omnem Methodum concionandi artificialem
 fortè invehetur. In Theologia Positiva seu
 Theticâ omnes Loci Theologici, qui promiscuè
 quosq; Articuli Fidei dicantur, si Thematicè, ple-
 nissimâ serie pertractantur. Thesis & antithe-
 sis, omnia Dicta probantia, probationes & ra-
 tiones singula juxta hoc Thematicum scrutini-
 um expenduntur & ordinantur, ut Isagoge,
 Synopsis, & Systema, singula tamen thematica
 emergant pro Infimis, mediis & Supremis Theo-
 logia Consecrancis. Exempli seu Testimonii loco
 esse potest D. Joh. Friderici Römigs Theologia
 Positiva, Magnifici D. Olearii Manuale Theolo-
 gicum & alia Systemata Thetica, quorum Aucto-
 res ordini singulorum articulorum fidei themati-
 cico insistere tentant: In Polemicâ quantum
 lucis fœneretur Controversiis singularum He-
 resum ordine disponendis & tractandis Thema-
 tica hac Pharus, dici non potest, & viva ac in-
 sensus

sensus externos incurrens Praxis dulcior est Verborum ac Preceptorum nudâ Theoriâ, oculis enim plus videt, hinc & auris plus audit & manus plus efficit, quàm Intellectus in antecessum capere potest. In Ethicâ Theologicâ, omnis Virtus, omne Vitium utriusq; Tabula juxta Methodum Thematicam, ineffabili perspicuitate, ordine, Facilitate adumbratur, & plenè traditur. Eadem ratio sit Theologie Eusebianæ, Paraceticæ & Casisticæ. Sed manum de hâc tabulâ, ne notam Polypragmosynes penes rigidos rerum mearum Censores incurram. Quid autem quæso polypragmosynes? Methodus, hujusve scrutator sedulus nunquam in Actu signato se continet, sed ad exercitum quoq; migrat. Enimverò lamentabilis est ordo & modus sciendi apodicticus, qui omne scibile in suam redigere Potestatem, omnibusq; Facultatibus & Disciplinis normam suam systematico-thematicam præscribere nescit. Ut norunt illi omnes, qui sunt veri (Veterum vocabulo) πεπαιδευμένοι seu optimi Analytici, Apodictici, & Logici Practici, hoc est, qui non in sola Συλλογισμοποιήσει senescunt, sed Praxin totius Logicæ systematicæ urgent, discunt, docent, & studiis altioribus ac Realibus, quin Omni Scibili applicant. Proinde impossibile est,

ut Apodicticus γρηγοριε talis, seu Analyticus & Logicus Practicus in sua Facultate vel Disciplina, quoad quidem Ordinem & Modum sciendi, subsistere, in alia verò veluti κωδὸν μεθόδου esse queat; sed Methodum suam apodicticam (ob uniformitatis & Majestate plenissima Universalitatis scrutinium) omnium Facultatum & Disciplinarum veluti Exemplis illustrat, & demonstrat, quam facile sit Universum scibile mihi jugo Methodi subicere. In Jurisprudentiâ quid Thema præstet, satis feliciter monstravit λεγαίσις & Matthias Stephani Jctus in Dialecticâ Juris, suâ laude dignâ, quâ de olim horis subsecivis ad tranquillandos Spiritus de stationis meae labore fessos Judicium conscripsi ferè longum, at sincerum, ob uniformitatem Methodi Thematicæ in omni Scibili stabiliendam. In Medicinâ universâ secundum hanc Normam singula singularum Partium Medicinæ Capita ordine in Thesi & antithesi pertractantur. Sanè in Præcognitis Medicinæ.

1. Tota Natura Medicinæ cum omnibus Sectis & Heresibus Thematicum hoc sustinet examen.

2. Omnis Methodus studii medici hoc fulgetur fundamentò Thematicò.

In

In Cognoscendis verò, seu ipsis Medicina
Partibus Integralibus & in specie.

1. In Hygiologia seu Hygüne vulgò dictà, quæ tanquam Finis prima Pars est Systematis Medici, sex Res non naturales & earum singula Thematicum possunt ordinem.

2. In Physiologiâ & Anatomicâ singularum Partium Corporis humani explicatur Nomen, Principia materialia, Textura, actio insita, usus Partis, situs, connexio, & pugnancia, Morbus scilicet Symptoma, aberratio Naturæ, Variæ Doctorum Virorum sententiæ de singulis hujus Resolutionis & Tractationis segmentis, quod contestantur Libri Physiologici & anatomici, Inter quos eminent Bartholini Anatomia reformata, & Mæbii Physiologia. Quid verò hoc aliud est, quàm secundum solum thematicum verè ariadneum progredi in Labyrintho Physiologico & anatomico?

3. In Pathologiâ, Morbus omnis & omne Symptoma non aliò modo, more hæctenus traditò expenditur, quàm ut adducatur Nomen in Etymologiâ, Synonymiâ, Homonymiâ, Subjectum, quod est Materia in qua, causæ immediatæ & mediatæ, naturales, non naturales, supernaturales, præternaturales,

turales, quæ omnes sunt efficientes. Formale in differentiis sistitur, quantum apprehendere potest cæcutiens Intellectus & suum, sæpè magnificentius quàm verius jactans stochasimum præviâ naturâ. Signa Diagnostica & prognostica sunt Proprietates & affectiones cujusvis Morbi & symptomatis ratione Temporum Morbi. Oppositum est ipsa Therapia, quæ Morbo ejusque causis urgentibusque symptomatis contrariatur & singula tollere conatur. Hoc fundamentò Thematicò superstruitur Illustris alicujus VIRI Ordo & Methodus Medicinæ commentatoriæ *ois en yves, ut vocat,* quæ nihil aliud monstrat quàm Modum, Disputationem pathologicam Thematicè conscribendi, seu Morbum Symptomave quodvis juxta seriem partium Thematici ordine elaborandi; quæ modus non in ipsâ Medicinâ monstrandus, nec Pars peculiaris Medicinae ex eò constituenda est, quia spectat ad Logicam syntheticam, ubi in actu signato ordine expenditur omnis Descriptionis & Syntheseos Regula & norma. Ad Logicam enim omnis pertinet sciendi modus, non ad superiorem Facultatem, quæ rem ipsam ponderat; & methodum ex Logica repetit, ac rei seu Scibili suo, quæ tali applicat.

4. Semiotica *similiter huic ordinis scruti-
nio superstructa est.*

5. In Pharmaceutica omnia Medicamen-
ta simplicia & Composita, Chemica & Galeni-
ca, omnes Formulae & Formularum Classes, Sy-
rupi, electuaria, olea &c. ad hanc libræm The-
maticam exiguntur, quâ nil accuratius & or-
dinatius nihil excogitari potest. Omne enim
Medicamentum tam simplex, quàm Composi-
tum in triplici Regno, nec non ipsa Materia
medica ex illâ triâ regnorum suum & qui-
dem varium ac multiplex habet Nomen,
suam originem & Principium, suas Par-
tes materiales, ex quibus constat, suam
Formam extrinsecam & intrinsecam seu
principium operandi, Finem suum, cui
DEUS & Natura illud ipsum destinavit, suas
habet proprietates seu affectiones, & qua-
litates occultas, primas & secundas, Lo-
cum item natalem, Tempus seu Initium
& medium vitæ; habet quoque, quò cum
conveniat, ut & oppositum suum seu Con-
trarium, dum vel sentit hostem antipathia
molestum vel interit, & emoritur; Eadem
ratio est Plantarum omnium in Botanicâ.

6. Therapeutica, Ejusq; Principia firmis-
simò stant talò, si juxta hanc regulam Thema-
ticam

vicam in omnibus Classibus auxiliorum inveniuntur, judicantur, colliguntur.

7. Chirurgica Pars Morbos suos, Instrumenta, & quicquid ad chirurgicum spectat forum, hoc ordine ponit & exponit.

8. Diæreticum Regimen non respuit Regimen Thematicum in Medicinâ abstractâ seu Systemate medico.

9. Archelogia medica de Ratione & Experientia abstractè considerata & secundum omnes Medicinæ Partes diducta jucundò spectaculo Rationem & Experientiam medicam Thematicò indutam Habitu sistit, & sistet fortè, ac in amplissimum produceret orbis Medici theatrum, quando animo alacriter publico inserviendi Fatorum ordo non repugnat; Quia Archelogia medica Norma est universa Medicinæ, Principium Cognoscendi, Axiomatica prima, Protomæmatica, Protomathia, Prima Conclusiones, & Causæ omnium Medicorum, Dogmatum. Thematì quoq; hoc est majestatis, ut etiam Philosophiæ ejusve amplo Territorio imperet. Nulla est Disciplina in hoc ambitu sophico, quæ non suum hinc ordinem & tractandi uniformem modum possit. Par ratio est reliquarum Facultatum; Organicæ, Mechanicæ, Historicæ, Poëticæ, quarum singule

gula cum suis summis Capitibus Thematico co-
thurnò incedunt.

Cum itaq; Methodus Thematica rectè &
plenè apprehensâ & applicata unica sit
omnis accuratioris horistica regula & canon,
imò omnis cognitionis humanae modus, quem
etiam (vestigia quorundam & nonnullorum ^{¶ Veterum}
Recentiorum lubens hic prætereo) agnoscit sci-
licet ob unam veritatem, ut innuat & Weige-
lius, clarissimum illud Matheseos & omnis bonæ
Doctrinæ Lumen in Tract. qvi inscribitur: Ca-
put Summum Universi Corporis pansophici
Sect. III. cap. 1. p. 101. sequentibus; de Cognitionis
humanae Modis, & in specie de quæstionibus sci-
scitantium, quæ vulgò dicuntur scientifica; Nec
non Johannes Adamus Weberus, In Arte dis-
currendi de quâlibet materiâ, Norimb. Anno
1673. Typis excusa, qvi libellus vera habet accu-
ratoris Horistica & Methodi mysteria; beatus,
qvi intelligit; & qvi numerum illum argumen-
torum contrahere & reducere ad æneada no-
vit vi symbolicâ. Cui accedit D. Johannes
Graffius, Organi Inst. Prof. Tübingensis, qvi in
Philosophia prima nuper edita Vestigia Metho-
di Thematicæ legit in singulis Metaphysicæ Gene-
ralis & Specialis Capitibus, qvi Liber ob hunc
ordinem uniformem aurò expendendus, &
sta-

studiosa Juventutis manu diurnâ nocturnâq;
 volvendus est; donec plenior in re & rei Modo
 prodeat. Et qvi ante omnes nominandus erat
 Methodi autor & D. Eccardus Leichnerus, Ami-
 cus, Patronus & Favitor meus Lege vel soldu-
 riâ mihi observandus; qvi in Scriptis suis Phy-
 sico - medicis & Logico - didacticis, cum primis
 verò in Tirocinio analytico, Clave analytica,
 Basi analytica, Synopsi universi operis de apodi-
 cticâ scholarum emendatione, Schediasmati-
 bus de Principiis Medicina &c. ubiq; hujus me-
 thodi Thematica vestigia, premit, tuetur &
 inculcat, dum rò ti Fi, rò ei est, rò dicit, & rò òn
 seu An sit, Quid sit, Quale sit, & Cur sit per om-
 niû Partiu Medicina & omnis Scibilis Systemati-
 cæ summa Capita tanquam optimam apodi-
 cticæ analyseos & syntheseos promum con-
 dum omni observantiâ colit, non sine & Docen-
 tis & Discantis & Legentis mirâ Jucunditate
 & Scibilis medici prolixioris omnisq; reliqui
 compendiariò ordine.

Proinde aliò Schemate didacticò Tinctu-
 ram nostram Bezoardicam investire non potui
 nec debui, de qvò prolixius vide sis summarium
 primis paginis præfixum. Plurima verò in
 Thematicâ hâc Capitum serie vides mi Lector
 non mea esse, sed Aliorum, per qvos profiteor
 meo

me profecisse & scripsisse. Ordinem & Judicium ex Aliorum Judicio interdum depromptum attuli, non Rem & Materiam, quæ aliorum est. Methodus enim, quamvis non rarò inveniat Defectus in Scibili, & suppleat, ubi heret aqua, non tamen semper invenit & supplet, sed Inventæ quoque & Judicia Aliorum in Classes suas distribuit, vereque dicta & scripta ordinat & colligit. Ne autem totus ἀσύνθετος ἔσsem, quasdam Observationes circa usum Tincturæ bezoardicæ & Ego simul intertextui, quoniam in Ipsiis Auctorum illorum observationibus hujusq; Tincturæ commendationibus mea & sic propria Observationes & Experiencia latent. Auctorum verò Verba integra semper ferè & proprio Ipsorum stylo involuta Testimonii loco attuli, ut mens eorum & sensus rei evidentiores essent; ut quodq; industrius Anagnostes labore evolvendi Auctorum allegata, aut si mavis, citata verba supersedere possit; Habet enim hic Tractatus se instar Locorum communium, quibus non semper loca Auctorum tantummodò citamus, sed & interdum sententias eorum plenas & integras ubique tamen juxta Thematicorum membrorum seriem, transcribimus, ut ii norunt, qui doctrinam de Locis Communibus rectè & acroamati-

*ce . e . secundum Leges Logice Syntheticae ad-
 ornandis, animo imbibierunt. Hoc modo elabora-
 vi Trigam Cinnabriorum, Cinnabarium
 scilicet antimoniale, nativam & factiti-
 am vulgarem, & in hac triga (brevissimè
 quidem) specificum cephalicum, das rothe
 Herz- und Haupt- Pulver D. Michaelis;
 Tincturam aperitivam D. Mœbii, & alia
 multa, In Praxi tamen omninò necessaria ejus-
 modi Pharmaca, & propriis observationibus
 nobilitata, eò Regno minerali potissimum
 desumpta, cui, post finitam totius Medicinae
 Systematicam, meam dicavi ope-
 ram, cum viderem, Collegium Excell. Curioso-
 rum maximè Regno Vegetabili & animali su-
 um laborem, curam, studium impendere, quod
 testantur Scorzonera, Absinthium, Crocus, Cer-
 vus & alia id genus Themata. Omnia in DEI
 gloriam, Proximi emolumentum & perpetuae
 actionis Incentivum. Vale, mi Lector, & fa-
 vere mihi incipe, quod Tuus sum.*

Dabam Islebii Mense
 Majò Anno 1677.

Omni Pietate, Sincerita-
 tate & Officio

Godofredus Schultzius,
 Med. D.

Sciagra-

Sciagraphia Dissertationis Thematicæ

De

Tincturâ Bezoardicâ,

Hujus notetur.

I. **A**N fit seu famosum Nomen Tincturæ bezoardicæ, quod in Præfatione paucis unâ tangitur.

II. Quid fit, ubi occurrit:

Nomen Tincturæ bezoardicæ, quare dicatur 1. Tinctura 2. bezoardica 3. ejus Synonymia & Homonymia *Cap. I.*

Causa Efficiens seu Auctor & Æmuli Tincturæ bezoardicæ, itemque *Causa occasionalis. Cap. II.*

Materia ex quâ sunt Ingredientia; Hæc pertinent Processus varii, qui citantur cū modestâ Epicrisi in singulos, eorumve Ingredientia, ut pateant Symbolica seu homogenea, efficaciora & pauciora, quibus omnis Tincturæ bezoardicæ vigor absolvitur, annexo brevi, efficaci & genuinò *nunc* processu, itemque quid de Lapidis bez. & baccarum Herbæ Paridis extractione, nec non spiritu ☿ & ⊕-li, quæ singula juxta Nonnullorum descriptionem Tincturam nostrâ ingrediuntur, sentiendū fit: *Cap. III.*

Forma externa seu consistencia, color &c.

C 2

& in-

& interna seu Principiū operationis, qualitates Tincturæ occultæ, primæ & secundæ, *Cap. IV.*

Finis & Effectus seu utilitas in variis morbis In genere & in specie in Morbis Intemperiei, supremi, medii & Infimi Ventris, & artuum. Ubi simul adducuntur Vires singulorum Ingredientium, quæ fittit ultimus & genuinus nunc temporis Processus; ut efficacia & usus Tincturæ bezoardicæ eo latius pateant, cum singulorum vires concurrant in roto & quasi cōcorporentur. *Cap. V.*

Locus & Tempus seu Patria & ætas Tincturæ. *Cap. VI.*

Oppositum seu Pugnancia. Quicquid Tincturæ bez. contrariatur, estq; 1. Ingredientium accumulatio superflua. 2. Tincturæ vilipendium, vi vocabuli in barbarie nati, & barbaram spernentium crisin arguentis & in specie 3. Misochemicorum contemptus. 4. Eius præposterus usus & abusus, ratione subjectorum seu ægrorum, & temporis morbi. 5. neglectus veræ doseos. 6. precium nimium. 7. Crimen cœcitatatis. *Cap. VII.*

Simile seu comparata & cognata sunt Medicamenta Symbolica, quæ extemporalem cum Tincturâ bez. constituunt Formulam. Discrimen Misturæ simplicis & Tincturæ bez. ostenditur. *Cap. VIII.*

CA

CAPUT I.

De

Nomine Tinctura Bezoardicæ.

Dicitur propriè & in sensu Chemico
I. TINCTURA, & intelligitur *Liquida*, quia est liquor tinctus balsamicâ Ingredientium Virtute sine Menstrui abstractione. Differunt enim Tinctura, Essentia & Extractum secundum enchiridion chemico-pharmaceuticam hætenus celebratam. Primus gradus ad Extractum est Tinctura liquida, alter mollis seu Essentia, Tertius ipsum Extractum. Itaque Tinctura (liquida) est, in quâ manet Menstruum cum corporibus & operationum Subjectis, Tinctura mollis, seu Essentia est, in quâ aliqua fit Menstrui evaporation. Extractum verò est, quod Menstrui evaporatione pleniori & tantum non omninodâ ad consistentiam densiorem & spissiore redigitur. Vide in re plurimis notâ Schröd. Pharmac. L. 1. p. 9. L. 2. p. 208. 296. Rolfin. Chem. in Art. form. red. p. 199. 241. & alios Pharmaceutas accuratiores.

II. *Μεταβεροδίνης Bezoardica* dicitur, non

C 3

ob

ob Lapidem badzahardicum, seu, ut vulgò dicitur, bezoardicum orientalem, qvi Eam non ingreditur, neqve vires & colorem, ut Vulg^o, audito Nomine bozoardicò, putat, Ipsi impertitur, qvamvis Medicorum non postremi interdum lapidem hunc, nullâ tamen necesitate vel Ratione verâ cogente simul Extractioni subjecerint, saltem ut preciosior, non effiacior Tinctura conficiatur, uti Cap. III. proluxior hujus superpondii erit censura. Sed hæc ipsissima Bezoardicæ denominationis causâ est, (1.) qvonia Ipsi Ingredientia seu operationum Subjecta vim habent lapidis bezoardici, non tam analogam, symbolicam & homogoneam, qvam in ipso Symbolo lapidis viribus superiorem, alexipharmacam, cardiacam, diaphoreticam, attenuantem, putredini resistentem, aperientem & viscerum reliqvorum medicâ voce confortativam. Ob hanc *ὀνόματι* symbolicam Bezoardica artificialia; Solare scilicet, Lunare, Martiale, Joviale, Minerale, Animale, generaliori Bezoardici titulò insigniuntur, licet tantillum lapidis bezoardici orientalis vel occidentalis in suam *Συνεσθίαν* non recipiant. Hinc Rol-
fincius

fincius Chem. cap. de Bezoardico minerali vulgari: Bezahar, inquit, vox persica, Indica, arabica notat lapidem virtute alexipharmacâ præditum ab animali quodam defuntum; Virtus eadem cum competat huic Medicamento, Bezoardici Epitheton ipsi fuit assignatum. Et Carolus Clusius Histor. arom. l. I. c. 45. A lapide, Bezoar, inquit, nomen invenerunt Medicamenta venenis resistentia, quæ per excellentiam Bezoardica dicuntur, est enim hic lapis eximiæ (*si genuinus habetur*) adversus venena facultatis. Quibus inservit, quod habet Quercetanus Pharm. Dogmat. restit. p. 787. de Theriaca. Olim non tantum Theriacæ nomen Antidoto illi celebratissimæ Theriacali impositum est, sed eodem quoque nomine sola quædam Simplicia insignita fuerunt, Hinc Avicenna Squillam appellat Theriacam contra venena, gummi opoponax & aristolochia nominantur Theriaca ad puncturas. Vide sis de generali hac Bezoardica nomenclaturâ Hofmanni Opus de Meth. med. L. I. c. XI. p. 117. de Sudoriferis. Rolfinc. in succincta dissertat. de Lapide Bezoar. Nec non Reyheri Thea-

trum Romano-Teutonicum, Lexicon illud verè pansophicum; Medicamenta, inquit, Bezoardica dicuntur, non tam, quod Bezoar lapis ea ingrediatur, quàm quod venenis & morborum malignitatibus resistent, e. g. Bezoardica Tinctura. Hæc ille: Quibus verbis verba subijcere placet, quæ facit industrius & candidus VIR J. L. Hamemannus Prodromo Lexici med. p. 495. In frequentissimo, inquit, Usu sunt hoc tempore Tincturæ bezoardicæ, & nullus Seplasiarius est, qui non singularem Descriptionem habere jactanter pronunciet, quàm ad astra ferè effert; Est enim hoc Hominum & Barbitonsorum genus mirè in jactantiam prouum. Dicuntur Tincturæ bezoardicæ, non quod ipse Lapis orientalis, occidentalis vel germanicus ipsas ingrediatur, sed quia proximè ad Lapidis bezoardicæ facultatem tam diaphoreticam quàm confortatiuam accedant, *omnium autem celeberrima est ipsius D. D. Michaëlis, quam in gratiam Lectoris ascribam, Vide l. c. 2.* Quia radix Contraryerva ex India ad nos deferri solita, secundum Nonnullorum & ipsius D. Michaëlis formulam ingreditur hanc
Tinctu-

Tincturam, quæ radix medicamentum, adversus venena præsentissimum & commune alimentum statuitur, quò animalia, quæ Lapidem bezoardicum nobis suppetant, vesci confveverunt. V. Lazarus Riverius in praxi medicâ L. 17. c. 1. Hòc modò Nomen generale Bezoardicum & Materia ex qua Lapidi orientali bezoardico, nec non Tincturæ nostræ, ex aliquâ parte communis communem jure pariunt appellationem.

III. Synonymicè effertur & efferrì potest *D. Michaëlis Bezoar-Tinctur* / eine Herz-verbahrende / Herz-stärkende / Gifftreibende Tinctur. Eine Tinctur vor giftige und andere Fieber. Die wahrhaftige und philosophische Bezoar-Tinctur. Die säuerliche Bezoar-Tinctur / seu *Tinctura bezoardica acidula*, à spiritu victrioli volatili acido vel rore minerali acido. Ad differentiam *Tinctura bezoardica falsa & alcalica*, quæ fit, quando Extracto specierum Theriacalium vel etiam Ipsi Tincturæ nostræ acidulæ spir. CC. vel x vel urinæ, volatiles, miscentur, & Sibus volatilibus acuuntur. Hæc Tinctura falsa in scorbutica sanguinis diathesi benignâ & malignâ, in Arthritide vagâ

Scorbuticâ, Ischiadicô dolore, Pleuritide, sangvine coagulâtô, Melancholiâ, Palpitatione cordis, Suppressione Mensium, Malô hypochondriacô, affectibus splenicis, Febribus malignis, in Variolis & Morbillis, Suffocatione uteri, Colicâ, Febre quartanâ, catarrhis suffocativis & omnibus morbis, ubi acidum peccat, egregiam præstat operam, citò resolvitur etiam in affectibus calidioribus, more Salforum volatilium; neq̃ve damnum Naturæ & visceribus infert, ut fixiora solent. *Glâ* majoris quoq̃ve præ meris *Θibus* vel spiritibus volatilibus falsis efficaciam est, ob virtutem Theriacalem alexipharmacam admixtam: sed ad Tincturam nostram acidam *Θlo* & *¶reo* volatilem redreamus, quæ, ut Synonymicam telam pertexamus, dici quoq̃ve potest: *Mixtura simplex efficacior & tincta Tinctura composita alexipharmaca.* Itemq̃ve *Essentia Bezoardica, Elixir Bezoardicum* sensu terminorum latiori. *Panacea Vulgi*, cum Hic frequens soleat in quovis Morbo, absq̃ve respectu ætatis, Temperamenti, sexûs, Temporis Morbi, unâ cum Medicastris ad usum hujus Tincturæ bezoardicæ tanquam ad sacram

cram Anchoram, & sæpius cum euphoria, confugere.

Tinctura theriacalis. Theriaci enim & Bezoardici medicaminis Notio interdum non differunt. Vide Bauhin. de Lap. Bez. Sic Opiata illa Theriaca vocatur etiam Bezoardica, & indifferenter In plurimis adhibetur Morbis malignis, à Morfu Ferarum aliisque Causis provenientes. Et Spiritum Theriacalem appellamus, non solum, quoniam Theriacam pro basi habet, sed Alium quemvis, in quo latet virtus alexiteria, & vel ex Vegetabilibus, animalibus, Mineralibusve præparatur.

IV. Quod ad Homonymiam attinet, fumitur hic non *μερικῶς* & partialiter, pro solo liquore alexipharmaco, per spiritum vini Vegetabilibus extracto, qui etiam dicitur Tinctura bezoardica, sed *ἁλικῶς* & totaliter, quatenus ille Liquor bezoardicus vel Theriacalis Spiritu Vitrioli & Tartari vel salis armoniaci, opio, viperis & aliis accessoris Bezoardico Medicamento convenientibus exaltatur.

CAPUT II.

CAPUT II.

De

Auctore & Æmulis Tincturæ
Bezoardicæ.

AUctor hujus Tincturæ Bezoardicæ, à quò etiam Nomen & Famam traxit, non alius est, quàm D. Johannes Michaëlis, Chemicus, Medicinæ Professor & Præcticus in Academia phillyrea celeberrimus. Cujus sub nomine alia quoque sic dicta Arcana medica hodiè post fata ipsius circumferuntur, & in Libellis medicis diversè recitantur, & citantur, quæ alia sunt, *specificum ipsius Cephalicum, das rothe Hauptpulver / cinnabarin 2ii vel nativam selectiorem pro basi habens, Magisterium Epilepticum, Cordiale, Pulvis antidyfentericus, Elixir antiscorbuticum, Essentia splenetica, Elixir stomachicum, uterinum, & id genus alia.* Hic famâ & fortunâ medicâ insignis Vir Essentiam confecit ex Theriacâ vel Ingredientibus quibusdam Theriacalibus, cui Spiritum Vitrioli & Tartari miscuit. Mistum verò fantalô rubrô tinxit, cui postea Nomen Tincturæ bezoardicæ imposuit. Occasio

cationem medicamenti sic conficiendi
 dubiò procul arripuit ex tot Essentiis soli-
 tariis alexipharmacis, ut Angelicæ, Scor-
 zoneræ, Corticum citri, Croci, itemqve
 Extractis alexipharmacis Angelicæ, A-
 cori, & aliis alexipharmacis compositis,
 quæ conjunxit, & spirituum bigâ exalta-
 vit. Præ omnibus tamen ansam videtur
 dedisse huic Mixturæ alexipharmacæ vel
 Ipsa Theriaca, vel Mixtura simplex, de
 Tribus dicta, utpote, *quæ communem cum
 Tincturâ bezoardicâ basin & operationis idem
 principium agnoscit, nec ab eâ differt, nisi de-
 stillatione & Infusione, ut & additamento O-
 pii largiori, viperarum & aliarum quarundam
 rerum.* Hunc primum nostrum Tinctu-
 ræ Bezoardicæ Condum & Promum aliū
 fecuti sunt, uti Cap. III. de Materiâ & Cap.
 8. de Ætate Tincturæ Bezoardicæ ube-
 riùs differitur. Paululùm aliter sentire
 videtur Nonnemo, quando scribit: Ego
 Inventorem hóc in seculò, agnosco Ne-
 minem. Deinde: Auctorem certum Tin-
 ctura bezoardica non habet, hóc modo
 considerata; Si verò sub Syncrifi & Sym-
 bolo Misturæ simplicis consideratur, aliter
 res habet. Nam Medicus inter alia præ-
 scribens

scribens Mixturam simplicem, & admiscens v. g. Syrupum vel essentiam Papav. rh. videt Mixturam hanc sub hoc Colore magis arridere oculis, idcirco Eam statim alio & quidem nomine Tincturæ bezoardicæ vocavit, tanquam ante non audito. Verbo: Casu prognata est Tinctura bezoardica. *Hæc Excell. quidam VIR. Quæ omnia subordinata sunt, non opposita. Casus & Causa occasionalis non excludit Principalem. De Auctore Nominis & Tituli, nec non peculiaris & primi Ingredientium selectus & Processus primario hic sermo est. Novus Titulus & novum Medicamenti, licet plurimis ante noti, Nomen, præsupponit Nominantem, cujus sub Nomine circumfertur, quamvis primum non invenerit Misionem & VIREs, sed addiderit Inventis aliquid de suo, quod & de Tincturæ bezoardicæ Auctore respectu Mixturæ simplicis, ratione destillationis, Infusionis & aliorum accessoriorum, verum est.*

CAPUT

CAPUT III.

^{2^e}
 Materiâ ex quâ seu Principiis Materialibus Tincturæ Bezoardicæ, sive Processibus aliquot Auctorum de Republicâ medicâ optimè meritorum, nec non de Processu genuinô & maximè rationali.

REceptum & Exemplar hujus Tincturæ *ἀντίγορον* non permanfit *ἀντίγορον*, originale & authenticum, sed prima Auctoris celeberrimi Formula alias excludit Formulas, ex aliquâ parte spurias, & ratione modi miscendi & extrahendi non satis interdum rationales: Multi Formulæ bezoardicæ Promi Condi partim addiderunt, partim demserunt Ipsi, quicquid Iphis visum fuit. Hinc tot sunt Processus, Descriptiones, Ingredientium cumulationes, & præparandi modi, quot sunt Dispensatores & Pharmaceutæ. Enim verò Veritati pharmaceuticæ exquisitè congruit, quod tam prima Auctoris Formula, quàm quæ ante & post Ipfius fata secutæ sunt, detractiones, additiones, & correctiones variæ, novâ correctione, detractione, variatio-

riatione & epicrisi, quæ ex naturâ Rerum Symbolicâ & genuinò extrahendi modo suam depromit crisin, indigeant; Hinc hodiernò tempore facile est Rerum naturalium perito Tincturam egregiè bezoardicam & alexipharmacam conficere, ex paucis Symbolicis, seu homogeneis, & aliis, quæ basin hujus Tinctura unâ constituunt, Ingredientibus. Ut opposita juxta se posita magis elucescant; Trigam Processuum Tincturæ bezoardicæ Ipsius Auctoris primò adducam ex Autographis Ejus desumptam, Trigam hanc sequetur alia aliorum Auctorum Triga, cum notis & animadversionibus subsequens, quæ selectum & Efficaciam Ingredientium respiciunt. Senos hosce Processus Vera, genuina nunc temporis & brevis Formula tandem excipiet.

I. Processus.

Rec. Rad. anthora.

angel. utriusq.

aristol. utr.

Carlin.

contraij.

Cyper.

cbelidon. maj.

bardax.

*bardan.**doron,**dictamn. alb.**levist.**enul.**succif.**gentian.**Olznitii.**petasit.**pimpin.**pentaph.**serpentar.**scorzon.**Torment.**Valerian.**Vincetox.**Imperator.**Zedoar. ā ʒß.**vel ʒj.**Fol. dictamn. Cret.**scord. cret. ʒ nostr.**rute.**galega.**succif.**Card. ben.**scabios. ā Mj.**El. Ulm.***D***cordial.*

cordial. ā Mj.
 salvia.
 aquileg.
 rosar.
 hyperici.
 cyani.
 millefol.
 Calend.
 scabios.
 Tunic.
 belen. ā piij.
 sem. acetos.
 angel.
 bardan.
 Card. b.
 Citri.
 aquileg.
 calend.
 nasturt.
 Cocbl.
 leuist.
 ruta ā ziiij.
 Baccar. herb. Parid. ʒ iß.
 Cortic. citri ʒiiij.
 Costi veri ʒiiß.
 Santal. citr. ʒi.
 Gran. cberm. ʒvi.

Ligni

*Ligni al. ʒß.**Croci ʒß.**Campb. ʒvj.**Theriac. ʒß.*

Extrahatur saltem f. q. Sp. V. rectific.
 Vide Excell. D. HANEMANUM Pro-
 drom. Lex. med. p. 497. qui & huic For-
 mulæ propriam subjicit.

II. Processus.

R. *Rad. scorzon.**zedoar.**angel.**Valerian.**Enule ā ʒß.**Olznitii.**petasit.**rad. Pimpin.**Cardopat. seu Carlina ā ʒvj.**china.**contray. ā ʒj.**Fol. dictamn.**ruta.**Card. b.**Scordii.**Fl. cordial.*

D 2

beten.

beton.
 Calend. ā pij.
 Sem. acetos.
 Card. b.
 Citri.
 angel. ā ʒß.
 Cort. citri.
 aurant. ā ʒi.
 Gran. Junip. ʒij.
 Calam. arom.
 galang. ā ʒi.
 Theriaca opt. ʒß.

Extrahatur s. q. sp. vini alcolifati. His
 liqvoribus tinctis addebatur spir. $\text{\textcircled{O}}$ l. veri
 vel $\text{\textcircled{S}}$ tialis & $\text{\textcircled{M}}$, & camphoræ debita por-
 tio.

III. Processus.

Quem communicavit mecum D. J.F.H.
 (1.) Primò omnium conficienda est Essentia
 ex speciebus Theriacalibus hõc modò:

R. Myrrhe ʒiß.
 croci or. opt. ʒi.

Contusis superfunde $\text{\textcircled{L}}$ ij spir. vini
 optimi, stet Infusum 8. dierum spatio in di-
 gessione, post filtretur, Residuo novus
 affundatur. Fiat Extractum Essentiæ su-
 pradictæ confundendum. Deinde (2.)

(2.) R. rad. angel.

Zedoar.

pimp.

Contraij. ā ʒi.

Fol. dict. cret.

scordis

ruta

Herb. millefol. ā Mj.

baccar. Junip. ʒij.

Diascord. Fracastor. ʒʒ.

Iberiac. ʒij.

Spec. Elef. de ovo ʒvj.

Incis. Contuf. g. m. Infunde cum spir.
vini, ut 4. dig. superemineat, stet Infusum
12. dierum spatio in digestionem, in calore
mediocri, decanta liqvoem, filtra, &
misce cum Essentiâ priori. Tum demum

R. ʒi super ⊖ per phialam lon-
gam rectif. itemq. ʒi ⊕ li. volatilem
& Camphoram, Misce ita, ut Essentia
Iberiacalis prioris sint ʒx. ʒiiv.
ʒi ⊕ li. volat. ʒij.
Camph. ʒij.

Mixta stent in digestionem, in hypocausto
calido, per i. & alteram septimanam, Tin-
ge sandalo r. vel nativum & non fractum
Tincturæ colorem serva.

D 3

Hi

Hi sunt *Tinctura bezoardica* Processus Auctoris, quamvis fortè non omnium primi, genuini tamen & authentici, quibus post modò ab Auctore ipso crescente Ipsi^{us} *in* *βεία* & Experientiâ pharmaceutico-Therapeuticâ additum & detractum est, quicquid ipsi visum fuit, ut fieri solet, penes Practicos rationales, qui non ad seram usq̄vè ætatem eâdem semper oberant Mistionis & dispensationis pharmaceuticæ chordâ, non iisdem semper utuntur medicamentis, aut eodem miscendi modò, sed frugibus in praxi annosâ reptis, glandes quasi, quæ initiò praxeos in deliciis erant, in ætate maturiori negligunt, & damnant, & ita prioribus sæpè posthabitis ad efficaciora pharmaca nec non alium atq̄vè alium miscendi, extrahendi, & præparandi modum animum applicant, monstrante id & manu quasi ducente DEO, *Naturâ, Arte, & Experientiâ*. Quod etiam monuit Excell. D. Ludovic. literis ad me datis: Credo, inquit, firmiter, Virum ipsum Experientissimum. B. D. Michaëlem variâsse in hisce, addidisse, quædam subtraxisse, substituisse, non occultationis singularitatisve causâ, sed uti res

restulit, æquè ac nos solemus circa alia.,
Et quid facilius, familiariusve hujusce
modi formulis?

IV. & V. Processus est.

Excell. D. FRID. HOFMANNI Pra-
ctici Hallens. per 23. annos experientissi-
mi, Præceptoris olim mei & Hodegi fi-
delissimi, quem Anno 1670. ob-
servavit.

Rec. rad. angel.

aristol. r.

beton.

Chelid. maj.

gentian.

petasit.

pimpin.

Vincetox.

Zedoar. ʒi.

Imperator. ʒij.

Contra. ʒiʒ.

Herb. Scordii

cent. min.

millef.

dictamn. n. ʒi.

Croc. ʒ.

D 4

bacc.

bacc. Junip. ℥ij.

Cort. citri

aurant. ā ℥vj.

Opū depur. ℥ss.

Incis. contuf. g. m. inde Cucurb. vitr. affunde spir. vini ex fecibus vini ℞ viij. stet in leni calore 12. hor. Decantetur, & signetur: Extractum, Essentia vel Tinctura Theriacalis. Fecibus post decantationem relictis superfundatur novus spir. vini, abstrahatur per Arenā & dimidia Pars camphoretur, signetur in duplici vase Spiritus Theriacalis, camphoratus & non camphoratus. Post

Rec. Myrrha, galbani ā ℥ij. spir. vini ex fecibus vini ℞j.

In Vitro stet in leni calore. Post dies 12. effunde, quod tinctum est, Misce Essentiā seu Extractō & Tincturā Theriacali superiori. Huic Mixturæ statim affunde \mathfrak{r} rectificat, & \mathfrak{r} Oli eā proportionē, cujus supra mentio facta est. Cumq̄ve non omnes odorem camphoræ ferre queant, cum notum sit Hypochondriacos plurimos, & qui sunt debiliori capite, nec non uterum sæpius ab eō abhorrere, ℞ fortè j aut ij camphorari, reliqua verò quanti-

quantitas sine camphora asservari potest.
 Tingatur Santalo r. Sign. *Tinctura bezoar-*
dicâ cum spir. Oli & ♀. Hunc Processum
 ita adauxit & correxit in Clave suâ phar-
 mac. Schröderiana p. 52. 53. & Thesauro
 pharmac. p. 107.

1. *Fiat spir. Theriac. per Ω.*

Rec. radic. Imperator.

chelidon. maj.

zedoar.

petasit.

pimpin.

dictamn. alb.

Valerian.

Cardopat. que etiam Carlina dici-

Vincetox.

(tur.

Contraij. ā ʒj.

fol. dictamn Cret.

nostr.

Scord galeg rut. milles. ā Mj.

Bacc. Junip. Mij.

Incisa, contusa infunde spir. bacc. fam-
 buci f. q. stent vase clauso in loco *tepidiu-*
sculo (tepido, tepidulo, subtepidulo) per ali-
 quot septimanas, post separetur Liquor,
 & Ω per MB. Destillatum spirituosum af-
 funda-

D 5

funda-

fundatur residuis prioribus Remanentiis,
& de his cohobetur, acquires Spiritum
Theriacalem penetrantissimum; Recipe
hujus spiritus Theriacis f. q.

Myrrha opt. ℥iij.

opopan.

galbani

castor. ā ℥β.

stent in digestionem per 8. ℥. postmodum
colentur & seorsim serva.

Deinde II.

Rec. Opii Theb. ℥iij.

Nuc. mosch. no. v.

Croci or. ℥ij.

spir. Theriac. supra descr. q. s.

Infundantur per 8. ℥. & ultra, postmo-
dum cola.

III.

Rec. baccar. berb. Parid. q. v.

spir. dicti Theriac f. q.

extrahe Tincturam in loco tepido. Ex his
simul invicem mixtis confice Essentiam
Theriacalem.

Rec. Hujus Essentia ℥x.

spir. ☉ ♀ volat. ℥iv.

☉ li volat. ℥ij.

Campb. ℥j.

Hæc

Hæc stent in digestionem unâ vel alterâ septimanâ, & vel per se usui asservetur, vel tingatur ligno santal. r.

Et p. 52. requirit ad spiritum Theriaclem compositum seu Mixturam de Tribus, & ita quoque ad Tincturam bezoardicam, spiritum ♀ depuratisimum, subtilissimū & summè volatilem, ♂e ♀ volatili imprægnatum, spiritum vitrioli quoque striatum & ♂ibus fixis corrosivis destitutum.

VI. Processus.

Habetur in Excell. Rolfincii Chemia in artis form. red. p. 189. sub nomine:

Tinctura composita alexipharmaca.

Rec. Rad. Contrayerva.

zedoar.

bistort.

torment.

vincetox.

diptamn. albi.

scorzon.

Imperat.

acori veri.

angel.

treas flor. ā ℥j.

Hepb.

Herb. scord. n.

ruta.

galega ā Mij.

Sem. fenic.

anis.

card. ben.

card. M.

citri ā ʒʒ.

Baccar. h. Pand. ʒʒ.

st. ros. r.

caryophyll.

calend. ā Mj.

ligni Sanct. r. ʒʒ.

Cinnam.

Caryoph.

macis ā ʒʒ.

Tberiac. mithrid. ā ʒʒ.

Contul. contund. & mistis omnibus super
fundatur spir. vini ex fecibus vini ℞ q. s.
ad justam supereminentiam. Coloratus in
leni digestionē spiritus in peculiari vase
asservetur. Post decantationem novus spi-
ritus affundatur, iterum defundatur, &
priori jungatur. Tandem

Rec. Mist. simplic. ~~Distilla~~ Tberiac.
camphorata ʒʒ.

Per-

Permista prioribus Fiat Colatura per
 linteum subtile, In Vitro S. ut supra. Hoc
 & simili modo Tinctura nostra Bezoar-
 dica, ὀλικῶς accepta, Cujus nomen & Fa-
 ma multam Germaniæ partem pervasit,
 vulgò conficitur. Sed qualem nunc me-
 rentur Epicrisin Processus singuli, quos
 in medium attulimus? ut modestè, brevi-
 ter & in genere dicamus, quod sentimus,
 certum est quàm plurima operationis sub-
 jecta, Extractioni destinata, naturam ha-
 bere symbolicam seu homogeneam neq;
 in fundamento operationis & Destinatio-
 nis suæ à se invicem totaliter distincta esse;
 Multa quoq;ve exiguas vires in liqvo-
 rem seu menstruum deponere; Proinde ad ea
 ingredientia potius dirigendus est oculus
 pharmaceuticus, *quæ revera extrahuntur,*
quæ in vi homogenea efficacissima sunt, & *vi-*
liori precio constant, ut ita Unum, Duo vel Tria
vi quasi unita & largè suppeditent, quod in
Decem reliquis symbolicis forteq; carioribus non
inveneris. Lucem censuræ nostræ fœnera-
 bitur fatis liquidam Excellentissimi D.
 Danielis Ludovici Archiatri Gothani,
 Fautoris & Patroni mei, observantiæ nun-
 quam Intermorituræ cultu mihi pro se-
 quen-

qvendi, Tractatus Incomparabilis ille, qvi inscribitur *Pharmacia moderno seculo applicanda*, Liber aurô expendendus, qvi delectum medicamentorum symbolicorû, ac brevisimam, Rationi & Experimentiæ pharmaceutico-chemicæ ubivis respondentem enchirisin per omnes Medicamentorum Classes perpetuâ serie, fide & candore pari, tradit. Utinam in reliquis Medicinæ Partibus Pathologia inprimis, Therapeuticâ, Semiotica, Chirurgica & Diæterica ejusmodi compendia medica, lucem videant publicam, ut causæ morborum brevius, & quantum Praxi applicari possunt, enucleentur, & colligantur. In hodierna enim circa Morborum causas sententiarum licentiâ ferè amittimus antiqvam veritatem, ut nesciat tandem incipiens Practicus, in quod principium pathologicum innixus medendi methodum aggredi, vel ad quam causam morbificam oculum reflectere practicum debeat. Ut quoqve Regulæ Therapeuticæ succinctius & ordinatius proponantur, & Methodus medendi ita fiat contractior *in genere & in specie*, in singulis Morbis, quorum Curatio non semper requirit sanctissimam illam

illam & superstitiosam ferè Trigam, Fontem scilicet Chirurgicum, Pharmaceuticum & Diætericum, quæ cum ipsò Fonte sæpius aquam perdit maturioris Therapiæ. Sic autem experientissimus & sagacissimus ille Vir, qui mihi instar omnium est, l. c. p. 243. *de selectu diaphoreticorum & alexipharmacorum vegetabilium:*

I. De Angelicâ: Angelica nostrâs omiti, & præstantissima potius Carlinâ cum Enulâ polychresta seligi potest, facileqve tunc carere possumus Petasitide, Levistico, vehementiori qve adhuc Imperatoriâ, Olsnitio, Valeriana qve ponticâ, aut vulgari hortensi & aquaticâ.

II. De Scorzonerâ: Famosisima Scorzonerâ, etiam nostrâs, quis enim insuper, ex Hispania cariosâ sæpe nunc peteret, non adeò necessaria hicprehenditur, quamvis enim gustui grata hic locorum parabilior, & aliâs bonum Hepaticum, Imò Galega quoqve, tantopere nonnullis in remisioris gradus malignitatibus commendata, onobrichi tamen nihilo infeliciùs suppletâ, præsentior sit, in exquisitè tamen malignis languidiùs sese gerit. In Morsu viperæ, obscuriori effectû pulverem

rem viperinum, aliaq̄ve penetrantiora superaddita vidimus. Infusa & decocta hinc vulgò composita in ardentibus vel chronicis Hepaticis, ubi aliàs fatis nauseat stomachus, quis ferè hic locorum bibit: Vide plura p. 257. 258.

III. De Gentianâ: Gentiana comtiori Praxi non necessària vel adeò competens est, si verò omninò quispiam diffusissimos in apparatus Scordii saltem Germanici, Cretico nequicquam postpositi, aut Gentianæ veræ radicem forte Tonso- rum causa, inter tot Fonticulorum dilatoria & attractiva, parergi instar reponere, & insuper exigua quidem gratia Electuario vel Tincturæ cuidam alexipharmacæ pro Gregariis *adjicere voluerit, nostra hinc non refert.*

IV. De Dictamno Cretico: Ejus vires in Zedoariâ latent. Hinc Ludov. l.c. p. 255. Inter Zedoariam, Dictamnium album, (scil. radicem) Cretico hic vix cedentem, & deniq̄ve inter parabilius adhuc Vince- Toxicum Optio pro cujusvis districtus aut consuetudinis ratione instituat; & *Horum unicum saltem antidotis, Tincturis, vel Essentijs, consimilibusve liquidis aut mol-*

mollioris consistentiæ formulis adjiciatur,
necessitas nõ est, cur Terna illa separatim existat.

V. De Contrayerva. Zedoaria contra-
 yervam & Gentianam supplet. p. 253.
 Qvemadmodum Gentiana æquipollet
 Contrayervæ, ita utramqve supplet &
 æquat Zedoaria.

VI. De Juniperi baccis. Intertot præ-
 servatoria alexipharmaca comitior con-
 tractiorqve Praxis inibi adeò præsentane-
 neum vel excessivum quid non invenit,
 sive in essentiam seu simpliciore[m] seu
 magis compositam redigatur. Spiritus fer-
 mentatitius præstans quidem est, sed de-
 licatioribus adversus, ad Tincturas alexi-
 pharmacas in se quidem non inconveni-
 ens, sed operosior & plerumqve simul
 debilior est vegetiori hinc Spir. vini ꝑto,
 vel alio acceptiori quodam vegetabili ab-
 stractio minus phlegmatico. Ut proin-
 selectui nostro vix inde quidpiam præter
 polychrestum illud baccarum ∞, præser-
 tim è non fermentatis utum quadret:
 Hæc ille. Hòc modò cadunt & civitatem
 quasi amittunt in Processibus supra posi-
 tis Radix Angelicæ, Petasitidis, Impera-
 toriæ, scorzoneræ, Gentianæ, Dictamni al-

E

bi,

bi, Vincetoxici, contrayervæ, Baccæ Juniperi. Quibus singulis Natura ad Creatoris voluntatem vim symbolicam majorem & minorem indidit, quæ tamen à solâ Zedoariâ, Carlinâ, & Enula superatur. Simile Judicium est de reliquis Vulgarium Processuum ingredientibus, ut radic. aristol. rot. beton. chelidon. maj. pimpin. bistort. torment. acori veri, Ireos flor. Herba scordii, rutæ, millef. cent. min. galeg. sem. fænic. anif. card. bened. card. Mar. citri, cort. citri, aurant. bacc. herb. Par. fl. ros. caryoph. calend. cinnam. mac. diascord. Elect. de ovo. Quæ planè non necessaria, sed superflua sunt, & inconcinnâ faciunt misturam. Vel enim parum & Intentioni Tincturæ bezoardicæ non adeò conveniens, extrahitur, aut si deponitur virtus aliqva in liqvozem extrahentem, nulla tamen specifica excellentia & prærogativa inibi deprehenditur, quæ non in paucioribus illis, quæ genuina Formula manifestabit, vi homogeneæ Naturæ reperiatur vel in biga illa Spirituum acidocalicorum adfit. Deinde notandum & hoc est, quod in sexto & ultimo Processu ingens illa quantitas Extracti radicum, herba-

herbarum, seminum, corticum, aromatum & florum tantum zias V. misturæ simplicis $\text{O}l.$ $\text{F}t\text{a}$ Theriacalis recipiat, qemadmodum & V. Processus z . IV. tantum Spir. F habet, Cum tamen Spir. F tanquam diaphoreticos & aliarum hujus Tincturæ qualitatibus non postremus auctor majori pondere & portione Tincturæ alexipharmacæ vel Theriacali addi debeat, alias vim diaphoreticam ex voto non exeret, de cujus defectu quoque in Mixturâ simplici conqveritur maximus ille Vir D. Major In chirurgia sua infusoria. Oritur verò vis hæc diaphoretica langvidior Mixturæ simplicis, vel à Spiritus F vulgaris acidulo & O to phlegmate, quod plerumque pro Spir. F genuino venditur, & volatilibus z i particulis destituitur, vel à minimo Spir. F pondere, qui à Spir. acido $\text{O}l$ i superatur; vide sis cap. ult. *Myrrha* quoque mentionem faciunt supra citati Processus, quæ quamvis citra efficaciam notabilem mutilationem amaroris sui bonam partem in menstruo deponat ad meliorem tamen ejus extractionem quarta pars alicujus alcali, ut O fixi &c. requiritur, quod verò hinc adjici non potest ob

subsequentem à Spir. Oli præcipationem, & ingratam oculis turbationem, totius liqvoris. Certum enim est, Myrrham in solidum solitario vini spiritui non obedire, melius verò solvitur, si Myrrha Spiritui theriacali, quod in superioribus descriptionibus non fit, adjiciatur. In legitima verò & genuina Formula huic cautelæ attendemus.

Reliquū est, ut quoq; de Lapide Bezoar seu potius Badzahr orientali ejusque extractione nec non Baccis Herbæ Paradis aliquid addamus. Novi Medicos in Praxi sæpe versatos, qui eò facilitatis deveniunt, ut preciosum illum lapidem bezoardicum orientalem reliquis ingredientibus addant & hinc Tincturæ nostræ majorem vim alexipharmacam & cordialem conciliari firmiter credant. Verum enim verò, lubrico admodum fundamentò niti hanc fidem & persuasionem exinde patebit quando consideramus quod

i. Verus & genuinus lapis bezoardicus *omnium doctorum Medicorum* consensu admodum rarus sit, & hinc vim sibi sacram alexiteriam neque in substantia nec in Tinctura exerere queat. V. Primerof. de

de error. V. p. 444. L. II. c. 36. Proinde, cautiore Practici Lapidum isti in substantiâ rarò soli fidunt, sed eundem vel planè negligunt, vel Bezoardicis artificialibus, ut Martiali, minerali, miscent, & cum Tincturis alexiteriis commutant.

2. Positò, verum & genuinum lapidem extrahi, nihil tamen extrahitur aliud, quàm quod radicibus alexipharmacis & herbis inest. Contrayervâ enim & similibus plantis bezoardicis nutritur animal, in quò concrevit lapis, ut rationabiliter colligunt Viri docti, similes verò radices alexipharmacas viliori precìo constantes, & in vi homogeneâ efficaciores ipso lapide aut lapidis nutrimento, recipit pro extractione Tinctura nostra polychresta, ut ita precium quidem, non verò Virtus Tincturæ intendatur, quando lapis extractioni simul subicitur.

3. Lapis additur plerumque exigua doli pro extractione, cum tamen genuina ipsius dosis sit, præsupposito, quod verus detur, juxta Primeros l. c. p. 453. 454. 51. 38. ii in substantia. Quot Unciæ hujus lapidis requirerentur ad Libram unam Tincturæ bezoardicæ si vires ipsius partici-

pare debeat, & quot guttæ demum. Tincturæ nostræ responderent Drachmæ uni vel semis lapidis bezoardici quæ dosis effi-
cax putatur, utut integrâ hîc non opus sit, ut in substantia fieri debet, cum & reliqua alexipharmaca & spiritus associati suum hîc addant *Ἰμβάλλον μέγθ.*

4. Lapis bezoardicus si quid solubilis haberet, id tamen obrueretur solubilibus Vegetabilium particulis, præsertim resinosis. Si quidem experientia chemicâ constat, quod difficulter solubilis existat Lapis bezoardicus sive verus sit & genuinus Lapis, sive adulterinus. Ille enim terrestriorem partem succi herbarum alexipharmacarum, quibus vescitur animal, pro Materiâ ex quâ agnoscit: Hujus verò corpus creta, cineres, testæ ostrearum, sanguis ficcus, & lapides Lapide bezoar minores subtiliter contusi & cum aliquo liqore incorporati constituunt. Hinc pronuper amicus quidam noster dixit: Er wolte ehe Gold ausschließen als den Bezoar-Stein: Unde verò hæc solutionis difficultas & tantum non *ἀδυνασία*? Responso solutione Lapidis faciliior est; si enim ex cinere, lapidibus, creta, Testis &c. astutia

tia humana tot Lapides bezoardicos compingit, qui postea pro genuinis venduntur, qualis quæso solutio hîc expectanda erit & per quæ vale menstruum?

Quod Baccas herbæ Paridis attinet, non rejiculæ quidem sunt hæ baccæ, quibusq; solitariè per se, inqve essentiam saccharatam redactis securè utimur, imò efficaciores sunt volatili cuidam nuptæ; Cum verò multo labore acquirantur *neg. Pars essentialis sint Alexipharmaci* Medicamenti, aut abesse hîc, aut homogeneo suppleri possunt.

Ut verò tandem Processus genuinus Rationi & Experimentiæ omninò conformis magis eluceat, anteqvam Formulæ Tincturæ nostræ quasi prototypum oculis subjiciam fidelibus, adducam Verba cedro digna Viri experientissimi D. Dan. Ludovici, quæ Lib. sæpius laudato, quæ omni laude majori de Pharm. mod. sec. applic. leguntur, ob generalem veræ enchiriseos Tincturæ bezoardicæ Protheoriam: sic verò habent:

Qui misâ tantum ^{non} omnium simplicium hîc spectantium concervatione moderno Theriacali spiritui ad famigeratissimam

E. 4

illam

illam Tincturam bezoardicam communiter destinata, paucas saltem antepositas radices (zedoariam respicit, Carlinam &c.) Cum Myrrha, Croco & si libet, aliquotâ Pulveris viperini parte proportionaliter miscuerit, ac v. g. pro $\frac{3}{10}$ Opii præter propter drachmam unam cum castorei quoque, si placuerit, particula adjecta, Miscellam hanc cum octuplo spiritûs ardentis simplicis vel abstractitii, boni tamen, nec adeo phlegmatici, decenter extraxerit; Porro vulgatissimæ solû Mixturæ illius simplicis à Tinctura bezoardica operosiori & nimis ferè, licet multum inter acidorum accessum postmodum, secedat, nonnullibi camphorata, parum in fundamento proportioneqve differentis, imitatione tantisper saltem inter se permiscuerit: Paratæ istius Tincturæ spiritu Theriacali abstractitio vulgari oppidò præsentioris $\frac{3}{4}$. forte x. duabus Essentiæ camphoræ drachmis prius exaltatas, spir. $\frac{3}{4}$ tanquam diaphoresis potissimi hîc auctoris $\frac{3}{4}$ viij. etiam non rectificati, & demum spir. Oli subtilioris parum sic præcipitantis, spiritu $\frac{3}{4}$ parabilioris & hîc æquivalentis, præq. clyssô malignarum nau-
seas

seas unà comprimentis ziii Qvi, inquam, hōc modō circa processum operatus fuerit, ille compendiosè tum in Percolato hōc vel Essentia Papaveris erratici aliquantō magis coloratō liqore sufficienter habebit, qvōd non solū ante dicta Mixtura simplex, & ad abusus usq; nonnullis familiaris Tinctura bezoardica pollicentur, verū etiam, qvōd in aliis istorum imitationibus, variationibus, aut substitutis invicem semet sæpe numero perimentia adsciscentibus, Item in Essentiâ antidotali alexipharmacâ, simul viperinâ, preciosiori vilioriq; in liqore alexipharmaco emulsioni formi, cum Myrrhâ tamen ac consimilibus operosioribus aut ingratoribus passivè qværitur, Imò nec Elixir pestilentielle istud usuale seu vulgatius, oleosis supernatantibus nimis obrutum, seu recentiori correctione, sufficienter tamen saturatum, adeò necessarium erit istius sufficientiæ intuitu, & qvōd competentium spirituosorū accessu amplius, qvando revera opus fuerit, haud difficulter intendatur, vel plane una alterave rutacei vel succinei ʒ gutta proportionaliter inficiatur qvafi. Sit tamen hīc qvōq; optio vel talium additio cuius per nos libera. p.

E 5

Sit

Sit itaq̄ve Formulæ nostræ archetyp̄
sequens, q̄na paucis sed homogeneis efficacio-
ribus, acceptioribus, & non adeò caris
Ingredientibus constat:

Rec. Rad. Carlina

Zedoaria, vel Dictamni albi vel

Vincetoxici;

Enula ā. ℥ijß.

Croci oriental. Integr.

Pulveris Viperini.

Myrrhæ ā ℥j.

Opii ℥vi.

Castor. ℥ij.

*Incis. q̄ m. Infunde cum spiritus ardentis
simplicis, vel abstractitii, boni tamen nec
adeò phlegmatici, vel quoq̄ve spiritus
sambuci, baccar. Junip. &c. per fermenta-
tionem parati, optimè dephlegmati &
camphorati ℔. ivß. stent simul in leni di-
gestionem per dies XII. agitentur sæpius.
Decantati hujus Liqvoris alexipharmaci
tincti, Rec. ℔. iv. (si forte ℔ß. Menstrui
hæreat in magmate;) adde.*

*Essent. campb. (nisi Menstruum ante
fuerit probè camphoratum.)*

℥ij. tunc enim omitti potest.

Spir.

*Spir. ♀ etiam non rectific. non tamen ar-
delionum, sed propriâ manu conse-
cti 16 iij.*

♁ li subtilioris 3xii. M.

Tingatur fantalo r. vel essentiâ fl. pap.
rh. vel recentibus aut ficcatis papaveris
foliis. Signetur: *Tinctura Bezoardica cum
spir. ♁ li & ♀.* Nota hîc.

1. Spiritus ♁ li subtilior intelligitur ille,
qvi Angelo Salæ ▽ ♁ li secunda dicitur,
aliis Ros mineralis acidus, & ex albificato
selectiori ♁ lo per ∴ extremò Δ destilla-
tur, eleganter acidus, & simul per tempus
aliquod, donec foliorum instar subsideat,
sulphureus.

2. De spiritu Tartari ad Tincturam
bezoardicam nota, qvòd ille fit optimus,
qvi ê Tartaro selectiori, cum ê cremore
æqvè fateat, destillatur, subjectis Igni non
x. vel xii. uti sæpè fit, Libris, sed unâ tan-
tùm aut alterâ, qvò proportio erumpen-
tis spiritûs Recipienti respondeat, nec fru-
stra dispergatur Pars volatilior, unde & ut
plurimum Rectificatio intermitteri potest;
De utroqve spir. prolixius egi in *scrutinio
Thematico spir. vitrioli & Tartari.* Interim
videri

videri potest candidus Chemiater Excell.
Ludovicus de Volatil. Θζ. Pharm. mod.
sec. appl. de spir. ζ & victrioli, ut & in
Miscell: Curiof. Tom. ult. de spir. ζ cum
faccharo Ω.

3. Spiritus salis armoniaci in locum
spiritus Tartari substitui potest. Quod fe-
cit D. D. Ludovic. qui literis ad me datis
hæc habet: Ceterum, inquit, cum Villicis
hîc etiam per annos aliquot, innotesceret,
ex odore, *Tinctura illa Bezoardica polycbre-
sta*, pertæsus ejuscemodi Judiciorum,
jam pridẽ spiritui Tartari *spiritum * deputa-
torem* substitui, utpote, qui commodẽ sub
spiritus Theriacalis odore latet, *eadem præ-
stat*, imò *nisi compendia*, de quibus alibi, *de-
sint*, *facilius spir. Tartari genuino paratur.*
Nec, cum Tinctura Theriacalis spiritu vi-
ni dephlegmato constet, *quæ etiam campho-
rum sic perfert*, spiritusqve victrioli saltem
fit acidulus, notabiliorem præ ζ eo pati-
tur alterationem, & si pateretur quodam-
modo in armoniacale quid transfiret, æquẽ
diaphoreticum, experientiãqve constat,
40, 60. guttas satis esse sudoriferas, ceu
quoq; Collectaneis Excellentissimorum
Curioforum id inserui.

4. Si quis forte fortuna longiorē omnino Formulam, vel Præjudicii evitandæ causâ, urgere velit, poterit nostrâ pace, addere Archetypo sic dicto Angelicam, scorzoneram, Doronicum, Tormentillam, scordium, &c. Manet enim utiqve singulis speciebus, sua *Homogeneitatis latitudo*, nec vim planè *homogeneam* contractior nostra Formula Includit aut præsupponit, quam profectò in paucissimis invenimus. De generali tantùm *Convenientiâ*, quæ magis & minus admittit, sive præstantius atqve remissius exhibet, hic sermo est.

5. Dimidium Tincturæ absqve Camphora & castor. asservari potest, neqve enim Indicatio hanc bigam semper requirit; accedit quod camphoram non omnes ferant, quibus tamen Tinctura bezoardica prodest sine camphora.

CAPUT IV.

De

Formâ externâ, & internâ, itemqve
Proprietatibus seu Qualitatibus
Tincturæ Bezoardicæ.

For-

Formā externā & consistentiā Medicamenti nostri polychresti indicat Nomen Tincturæ, de cuius Reqvifitis haften^o usitatis cap. i. satis dictum est. Tenuis est seu liquidus liqvor, qvia Menstruū seu spiritus vini sine guttulæ dispendio ipsi unitus mansit. Virtutes verò & qvalitates ipsius internas qvod attinet, calida est & sicca hæc Tinctura, qvia ex calidis & ficcis ingredientibus per calidum & siccum Menstruum est extracta, per accidens tamen refrigerat qvoqve ob spiritum Vitrioli acidulum refrigerantem, & dum calorem putridum Archeum ad furorem adigentem, & inflammam quasi convertentem extinguit, vel fermentum febrile calorem præter naturalem & exæstuationem in spiritibus vitalibus exuscitans, discutit & resolvit. Aperit qvoqve hæc Tinctura, attenuat, præcipitat, diuretica, anodyna, emmenagoga, alexipharmaca, digerit materiam viscidam & glutinosam, proinde qvalitates ipsius non incongruè dividuntur in occultas, primas & secundas, quarum vigore efficit id, qvod efficit; quæqve dependent à formâ quæ Fons & origo est omnium Affectionum, Qvalitatum

CAPUT V.

De

Fine, Scopo & Effectu seu Ufu Tincturæ Bezoardicæ in genere & in specie per Morbos triplicis Ventris & artuum.

SI velimus Vires & Facultates *Tincturæ nostræ bezoardicæ* juxta seriem ingredientium supra positorum ponderare, ut solent sæpe Medici Practici etiam satis celebres, sæpius tamen Circumforanei, qui singulas vires Mixto conjunctim adscribunt, quas singula Illius Mixti ingredientia disjunctim & seorsim obtinent, quamvis vel quarta pars grani aut guttulæ singulorum ingredientium singulis dosibus contribuatur: si, inquam, hoc modò & digitis quasi computare velimus, Panacea emergeret à nullo Pharmaco superabilis. Si enim evolvantur vires & Qualitates omnium Tincturæ bezoardicæ ingredientium, quæ Ordo Processuum sistit, in Libris Pharmaceuticis, non futurus esset Morbus tam rebellis, quem Tinctura nostra haud edomare possit.

possit. Quemadmodum verò hæc Virium InCompositis curiosa nimis pensatio nec in Ratione, nec in Experientia fundamentum ullum habet, siquidem ut Pharmacum aliquod rectè & efficaciter operari possit, certa & sufficiens ubiqve dosis requiritur, negari tamen non potest Tincturæ nostræ bezoardicæ Vires esse egregias, eamqve Panaceæ minoris titulô jure insigniri posse uti Testimonium perhibebunt ii, quibus vires & qualitates ingredientium in ultimo & genuinô processu infra citatorum perspectæ fatis sunt, *que vi unitâ & symbolicâ agunt.* vide Excell. Schröck. Pharmacop. Augustan. restitut. p. 41. & 162. Has ut in genere primùm declarem, adducam vires, quas ipsissimus Tincturæ Auctor D. Joh. Michaëlis & ipsius fidelis Hyperaspistes D. D. Frid. Hofmannus in MSC. eidem adsignârunt, reservatâ tamen mihi in subsequentes paginas modestâ Epicrisi; Verba ipsorum in lingua patriâ hæc sunt:

Der Gebrauch dieser Bezoar-Tinctur ist nicht genug zu loben/ fast in allen Kranckheiten/ und insonderheit in Fiebern/ sowohl die umwechseln/ als die immer fort wâhren/ kan ich de-

F

ro wunt

ro wunderbahre Wirkung nicht gnugsam heraus streichen / so bald einem ein Fieber anstecket / und man alsobald von derselben 30. oder 40. Tropfen einnimmt im Biere oder einem andern liqvore, schwizet darauff ein Stündlein / so wird das Fieber leichtlich nicht weit mehr kommen können. Und ob auch schon das Fieber verhanden wäre / und einem der Paroxysmus ansteffe / was ist sicherer und heilsamer / denn diese Tinctur / nach einer gewissen Dosi eingegeben?

„ Ja im anfang bey allen Kranckheiten / da mā
 „ noch nicht weiß / was es vor eine Kranckheit wil
 „ werden / ist diese Bezoar-Tinctur sicher zugebrauchen / biß die Natur der Kranckheit offenbar werde. Doch ist zu mercken / wenn böse hitzige Fieber verhanden / und die Hitze des Gebliuts überaus groß ist / so ist diese Bezoar-Tinctur auch gut wenn aber die malignität / oder der Giff viel größer wäre / so ist diese Bezoar-Tinctur gut / die da mit dem spir. ☉. volatili, oder * salfo ohne dem spir. Oli vol. gemacht ist.

Dn. D. Frid. Hofmanni hac Verba sunt ex MSC.

Diese Bezoar-Tinctur cum spir. Oli & ☉ kan in allen Kranckheiten quocunqve nomine gebraucht werden / daher / wenn einem
 Men=

Menschen etwas anstößet/ es sey ein Fieber oder andere Beschwerunge / da man nicht im an- fange wissen kan / was daraus werden wird / sollen alsobald 30. 40. 50. bis 60. Tropffen in einem Trunck Wein oder Biere beygebracht / und darauß geschwüget werden. In specie aber dienet dieses Medicament so wohl contra Fe- bres continuas, quam intermittentes, wenn große Hitze dabey gespüret wird/ In Con- tinuis giebt man sie Morgens und Mittags um 3. uhr bey 30. bis 40. Tropffen/ läßt den Pa- tienten des Morgens darauf schwigen 1. Stun- de / Nachmittage aber nicht. In Febribus in- termittentibus aber giebet man 50. oder 60. Tropffen in Vermuth- Weine/ wenn der Pa- roxysmus ankömen wil mit Frieren/ 1. Stun- de drauf geschwüget. Itemque alibi. So bald sich bey einem Patienten Hitze ereignet / oder Frost / daß man noch nicht weiß / was für ein Fieber werden wil / gibt man alsobald demselben D. Michels Bezoar- Tinctur / cum spir. virrioli & Tartari bereitet in einem Trunck Biere. Quæ omnia elogia, an *απλώς* vera sint & in Praxi saniori locum habe- ant, infra discutiemus.

Idem Opere de Meth. med. p. II. In Fe- bribus, qualescunqve fuerint, rectè ab

initiō Θ ia antifebrilia, Bezoardicum \aleph le
 \aleph triale aut Θ re, item Tinctura bezoardica
 exhiberi possunt, & pro confortatione of-
 ferri Magisterium perlarum, Eboris, li-
 quor perlarum, corallorum.

Idem Meth. med. præf. ad Lector.

Tinctura bezoardica cum spir. \aleph & \aleph
 summæ est efficacæ in omnibus ferè affe-
 ctibus tutissimè adhibenda, tam boni
 quàm mali moris. Et quas virtutes Mixtu-
 ræ simplici Parac. l. c. p. 143. 144. adscri-
 bit, meliori jure, juxta propriam confes-
 sionem de Tincturâ bezoardica intelligi
 possunt. Verba ipsius hæc sunt:

Ex Θ lo paratur spir. volatilis striatus
 super alembicum in formâ striarum ad-
 scendens. Hunc spiritum, ut vires acqui-
 rat majores, Paracelsus exaltandum docet
 per spir. \aleph optimè rectificatum & Essen-
 tiam Theriacalem camphoratum. His
 subjicit: Ex eodem penu deprompta est
Tinctura Bezoardica D. D. Job. Michaëlis, tum
 absq̃ue spir. Θ li, tum cum eodem parata.
 De Tincturâ tamen hæc maximè obser-
 vandum, si in Febris ardentibus mali-
 gnis sit exhibenda, ut probè notemus, u-
 trum Ebullitio febrilis seu calor præva-
 leat

leat, an verò Malignitas? Si calor febrilis excedit, Tincturam bezoardicam, quam ingreditur spir. vitrioli volatilis, propinare decet in convenienti vehiculo, si autem malignitas prævalet, illam cum spir. Tartari volat. paratam absqve spir. vitrioli ægro porrigamus. Hinc in omnibus illis affectibus, quibus Mixtura simplex conducit, Tinctura nostra bezoardica omnino locum habet. Pertinent hûc, quæ supra ex Amplissimi D. Dan. Ludovici Pharm. p. 262. 263. adducta sunt de usu hujus Tincturæ, quatenus omnia Elixiria antipestilentialia superat. Itemqve quæ spiritui Theriacali vulgò assignantur virtutes, latent quoqve in Tincturâ nostrâ Bezoardicâ.

Idem in clave pharmac. Schröd. p. 107. Thef. pharm.

Hujus *Tinctura bezoardica* Usus non satis est deprædicandus. In omni fere Morborum genere, & imprimis in Febris tam intermittentibus, quam continuis mirificos ejus non satis possum laudare effectus. Imò in omnis affectus initio, ubi jam de ejus Naturâ & Ideâ nondum satis constat, tutus hujus usus est, usq; dum Morbi Natura ex

F 3.

certis

certis signis diagnosticis innotescat. Notandum tamen est, hanc Tincturam optime conferre in Febris, ubi calor febrilis excedit, si autem Malignitas potior fuerit, non adeo excedente febrili calore, Essentia Theriacali addi debet Aquila nostra, albissima (hujus nomine procul dubio venit spiritus aliquis volatilis falsus, ut falsi armoniaci &c.) exclusis spiritu Tartari & vitrioli cum camphora, praestantissimum hoc est remedium a putredine massam sanguineam vendicans fermenta acida extingvit, Epilepsia, Apoplexia, Affectiōni seu Suffocatiōni Hypochondriacae medetur. In Peste & omnibus Febris tam continuis, quam intermittentibus par non reperitur remedium. Dosis est gutt. XX. XXX. XL. L. vel ultra. Ut ita incomparabile esset Medicamentum Tinctura bezoardica, si DEUS & Natura semper ad Formulam respondere vellet.

Excell. Ammannus, candidus & Ingenuus VIR, & Practicus *capitur* In doctissimo quodam Schediasmate MSC. mecum communicatio de Tinctura bezoardica, haec habet verba: **VIRES**
Tin-

Tincturæ bezoardicæ Nomen indicat. Dum enim dicitur Bezoardica, in Genere cōducit omnibus Affectibus, & Morbis, qui dicuntur Maligni, v. g. Pesti, Febris pestilentibus, Petechialibus, Variolis & Morbillis. Sudorem movet, aperit obstructions, Flatus & urinam pellit, Cor confortat, Putredini resistit, Hystericis medetur, sanguinem purificat egregiè. *Contra Ictus & Morsus animalium Venenatorum optimam est alexipharmacum.*

In specie Morbos & symptomata nunc percurram, quibus Tinctura bezoardica suum operæ est gratiosi auxilii confert.

I. In Febris continuis malignis solitariis accomitatis, Verba sunt Medici cuiusdam celeberrimi in literis ad me datis, *gebe ich solche meistens zu erst/allein/ oder so sie alles revomiren mit der Tinctura anodyna (ex Opio cum spir. vini & vitrioli;) gutt. vi. viij. versetzt/ so bleibet hernach alles/ repeto etiam, si è re esse videatur, nec sudor adeo consecutus. Ist eine allzustarcke Diarrhæa damit mit reissen/ thue ich auch etwas von der Tinct. anod. dazu. Hernach die folgenden 2. oder 3. Nächte gebe ich einen Pulverem*

F 4

alexiph-

alexipharmacū præcipitantem oder pleuriticū, scil. pro ratione affectus. In *Spiritu Trinitatis* spir. S. is volatiliore ē muriā vel vitrioli philosophicum. Ist circa 7. 9. 11. nō thig repeto; sed minori dosi 30. bis 40. Tropfen. In Ungaricis, cum delirant, anodyna tunc non adjicio, nec ante 14. diem, quia sunt funesta, geben einen guten Schlaf/ des andern Tages aber eine Beförderung zu dem ewigen. Wechsele dabey mit dem Pulvere alexipharmaco und Corall. r. vel ocul. 69. cum & sine cinnab. ungar. nativ. im pro re nata, und also habe ich auch in Febribus pestilentialibus cum vibicibus, bubonibus carbunculisqve feliciter procederet. Vor extremā peste hat mich Gott bissher in der Praxi bewahret/ würde es aber doch anders nicht halten. Robur naturæ hīc primum, secundum ac tertium est: & eō evadunt. Ceu divinā Juvante gratiā Ego anno 1635. bis tantū Theriacā hauriens Malo tamen in grandes 2. carbunculos soluto, evasi, dum alii teneriores animo & corpore sive Tincturam hanc, Crem & quicquid est Bezoardici in cassum bibunt. Et alibi: In continuis cum symptomatibus, vomitibus, aut Diarrhæis, si anodyn

ni

ni particulâ sociata detur, Archæus irritatus sedatur, ut reliqua Remedia facilius amplectatur; Alia verò ratio est Motuum Criticorum, dum symptomatici, materia nondum secretâ, nil, aut parum, si forsan à Causa externa fuerint, levant. Hæc celeberrimus ille Vir & ad tempora Morborum acutissimus Practicus.

His paria sunt, quæ de legitimo Mixturæ simplicis usu in Febribus continuis & malignis habet Excellentissimus Ludovicus Gothanus Pharm. mod. seculo appl. p. 283. seqq. Cujus verba in Appendice de Misturâ simplici in medium adducta, hûc trahenda sunt & repetenda, tanquam lectu & observatu dignissima, quia Therapiam Februm continuarum malignarum succinctam, & accuratissimam sistunt, & Tincturæ bezoardicæ eodem modô & respectu applicari possunt, quæ de Misturâ simplici ibi proferuntur. Anno proximè elapso Febres (in Genere suo) malignæ hîc locorum gliscere cœperunt, & penes Multos suam exercebant Tyrannidem; Quarum Miasmati maligno Volatili viscido, præter alia, conjuncta erat Pituita tam viscida, ut Pulmones,
 F; Fauces

Fauces & Poros Cutis, & hos quidem post sudorem, obsideret, oblineretque instar Glutinis; ita ut hinc abradi à cute, illic verò violentâ quasi Manu extrahi, & perpetuis Gargarismatis Incidentibus dimi-
nui necessum fuerit. Hinc etiam medio-
cris Calor præter naturalis frigore leni al-
ternatim mistus, Torpor, dormiendi cu-
pido, dolor gravativus in lumbis, scapu-
lis & pectore, respiratio difficilis has Fe-
bres comitabatur. His Febribus egregiè
profuit Tinctura mea bezoardica, quæ
semper & omni ferè Morbi tempore cum
Euphoriâ sumpta est; Ubi verò Calor na-
tivus pro diversitate Temperamentorum,
Ætatis, sexûs debilior fuerit, & coagula-
tio ac condensatio hujus Pituitæ sangui-
nisve fortior, & celerior, ut nec Medi-
camentis hisce balsamico-spirituosis at-
tenuari, nec Ignis vitalis Viscidioris Hu-
moris compedibus liberari & avelli potu-
erit, mortui sunt Ægri ex suffocatione,
Inprimis cum Principiis Morbi non sta-
tim obviam itum, & Condensatio nimia
primo Impetu lenita fuerit. Spectant hinc,
quæ Geleberrimus deBoe Sylvius in
Idea nova Praxeos Med. doctè monet: :
Pitui-

Pituita, inquit, viscido-acida multum sæpe ægris negotii facescit. Etenim copia nimia Descendenti sangvini juncta continuam, & vitalem sangvinis Effervescentiam in dextro Cordis ventriculo lædit. Pituitam hanc condensatam ac coagulatam solvit, incidit, attenuat, Ignem vitalem, in Corde ventilat, ægrumqve quasi è Mortis Faucibus eripit olei aromatici vel balsami vitæ tantillum, cujus in tali casu vires stupendæ haud ignotæ sunt Chemicæ Artis peritis, æqvè atqve Praxeos medicæ gnaris. Et alibi d. l. sangvinis Coagulatio ac Concretio valida & subitanea, pro Incurabili habenda, quæ autem paulatim evenit, sensimq, augetur, curabitur Medicamentis aciditatem acriorem frangentibus, temperantibusqve, adeoqve tum spirituosus, tum oleosis, tum præsertim sale lixivo præditis, quamvis Homini conducant in primis Siâ volatilia oleosa, quippe quæ dictis omnibus constant, nec tantum celerimè quaqvaversum in Corpore transfunduntur, verum satis potenter, blandè licet, desideratam efficiunt perficiuntqve Acidi acrioris emendationem, si conveniente Liqvore diluantur, *sæpiusq, usurpentur.*

II. 13-

II. In Febre quotidianâ continuâ post evacuationem primarum viarum, præparationem & concoctionem seu alterationem Humoris pituitosi, itemq̄ve ipsius aliqualem eductionem, & immunitam sic materiam peccantem, ad Diaphoresin descendit. D. Timæus à Gùldenkleee, qvâ Mixturâ simplici promovet, *in cuius locum surrogari potest efficacior Tinctura nostra bezardica* Vide Caf. med. 8. de Febr. L. 8.

III. In Variolis & Morbillis, eorumq̄ve principiô ubi non tam Ebullitio sedanda, & calor sopiendus, qvâ malignitas expellenda est, in succo cordiali refrigerante, ut cydon. citri &c. inprimis spir. * particula exaltata suam præstat operam. Curatio enim Variolarum & Morbillorum, in eô consistit, ut statim in principio adhibeamus ea, qvæ expellunt, malignitati unâ resistunt, eamq̄ve à corde amoveant; ubi hoc factum est, Humorum ebullitio sedari debet iis medicamentis, qvæ nullam caliditatem Partibus principalibus accersunt, sed qvæ roborant; alias quando in principio magis solliciti sumus de Humorum ebullitione sedandâ, & sopiendo calore, qvâ malignitate expellenda,
idem

idem nobis continget, quod iis, qui magis impluvio tollendo, quam Tectis refarcendis suam navant operam. Malignitatem verò id generis nil æqvè expellit, ac Tinctura nostra bezoardica, cujus calidiorum qualitatem hinc temperant succi vegetabiles aciduli, ut citri cydoniorum ribi-um, berberum, qui vehiculi locò esse que-unt, non neglectis tamen Pulveribus bezoardicis præcipitantibus & insipidis cervinis, cinnabarinis & aliis convenientibus. Huc pertinent, quæ inter alia habet Excell. D. Ludovic. in literis 8. Martii 1677. ad me datis. Tinctura bezoardica præstantissima est in Variolis, & Morbillis, præcipuè Malignis, wenn sie nun rücken / oder nicht recht fort wollen / oder thun / als wolten sie wieder ein schlagen. Item bey der Declination, da oft wieder neue Febriles Ebullitiones kommen wollen. Sola exhibetur, vel in Inquietudine Complicata, cum pauxillo anodynæ Tincturæ tunc exaltatur. Hoc modo, etiam ante hoc monitum, in mea Praxi adhibita, multoties egregiè profuit.

IV. In Febribus Intermittentibus simplici & duplici, Tertiana, Antipyreta, sangvinem vel exagitando Fermentum febr-

febrile præcipitant, & sic paroxysmũ febrilem impediunt, ex quorum censu etiam est Tinctura bezoardica, scribit D. Frid. Hofm. Meth. med. p. 369. & p. 371. l. c.

Legitimas Tertianas 7. circuitibus ad summum judicari Hipp. aph. 69. iv. tradidit. Non desunt tamen specifica, quæ unâ vel alterâ dosi hunc Morbum radicaliter tollunt; Ex horum censu *creberrimo usu & experientiâ* probata est Tinctura bezoardica D. Mich. tum acida, tum salsa.

Et p. 372. l. c.

Catharina Eischlerin Ducalis Ministra, per plures septimanas Tertianâ conflictata, post varia remedia frustra adsumta, tandem unica saltem Tincturæ bezoardicæ D. Mich. dosi imminente paroxysmo exhibita, Dei beneficio fuit restituta.

In Tertiana Intermittente scorbutica cum Essere complicata ante paroxysmũ vel imminente accessione febrili Tinctura bezoardica D. Michaëlis cum spiritu Cochleariæ mista semper adhibita est à D. Frid. Hofm. V. M. S. C. & Meth. med. p. 372.

In Tertiana intermittente scorbutica cum JCterô complicata extra paroxysmum

smum, mane & à meridie Tincturā bezoardicam D. Mich ad gutt. 40. In 6. Cochl. brodii calidi cum aliquot guttis ~ Cochl. propinavit D. Frid. Hofm. manè semper, injunctô sudore. Vide Historiam Morbi l. c. p. 373. Ibidem in Febre Tertianâ intermittente cum Ictero extra paroxysmum Tincturam bez. cum extracto Cent. min. adhibita est ab Hofm. p. 373. Vide Historiam Morbi. Et alibi p. 113. In Febre Tertiana Intermittente extra paroxysmum manè, à meridie & vesperi gutt. 30. 40. paroxysmô autem immittente 50. usq; ad 60. In vino absint, adhibita fuit, quâdo cum rigore accedit paroxysmus, cum sine rigore, horrore vel frigore, in cerevisia frigida. MSC. Quando cum spir. armoniacali & anodyno sociatur, In Quartanis Paroxysmum nonnunquam tollit & unâ Febrem.

V. In Epilepsia Idiopathicâ inveterata rarò mali radicem extirpat: in subitaneâ præsertim verò consensuali ab inferioribus non sine euphoria sumitur sive spir. ☿ sive * potius spiritu confecta fuerit, utpote quæ urinosæ volatilitati potissimum deser effectum, anodyna tamen non incom-

commodè interponuntur nihilominus ,
aut affociantur.

VI. In Apoplexiâ & Paralyfi, in quibus aliàs spir. Theriacalis commendatur, ejus usus commodus, & Tincturæ cephalicæ par est. De quâ etiam D. Frid. Hofm. Meth. med. His omnibus, inquit, (ante-positis specificis antapoplecticis) Tinctura etiam bezoardica D. Michaëlis annumerari potest, si cum vis convenientibus apoplecticis mixta exhibeatur, & sudor provocetur, attenuat enim pituitam, nervos obstruentem, calefacit, discutit, quamvis sine vis apoplecticis propinetur.

VII. In Paralyfi lingvæ supplet Essentiam Castorei cum sp. vini; quæ hîc ab aliis commendatur.

IX. In Palpitatione cordis à variis causis utilisissima est. Non possum hîc præterire laudem & efficaciam hujus Tincturæ bezoardicæ, quam ipse ego sensi palpitationem cordis & alia funesta symptomata olim sustinens. Anno 1671. præparavi $\frac{1}{2}$ diaphoreticum, in quæ hujus detonatione totum ferè diem consumsi, cum quæ aër admodum turbulentus & incertus esset, & cœlum pluvium; Fixationem antimonij

antimonii non in aëre pervio, sed camerâ quâdam obscurâ, vento tamen prævia Fenestrarum aperturâ, ubiqve exposita tentavi; subtraxi me quoque simul ac unum vel alterum Cochlear Mixturæ antimonialis Crucibulo injeci, os & nares unâ linteo obduxi: Etsi verò omnem lapidem movebam, ut ab inspiratione vaporum antimonialium liber essem, fieri tamen omni meâ cautione & curâ non potuit, quin sulphuris antimonii atomos penè multas attraherem. Hinc circa vesperam hora 5. Cor cœpit palpitare, ac si costas perrumpere velit, cum nausea ingenti & respiratione per quâ difficulti, adeò, ut leniter, & quasi clandestinò conatu auram ducere cogerer. Quam primum enim paulò liberius spiritum trahere annitebar, recrudescere inanis prurigo vomendi & tussendi, videbarque in mera fœris accensi fuligine versari. Pallebat facies, dolor capitis oboriebatur & artustremebant. Ego, qui aliis boni remedii toties dux & auctor fui, ipse ferè in festina illa symptomatum meorum syndrome consilii ignarus, quid agam nescio. In mediis verò dubiarum cogitationum fluctibus

G

ctibus

Etibus divinâ quafi inspiratione Tincturâ
 meâ bezoardicam ex propriâ officinula
 pharmaceuticâ afferri jubeo, cujus statim,
 neglectô vehiculô, assumo Cochlear unū,
 non sine spe extemporalis auxilii, super
 bibo haustum cerevisiæ prehanæ, & ad
 sudorem me compono. Statim atq; Ignis
 animalis ope resoluta & dissipata fuit Tin-
 ctura, evanescit nausea, dyspnœa, cordis
 palpitatio, & artuum Tremor, sudore co-
 piosô subsequente. Quô detersô surgo è
 Grabato, & post levem obambulationem
 Cœnâ philosophicâ utor; Demum gra-
 tias ago divino Numini pro accelerata Eu-
 phoria, lectumq;ve repeto. Spe recupera-
 tæ sanitatis profundô sepultus somnô dor-
 mio usq;ve ad horam post noctis meridi-
 em secundam. Circa hujus horæ decre-
 mentum eadem & eodem impetu Sym-
 ptomata me invadunt. Ego non festino
 lentè ad pristinum meum Æsculapium,
 & assumo eâdem dosi Tincturam bezoar-
 dicam, quâ energiam suam per sudorem
 copiosum exerente pristina Euphoria se-
 quitur, & abolitio omnium symptoma-
 tum, nec unquam eorum insultum denuò
 passus sum. Ab eò tempore impensius fa-
 vebam

vebam Tincturæ meæ bezoardicæ, & im-
 posterum cautiùs mercari circa Præpara-
 ta antimoniaia, & piscator Ictus sapere,
 decrevi, qvi mihi ipsi indignabar, qvòd an-
 tè Fumum antimonialem parvi pende-
 rem, qvamvis in se non sit venenum, uti
 Clyffus antimonii monstrat; nimiâ tamen
 copia attractus pariter ac ☿ vegetabile co-
 piosum ex herbis &c. Combustis attra-
 ctum suffocationem, palpitationem & a-
 lia plura robori vitali & animali infesta,
 symptomata inferre potest, qvòd etiam,
 monet Excell. D. Ludov. de hoc Sulphure
 antimonii in literis ad me datis 31. Aug.
 1672. ut autem ab Antimonio, inquit, nil
 mali fecedit, nam Clyffus est, si colligatur
 & Florum polychrestorum aliquantil-
 lum, ita boni nil disperditur &c. qvòd ante
 Eum observavit qvoqve Angelus Sala,
 candidus ille Chemiater, Oper. Medico-
 chym. anatomia Antimonii p. 303. seqq. &
 integrò capite sententiam suam stabilivit
 rationibus sat firmis; Aliter sentit Excell.
 Conringius Med. Herm. L. II. cap. III. p.
 203. Dum his antimonii Telis oppugnor,
 verum esse in meipso sensi, qvòd Para-
 celsus c. 3. Tract. 3. l. I. de Morb. quibus obno-

habet; xii sunt ii, qui in fodinis minerisve operantur, loquens de nocumento diverfarum mar- calitarum; Spiritus, inquit, aut vapor anti- monii potest inferre iis, qui illud liqvefa- ciunt sequentia symptomata, nempe *Tuf- sim siccam, punctiones laterum, dolorem capi- tis, constipationem ventris, Apostemata Lienis, adustionem sanguinis, pruriginem, scabiem, consumptionem corporis, Ictericam & similia* prava symptomata. His addit rationem Angelus Sala, p. 303. Oper. chem. non quod Antimonium corpus sit venenosum & directè malignum, sed quia nimis magna copia attrahitur, & id agit, quod alia compositorum *Æra benigna, nimiam quan- titate excepta, quod probat spiritus \ominus & Δ . fumô, imò & dulcium & gratisimarum rerum exustione & combustionem, hâc enim ratione attracta & varia accidentia cerebro afflare possunt, & corpori nostro noxam afferre. V. Ibil. c.*

Deinde memoriam subiit Venenorum ea præparatio pontificia, quâ efficiunt ut Venena aliquot demum annis elapsis vim suam exerant deleteriam neque prius spi- ritibus, mole licet suâ, negotium faces- sant. De qua vide Gokelium Tractat. De Vene-

Venenis: & Salmuth (exemplum notabile
 narrat de Sponso coeunte: Ipse enim non-
 dum capio, ubi delituerit illud t̄le, ut tot
 horarum spatio sopitum vires de novo fu-
 meret, & spiritibus vitalibus post primam
 Gas illius t̄lis debellationem adeo tran-
 quillis, molestiam denuo crearet. Facit
 huc quod Willisiushabet de Cortice Pe-
 ruviana, cujus tanquam optimæ (Quarta-
 næ fermentationis antidoti Usu, febrilis
 quidem paroxysmus protelatur sæpius,
 non tamen prorsus extinguitur sed post
 breve vel longum tempus constanter re-
 dit. Hujus rationem vide p. 155. 156. de Fe-
 bribus. Quomodo alias Antimonii Mali-
 gnitas, sic putat Sennertus, sive vapore-
 tenus in minus cauta Antimonii præpara-
 tione, sive cum t̄ii corpulentia hausta,
 præcaveri & curari, expelliq̄ve iterum,
 debeat, V. Senn. L. Prax. p. 265. cap. V. de
 Antimonio, ubi præter Theriacam, Ze-
 doariam, caryophyllos, allium, Cortices
 citri, aurantium, CC. mastichen, ex
 Laur. Jouberto de Peste valde commen-
 dat Bolum armen. quò Joubertus 4. Chi-
 rurgiæ studiosis, stibii cathartici præpara-
 tioni non satis cautè incumbentibus &
 G 3. ipsius

ipſius aurâ venenatâ penè ſuffocatis, præſentaneam operam tulit ſingulis ſcrupulos ij exhibendo. Noſtra verò Tinctura bezoardica, in quavis Theriacalis fortiùs unita eſt, omnem etiam bolum, qvin aurum & argentum h. l. ſuperat, certiorè promittit opem.

IX. In Spasmo commendatur aliàs Eſſentia ex Theriacâ cum ſpir. vini extracta, & Oli phil. mixta, Caſtorei item eſſentia, quarum virtus efficacior in Tincturâ noſtra bez. deprehenditur.

X. In catarrhis à quacunqve ferè cauſa ortis, efficac ſatis & ſæpiùs ſumta, materiam viſcidam attenuat, acrem & tenuem diſcutit. &c.

XI. In Hæmoptyſi grumi ſanguinis diſſolvendi principiò, ſcribit Hofm. meth. M. p. 311. ne glutinatio impediatur, quod fieri poteſt Oxycratò tepidò bis vel ter, unâ die ad ʒiii. vel ʒv. ſumto; ſit autem ita miſtum, ut potu ſit jucundum, ne ob tuſſim copioſiùs excitet. Si hiſce nihil eſſicitur ad fortiora veniendum, Coagulum leporis, hædi, ocul. 69. ſperma ceti, & diaph. *Tincturam bezoardicam D. Job. Mich.*

XII. In Pleuritide & Pleuripneumonia
Mi-

Mixtura simplex ab Experientissimo Ludovico Gothano vocatur *elegans Ruptorium*. Tinctura verò bezoardica certo respectu Mixturam *f* efficaciam superat. Proinde meliori & strictiori jure Nomine Elegantis Ruptorii insignitur. Hinc quoque à D. D. Hofmanno Meth. med. p. 309. inter Antipleuripneumonica specifica numeratur. Et Ludov. Excell. literis ad me datis: In Pleuritide, inquit, solitariam pleurumque sputum tinctum ~~mixtura~~ sequitur, prosequendo malum pulvere pleurítico vel oculis cancr. usque ad 7. ubi demum opiata addere incipio.

XIII. In Dyspnœa à Scabiè intropulsa suum addit auxilii *ἰσβάλλον νέκ*, & superat Essentiam vel decoctum Helenii solitarium, quod aliàs in hoc affectu ab hac causa commendatur, simulque Tincturam ingreditur. Dum hæc scribo die 3. Maij. Pulsat Puella Musei fores, & narrat, Sororem germanam duodecennem in summis Angustiis versari, Mortam ante Portam esse, Præter enim spem cœpisse pesfime habere; Nauseam, Liporhymiam, Vertiginem, anxietatem cordis & alia funesta ferè symptomata torquere Corpusculum,

pallere Ægram, nec Pedes, nec Manus
 facere officium, Lectumque Eam petiisse.
 Ego vero: Unde hæc tam subitanea Me-
 tamorphosis? Illa Matrem, nunciat foror-
 culæ Caput, quod per multos annos hu-
 mida quædam Scabies, Meliceridis aut
 Ichorum & Lactuminis ad instar obtexe-
 rat quasi, ulterioris laboris, & fœtoris tæ-
 dentem, oleo amygd. d. & aliis Pingvi-
 bus, Repellentibusve, Vulgò Duce & Au-
 ctore, oblevisse, cujus Ope Meliceris illa
 exaruiisset, jam verò sinistram Manum
 tenuem illum ex parte, & crassum mor-
 dacemque suam obsedisse. Hinc forte
 illæ Lacrymæ! & verè quidem. Proinde,
 ut Cor & reliqua Viscera In illo Humoris
 peccantis retro pulsi periculoso motu, la-
 be & pernicie ipsis imminente careant,
 statim præbeo Tincturam meam bezoar-
 dicam cum spiritu vol. * falso para-
 tam, bis fumendam, & sudorem elicio;
 quò copiosius erumpente, evanescent
 symptomata. Die 5. Maij Puella ægra me
 accedit, & nil nisi Euphoriam loquitur,
 meum ulterius auxilium Implorans &
 flagrans.

XIV. In singultu. De quò D. Hofm.
 Meth.

Meth. med. p. 321. singultus in Febribus nonnunquam sequitur intemperatum Refrigerantium usum Julapiorum, secundum Lemnium, referente Schenckio, tunc convenit Tinctura bezoardica; item p. 322. In singultu à Febribus malignis convenit Tinctura bezoardica cum extracto Laudani opiatu.

XV. In Nausea & vomitu ab obstructione, vel venenatâ qualitate, Tinctura bezoardica omnem facit paginam, ob ingredientia aperitiva & alexipharmaca & vim spir. Oli & ꝑ. vel *. & Opii incidentem, abstergentem & anodynam.

XVI. In Anorexiâ & Bradypepsiâ à causâ frigidâ, quando calor Ventriculi debilis est, nec non fermentum bilis, succus pancreaticus, & humor ventriculi fermentalis degenerant, non inutilem præstat operam, ob acidum, amarum, alcalicum, quod inest Tincturæ, & fermenta Viscerum acida lixiva & amara confortat, viscidum incidit, frigidum calefacit, & ita chylicationem promovet, Inprimis si cum Elixir Proprietatis Ofo, & vae apoplecticæ tantillo societur, egregium tunc habebis medicamentum.

XVII. In Vermibus, ubicunqve ferè hospitentur, præsens potest esse remedium continuatus hujus Tincturæ usus ob zedoariam, spiritum Oli, ¶ O viperarum spir. vini Myrrham Crocum, quorum nonnulla aliàs constituunt Elixir Propr. Paracelsi, *quod est egregium antelminticum.* Nihil, inquit, Hofm. Meth. med. p. 325. Vino & spir. vini præstantius ad enecandos in corpore vermes, omnes enim Vinum averfantur, & fugiunt exantris Terræ vinò irrigatæ. Convulsionibus quoque medetur Tinctura bezoardica & Tremoribus, insultibus quasi epilepticis à Vermibus oriundis.

XVIII. In Colica passione post clysterem multi est auxilii, dum reliquias viscerum frigidæ, vel flatulenti humoris attenuat, calidi & acris attemperat & discutit, Humorum affluxum repellit, sudorem movet colicis post primas interdum vias expurgatas utilissimum, spir. Oli, Opium, Pulvis viperinus ¶ spir. & reliqua carminativa vires suas hic satis exhibent. Contra flatuum suppressionem scribit Hofm. Meth. med. p. 328. ex Cratone facit usus quotidianus Theriacæ ad magni-

gnitudinem Ciceris cum conservâ rosarum. Quantum verò hîc ferè superat Tinctura bezoardica Electuarium Theriacale? Et Excell. D. Ludov. in literis ad me datis: In Torminibus colicis, inquit, modò alvus aperta fuerit, & hysteris eodem modo opiatorum accisâ dosi alterata, omne fert punctum Tinctura bezoardica, subsequis tamen Præcipitantibus. Vir quidam sexagenarius non ultimæ sortis Curæ meæ nuper se committebat, qui jam diu passus est *Inflationem ventriculi periodicam*, admodum dolorificam, Cui circa Paroxysmi Initia præsentaneam opem fert sequens Mistura: Rec. ▽ carfunculi, spiritus Menthæ ā ʒj. olei bacc. Junip. ʒss. Tinctur. bezoard: cum spir. armoniacali volat. falso ʒij Essent. opii cum spir. vini ʒss. M. pro 3. dosibus.

XIX. In Lienteriâ si contracta fuerit ex fungis & aliis fructibus horariis profunt alexipharmaca & quidem specifica, scribit Hofm. Meth. med. p. 330. & cum illo alii. Tinctura verò bezoardica egregiè est alexipharmaca & Viscerum confortativa.

XX. In Cæliaca, orta a Venarum lactearum

ctearum obstructione conveniunt Aperientia, ut Tinctura ☿; Arcanum ☿ Tincturæ verò bezoardicæ quàm egregia infunt aperitiva, ut spir. ☿ ☉ li, quæ simul facultatem retentricem & attractricem debilem unâ cum opio confortant, & calorem viscerum concentrant vel colligunt.

XXI. In Diarrhæa. De qua Laz. Riverius de febr. pestil. p. m. 144. Alvi Fluxum perniciosum, ex quo æger ad interitum ruere videbatur potentioribus diaphoreticis, *magnâ dosi adbibitis* quasi momento cohibitum fuisse, constat, qualia sunt Bezoardicum Ale, cum CC. ust. pp. Theriaca Andromachi cum spir. ☉ li. His geminam si non superiorem habet Facultatem Tinctura bezoardica, spiritu ☉ li & ☿ largiori dosi exaltata. In Diarrhæis itaque invalescentibus non negligendus est usus Tincturæ bezoardicæ.

XXII. In Dysenteria incomparabilis existit Medicina. Hinc nota Verba cedrô digna D. D. Ludov. Pharm. mod. sec. appl. p. 764. Quod reliquorum quidem dysentericas in specie destinationes attinet, quis non sub contractiori Praxi hætenus nobiscum observavit Vulgaris per la-

xan-

xantia & clysterifationes ad stiptica interna & externa decurrentis Methodi, præsertim in epidemio malo vanitatem? Dulcoratorum majores è novâ quasi fermentatione Turbas, stipticorum vegetabilium & animalium frustrationes, aut subsequas, si fluxum interdum aliquantum sufflamment, anxietates? Stialium & vel Terra sigillata paratarum Tincturarum insufficientiam, acidorum spirituum non tam noxas quàm nullitates. Emplastrorum similiumque Topicorum, actu haud calidorum penetrantiorumve ineptias, Enematum, nisi nonnunquam demulcentium insufficientiam, Laxativorum Purgantiumve damna, & quod prætenfa intestinorum exulceratio dubio procul non tam causa quàm productum. Morbi sit, quodq; ex adverso Totus hic Fluor longè feliciter per alexipharmaca, si major fuerit malignitas, spirituosa calidioraq; resolventia, sin verò remissa, per Temperata simul invertentia seu absorbentia, succenturiatis postmodum vulgatis præcipitantibus, utrobiq; verò polychrestis opiatibus in mediocri dosi adjunctis curetur. Ille Ipse in literis ad me datis 3. Julii 1676.

In

In Dysenteria maligna haben wir hier nichts beßers gehabt / aber allzeit mit anodynis versehen. Ist gnug gewesen / wenn zum 1. oder 2. mahlein Schweißlein folgen können / hernach allezeit über die andere Nacht mit de præcipitantibus pulveribus anodyno conditis umgewechselt. *Adstringentia sola* thun hier nichts. e. g. Rad. Torm. Cruores ficci, & *trialia*. &c. Und hat man offte gar mit den kleinen Pillen wieder Luft machen müssen / so diese Materiam furentem zu sehr hinterhalten. Da hat man gesehen / daß die Therapia dysentericæ, von welcher von Anno 1634. biß hieher geschrieben und disputiret worden / den Stich nicht halten wollen.

Clysteres rarissimè, ad tenesinum exterminusque saltem dolores necessarij inveniuntur, quicquid etiam de Talium delictu fuerit propositum. Sic quoque Topica, nisi actualis calor aliquandiu mulceret. Ad rem facit, quod habet D. Hofm. Meth, med. p. 169. Diarrhæa & Dysenteria, inquit, requirunt interdum sudorifera ad diversionem Humorum, & malignitatis imbibitæ expulsionem. Vidus Vidius de Curat. gener. c. 6. Sic Principissa illa, cuius mentionem facit Guielhelmus Fabricius

c.10. de Dysenteria: cum post esum Fun-
 gorum dysenteria aliisque symptomati-
 bus tam graviter laboraret, ut in agone
 versari videretur, *sumtis lapidis Bezoar gr.*
XL. in sudorem calidum incidit, & mox se-
 cutò somnò intra paucos dies sanitati fuit
 restituta. Huc spectant, quæ habet *χασί-
 sur* D. D. Ludovicus in Literis ad me
 datis 8. Martii 1677. cum prioribus meis
 dubium ipsi movissem, *quod Opiata æquè*
ac Martialia & alia stiptica fortiora si non
efficacius, Materiam furentem detineant.
 Ipsius verba sic habent: In Dysenteriis kan-
 ich hoch bezeugen / daß kein besser und nützlich-
 cher Medicament / als auf solche mase verse-
 het. Nicht immer sondern anfangs. *Et circa*
Exacerbationes illas, ubi Præcordia angustiari
& Extrema aliquantum frigere (non sanè sine
periculo) incipiunt. Intercalaribus Die-
 bus Invertentia vel Præcipitantia, & ab-
 sorbentia Mucaginosi præcipuè sociata
 sufficiunt, sed noctu vix sine opio. Longè
 verò aliter hoc agit, quàm (quæ urges
 & opponis V. E.) Martialia. Hæc adstrin-
 gunt, imò forsitan inter Inversionem
 suam novum Irritans quasi Θ -li cum si-
 mul producunt. *Illud increffat, & simul de-*
mul-

mulcet; Exemplum nobis dat Hypercatharsis, quædam quæsi procurata Dysenteria, quæ Martialibus vix aut raro cedit solis, *Bezoardica Tinctura cum anodyno exalta-
ta statim.* Ulcus autem esse in Intestinis Malum illud, jam olim credere desii. Productum saltem est, præsertim in Periculosissima & lethali, æquè ac Vermes in sanguine, Pustulis &c. Excell. D. D. Wepferus in promisso de Gula, Ventre, & Intestinis Tractatu fusiùs ista deducet, autopsia apertis non sine Vitæ periculo Dyentericis penitus hæc scrutatus. Hucusq; doctissimus ille Vir. His propriam Experientiam addo. Annò superiori præcipite Mulier quædam aliàs boni Habitùs per 4. septimanas continuò fluxu dyenterico & dolorifico conflictata tandem meam implorat opem. Ego cum Vires ipsius fatiscere viderem, & omnia ad interitum vergere, Tincturam bezoardicam probiter Opiatam exhibeo, unà cum aliis Præcipitantibus, abstersivis & confortantibus. Nihil verò æquè, Ipsius Ægræ contestatione, amicum Naturæ tantum non succumbenti fuit, ac Tinctura bezoardica opiata. Cujus usu semper Natura

tura furibunda sopita & tranquilla facta
fuit. Cum verò ea esset Excandescentiæ
vel magnitudo vel consuetudo, ex pristi-
næ Ideæ morbificæ constantia, ut vel per
4. denuò septimanas Fluxus rediret &
recrudesceret, toties tamen, præsentaneâ
Euphoriâ, integrum diem, noctemqve
integram quievit, quoties vel mediocri
Dosi assumpta fuit Tinctura bezoardica,
cum, vel sine sudore, donec continuò hu-
jus Ufu ex isto canò emerferit ægra, &
sensim penitus per divini Numinis Grati-
am revaluerit.

XXIII. In Affectibus splenicis cum,
& sine Melancholiâ, cum sudorifera sit
Tinctura, suâ non caret utilitate. D. Casp.
Hofm. Aristarchus ille Altorfinus, & Me-
dicus καλέντερος, de Ufu Lienis c. 16. Dia-
phoreticorum, inquit, Ufu in Lienis affe-
ctibus nihil convenientius est. In Melan-
cholicis splenicis crebri sunt sudores. In
his enim Lien se exonerat & liberat à lixi-
viosis, salinis scoriis & Tartareis cruditati-
bus, quarum proventus sæpè est maxi-
mus. Confer Hofm. Meth. med. p. 169.
In Melancholiâ hereditariâ splenicâ periodi-
câ Privigni mei ætatis 13. annorum præ-

H

missô

misō Purgante & subsequis convenienti-
 bus aperitivis egregiam semper operam
 præstat. Hôc modô autem Insultus ille
 Melancholicus ipsum inuasit. 1. præcedit
 aliquot dies Torpor & quasi lethargus
 quidam, ut somnô non satiari possit Puer.
 2. Deinde accedit Cephalgia insignis.
 3. appetitus planè prosteritur, ob sym-
 pathiam animæ & corporis, nec non for-
 tem phantasiam; putat enim delictum ca-
 pitale esse, cibô & potu reficere Naturam,
 neque vel micâ panis se dignum æstimat.
 4. Torpor & lassitudo omnium Mem-
 brorum, quasi fustibus tractata essent.
 Membra, ita ut pedibus stare vix queat.
 æger, sed nutare semper & vacillare. 5.
 Agrypnia tandem accedit. 6. Cum ten-
 tationibus spiritualibus, perpetuò confli-
 ctatur. 7. anxietas cordis ingens adest,
 8. dolor pungitivus in sinistro & dextro
 latere. Itaq̃e statim ac ingruit Paroxy-
 smus, Purgante leni ex Gialappa & cryst.
 ꝑ educo Humorū melancholicorum &
 putridorum ingenti Vermium copia sca-
 rentium saburram, post aperitivis ꝑtiali-
 bus, ꝑreis, ꝑlibus & cinnabarinis pergo,
 emplastra & ungenta resolventia, & ano-
 dyna

dyna Splenetica applico, sudorem moveo per Tincturam hanc bezoardicam, quæ syrupô rosarum & cinnamomi temperata ad si assumta sudorem egregiè movet, anxietatem cordis depellit, phantasiâ tristem per aliquot horas demulcet, Humorem melancholicum intus & extus in Musculosô habitu decumbentem resolvit, somnum quoque conciliat. Ejus usum sæpius repeto; Et enim ad 24. vel 20. dies non rarò paroxysmus hic melancholicus ab initio extendebatur, & interdum singulô trimestri recurrebat, Nunc verò sectio Venæ medianæ Paroxysmum abbreviat & intra octiduum solvit. Nuper quoque post secundam Venæsectionem *conatus tantum paroxysmi* invadebat Puerum, Ipse verò Paroxysmus transibat, & momentariâ Vertigine ac prono in Terram Lapsum finiebat.

XXIV. In Scorbuto, medicamentum est omni laude superius. Præsertim, si Genus nervosum afficitur, ratione spiritus ♀. &c. Et meliori jure ipsi competit Elogium, quod D. Hofm. Mixturæ simplicis supra attribuit: Non possum hîc præterire Testimonium J.C. celeberrimi cuius

H 2

jus

jusdam Cachexiâ scorbutica à nitrosâ colluviæ oriundâ laborantis, qui instante Paroxysmô cum anxietate cordis, Præfocatione præcordiorum, artuum dolore & tremore, dolore capitis, lipothymiâ & agrypniâ conjunctô ad Tincturam meam bezoardicam tanquam certissimum & postremum Asylum sanitatis confugit, largamqve ipsius dosin assumit. Ipsius verba ex literis ad me datis excerpta sic habent:

Hochgeehrter Herr Doctor. Demselben berichte / daß ich nach Gebrauch der Tinctur in einen ziemlichen Schweiß gefallen / und nummehr recht starck wieder bin. Gingsam kan ich den Zustand nicht beschreiben / wie wunderlich mir gewesen / doch ist mir die Ohn-macht nicht wieder ankommen / derowegen ist die Helffte der Tinctur aufgehoben. In Summa es muß ein güldenes Kleinod in berührter Tinctur stecken. Gott helffe ferner zu seines H. Namens Lob und Preis / und dem Herrn Doctori zu sonderbahren Ruhm / und Nachklang. Wie ich mich nun ferner bezeugen / und was ich gebrauchen sol / erwarte ich des H. Doct. Consilium, Ich fühlte es gar eigentlich / daß die Tinctur

ctur das Geblüte angreiffe / und das Geblüte
fort wolte / zumahl weil mich bis dato die Adern
und Veine jücken / stelle alles zu &c.

XXV. In Arthritide vagâ scorbuticâ
mirandas vires exerit. Hinc D. Möllen-
broccius de Arthr. p. 83. scribit. Tinctura
bezoardica incomparabilis Medici D.
Michaëlis ~~in~~ omnibus antecellit jam cita-
tis Medicamentis antiarthriticis, in ex-
acerbatione & extra eam dari potest, in
Præfervatione & Curatione.

XXVI. In Hydrope, præcipuè Ana-
farcâ ob spir. ~~ma~~. ♀. non nullius usus est.

XXVII. In suffocatione uteri, ob ca-
storeum quando additur, & Pulverem vi-
perinum, spir. ~~ma~~. ♀. Zedoariam, Opium,
præfens auxilium fert, ut quæ omnia
disjunctim in strangulatione Uteri in-
usum trahuntur, sive à Flatibus sylvestri-
bus, quos plurimi hodiè accusant, sive à
causis aliis demum oriatur; Et cum oleo
succini quoq̄ve acui potest, subsequis tan-
dem Præcipitantibus. In Epilepsia hyste-
rica cum Elix. uterin. Crollii commendat
Excell. Wedelius de Epileps. hyster. Di-
sp. 1676. habita, & præsentaneum Effe-
ctum se sensisse, affirmat, in Epilepsia hac

ab hujusmodi Diaphoreticorum usu.

X X I I X. In Suppressionione Mensium à sangvine pituitoso, viscido & crassiori ob spir. ~~na~~ ζ . Zedoariam & reliqua incidentia suum conferet operæ Ἰνδὸν μὲ-
 εῖ . Quamvis noxam inferre posse quispiam putare queat ob spir. m. Θ li, de quo Henricus ab Heer. l. 1. obs. 1. p. m. 16. 17. Mensibus prodeuntibus ab acidulis & aliis acidis sexus fœmineus abstineat, aliàs sequetur Cephalæa, Febris, delirium, ante eruptionem autem tutò iisdem uti licet. Nihil verò hîc mali metuendum in, ante & post eruptionem mensium,

1. Quia spir. Θ li subtilior seu Ros mineralis subacidus ingrediens constituit, veræ & sanæ Tincturæ bezoardicæ.

2. Quia spir. Θ li hujus subtilioris ζ xii. per ἰ iij. spir. ζ . ita temperatæ sunt, ut acor infitus quamvis in se subtilissimus & sva-vis in dulcedinem quasi quendam mutatus sit, & reliqua incidentia, expellentia & quasi emmenagoga superent, quicquid contrà indicare hîc videri possit. Itaque tempore novilunii & plenilunii ante & post fluxum menstruum tutò usurpari potest. Imprimis si

3. Lo-

3. Loco spir. ♀.spir. * vel uterqve hîc spiritus alcalicus & urinosus spiritui Θli subtiliori & reliqvo liqвори alexipharmaco adjectus fuerit.

X XIX. In Dentitione infantum ab lactatorum vel lactentium adhuc (quando acor spir. Θli spiritu * fractus est) utilissima est, ob præcavendam Epilepsiam & sedationem dentalis Archæi furentis. Vehiculum potest esse ∇ Achorii, Syrup. Viol. Pap. rh. Hâc Tincturâ in sultu epilepticos à gravissimâ dentitione oriundos *dilectissime Filie mee b. Eleonora Sophia sæpius abêgi, donec dentes abegac* quasi erumperent, & Epilepsiam cum aliis symptomatibus incurabilem planè inducerent, quæ filum vitæ abrumpebant, gingivis post mortem continuis quasi Tuberculis ulcerosis scatentibus.

Tria adhuc monenda sunt & oculis subjicienda fidelibus, anteqvam colophonem huic Capiti addamus.

1. *Regulas circa usum Tinctura bezoardica quasdam dabimus, quarum sit*

1. Sola sæpius non sufficit in curatione adductorum Morborum, sed cum aliis medicamentis commutari debet, pro ra-

H 4 tione

tione indicationum. Quamvis enim interdum Morbum aliquem e. g. Febrem Tertianam intermittentem curaverit *sola*, uti supra ex Hofmanno constat, non tamen semper id facit & in omni individuo ac sangvinis variâ in hac febre diathesi; nec omni tempore hujus Febris. Ita quoque Febrem ardentem, *Causum*, *Continuam* malignam nunquam sola extingvere ^{solet} vel debet, sed aliis quoque Bezoardicis, Præcipitantibusve & aliis opus est, quæ indicantur.

2. Ubi sudoris indicatio vera adest, ibi non facile erraveris, si Tincturam hanc tanquam *Diaphoreticum quoddam universale* adhibueris, quales & quanti quoque fuerint Humores per sudorem discutiendi, quamvis etiam absque sudore subsequente, *tantum ut Aperitivum, Digestivum, & Attenuativum* polychrestum sumi possit. Ubi verò sudore reverà opus est, satius est sudare, quam sudorem negligere.

3. In Morbis calidioribus & æstuantibus sine malignitate, parcius adhibenda est, in frigidioribus verò largius. In calidioribus enim e. g. *Causo*, *Phrenitide*, *Peripnevmoniâ* adauget causam morbificam, ira-

itaq; diluenda cum aliis scopo Intervientibus, si eâ opus est.

4. Obesis magis prodest, quam quæ tenerioris & gracilioris sunt Texturæ & biliosæ ac ficcæ constitutionis, quamvis *moderata dosis & genuina indicatio* hîc omnem noxam tollat, & à marasmo atqve Hecticâ Inducendis procul absit.

5. Quibus sana sunt viscera, non facile ipsius circumspetus, quamvis continuator, usus nocet. Qui verò ulcere Viscerum, ut pulmonum &c. laborant, aut plane eam vitent, aut parcissimè utantur.

6. Ubiq; Alexipharmacis opus est, & quasi Antidotis, Tinctura bezoardica utramq; facit paginam. In omni ferè Venenorum genere eorumq; reliquiis *in massa sanguinea præsertim stabulantibus* extirpandis, suam exeret vim alexiteriam.

7. Non omni tempore morbi convenit, imprimis in curatione Februm continuarum, sed potissimum in Principio &c. Vide supra usum legitimum hujus Tincturæ in Febre continua maligna. Nec in Intermittentibus e. g. Tertiana statim suffocare paroxysmum hac Tin-

H 5

tura

ctura opiata par est, sed post exantlatos demum aliquot paroxysmos, & bilem putridam aliosve humores corruptos evacuatos.

8. Nunquam sine Vehiculo fatis dilatante assumenda est. Non sine euphoria & saporis ac odoris gratia in succis & syrups acidis cordialibus assumitur.

9. Tinctura bezoardica, si non ad manum est extemporali Homogeneorum, mixturâ confici potest. Quamvis color & consistentia, itemque Gratia coloris, aliave symbolicè mixta prærogativam quandam Tincturæ nostræ concilient.

10. In omni ferè Impuritate sanguinis, ubi fudore opus est, promptam præstat operam.

11. Una vel altera dosis in Morbis, præfertim pertinacibus & chronicis, non sufficit, sed iteranda est sæpius, & toties, quoties requirit Affectus vel Natura vel Pertinacia i. e. causa vel tempus, Mos & consuetudo Morbi.

12. Prægnantibus cautè porrigenda est.

13. Infantibus lac maternum sugentibus non facile est exhibenda, nisi ros Minera-

nera-

neralis acidus probe subactus fuerit per
Alcali volatile urinosum.

14. Dosis hujus Tincturæ interdum
minuenda, interdum augenda est, pro
diversitate morbi, temporis morbi, ætatis,
Temperamenti. In Præservatione augeri,
in curatione verò minui potest, nisi Indi-
catio aliud requirat.

15. Primis viis à saburrâ humorum vi-
tioforum expurgatis tutius sumitur, quàm
si ventriculus & Appensa vitiosis humori-
bus scateant. De quibus supra cap. de Op-
posito & simili nonnulla adhuc paulò fu-
sius differentur.

16. Tinctura bezoardica è Numero est
Bezoardicorum Universalium & Poly-
chrestorum, ad quam semper confugien-
dum est speciali Antidoto incognita; ;
idem de eâ dici potest, quod de Bezoardi-
cis in genere dicitur, quod Calidi innati
Vigorem, seu sangvinis & Seri systasin &
miscelam, motum, calorem, tueantur.
Putredini resistit, quia balsamica est, Ra-
refactionem peregrinam domat, quia ☉ta
& opiata est, serum verò liquat, grume-
scentem sangvinem incidit, quia ☿rea est
vel urinosa. Febrium, Impuritarum, fan-
gvi-

gvinis & morborum feroforum panacea
 est, quia diaphoretica est. Vide Excell.
 Wedelii Theoremata medica.

II.

Notandum hîc est, quod Tinctura no-
 stra bezoardica variis *convenientibus aut di-
 rigentibus*, ut in doctrina de Purgantium
 mistione nominantur, ac certis quibus-
 dam specificis misceri queant, tam simpli-
 cibus quam compositis, *ad exemplum Mi-
 sturæ simplicis*, quæ à Rolfincio *Antapoplecti-
 cis, Antepilepticis, Antasthmaticis, Antiparaly-
 ticis* & aliis miscetur. Vide ipsius Chem.
 p. 265. 266. seqq. Hofmannus Meth.
 med. spiritu cochleariæ in scorbuto mi-
 scuit. In Ulceribus, ubi Diaphoretica
 profunt, cum Essent. fl. Hyperici vel chæ-
 refolii. Id. l. c. p. 164. Excell. Ludov. in
 Peste vult misceri ꝰ rutæ, succinive tan-
 tillo. Et sic porro pro diversitate morbo-
 rum per probata specifica acui potest. e. g.
 in suffocatione uteri cum castorei & opii
 essentia in ∇ Menthæ non adeò spirituosâ.
 In Variolis & Morbillis cum spir. C.C. *.
 &c. In Nausea & Vomitu cum spir. Oli,
 Essent. anod. &c. (largius hic intelligo
 quasi

quasi Corollarium) Tunc efficacior exinde proveniet Panacea. Applica hic, quæ de mistione Mixturæ simplicis apud Rolfincium leguntur Chem. in Artis form. red. quamvis Misturæ illæ compositæ ibi patiantur modestam censuram, & requirant.

III.

Ut Virtutes & Facultates hujus Tincturæ nostræ bezoardicæ clariore colore splendeant, *memoria & Judicii uberioris gratiâ* Vires ingredientium singulorū, quorum supra Propositus Genuinus Processus mentionem fecit, ex nonnullis Auctoribus pharmaceuticis probatis afferam, & in Compendium redigam, relictâ singulis propriâ hâc de Ipsorum Energiâ judicandi Libertate.

I. *Carlinæ Radix.*

Radix collata Tempore verno est alexipharmaca sudorifera, diuretica, emmenagoga, Tineas ventris necat, calefacit & siccatur in 3. gradu *Schröd. L. IV. p. 37.*

Hofm. in Clar. pharm. Schröd. p. 431. his addit: Ad Morbos malignos & venenatos valde commendatur, pestis contagia arceat, venenis resistit, lumbricos expellit,
Jecoris

Jecoris & Lienis obstructions aperit,,
 datur & ex alto lapsis, hydropicis confert,
 dysenteria epidemica & intestinorum
 torminibus medetur ejus decoctum.
 Vulgo persuasum est, eam gestantibus
 vires augere, comitibus vero adimere.
 Mures necat cum polenta subacta. Ejus
 decoctum quibusdam etiam vomitum
 movet, in brodio carnis factum; *sed poste-
 riora huc non pertinent.*

II. Zedoaria.

Calfacit & siccat 2. gr. incidit, Flatus
 discutit, amarissimi est saporis & alexi-
 pharmaca. Usus praecipue in doloribus
 colicis atque ventriculi, animalium ve-
 nenatorum moribus medetur, Lienteri-
 am sistit, vomitiones reprimit, Menses
 ciet, suffocationi uteri efficaciter succur-
 rit, alvi tineas quascunqve enecat, anti-
 dotis permiscetur Schröd. L. IV. p. 179.

Addit Hofm. clave pharm. p. 569.
 Suffocationi hypochondriacae à flatibus
 ortae resistit.

III. Enula seu Helenium.

Calfacit & siccat 2. vel 3. gr. abstergit,
 discutit, aperit, pulmonica est, stomachica,
 ale-

alexipharmaca, sudorifera, Ufus præcipuè in ☿ pulmonum renumq̄ve attenuando, ac educendo, & hinc in ☽ usq̄, affhmate, cruditatibus ventriculi semendandis, Peste, contagiosis Morbis arcendis, in scabie. Schröd. p. 81. L. IV.

Addit Hofm. in Clave. p. 485.

In Mercurii noxâ à poculorum in auratione.
 Conserva etiam fl. helenii gravidis contra abortum internè commendatur. Quæ quidem huc non pertinent, ubi de extracto radice vel ejusdem Tincturâ per spir. vin. sermo est.

IV. Myrrha.

Myrrha calfacit & siccat 2. vel 3. gr. aperit, subastringit, attenuat, maturat, discutit, putredini resistit, usus præcipuè in Uteri obstructiõne, fœtu expellendo, in Pulmonum & Intestinorum mucilage acinde natâ raucedine, Tussi & Anginâ Pleuritide, Colica, Lumbricis, compescit diarrhæam & dysenteriam, Febrium rigorem, præcipuè Quartanas arcet. Schröd. p. 200. L. IV.

Addit Hofm. in clave p. 589. Febribus malignis resistit. Et Excell.

Ammanus de Mat. med. p. 137.

Myr-

Myrrha habet egregium usum in arte medicâ, dum Medicamentum *expellens, anodynum & Traumaticum est.*

V. Crocus.

Crocus cordialis est & pulmonicus, ut quoque Anima pulmonum audiat, uterinus & hinc cæteris Visceribus familiaris; & calfacit, 2. siccat, 1. gr. aperit, digerit, emollit, anodynus est, somnum conciliat, menses ac fœtum pellit; usus ejus frequens in tyncope, Apoplexia (gutta 1. vel 2. ^{te} aspergitur lingvæ) in hysteri- cis affectibus, in JCTero, in peste, aliisque venenosis Morbis, in asthmate, Schröd. p. 55. L. IV.

Excell. Amman. Mat med. p. 107.

In Croco est virtus cordialis, pulmonica, uterina, cephalica, ophthalmica, anodyna, adeò ut reverà instar Panaceæ sit, si moderatè usurpatur.

Hofm. In clave ex Hertodtii Crocologia. p. 459. addit:

Ob vires, quas in omnibus ferè curandis morbis præstat insignes à nonnullis Philosophorum aroma, à quibusdam Rex Vegetabilium, imò Panaceà vegetabilis infi-

insignitur. Ad Melancholiam, vertiginem, phrenitidem, catarrhos, notabilis est energiæ ac virtutis.

VI. Pulvis viperinus.

Ex Carne, corde, hepate, spinisqve, citra caudæ mutilationem, curatorie in sui generis, ut & in aliis quibusdam venenis multum prodest. V. Excell. Ludov. pharm. p. 298. & Schröd. p. 311. Jecinora & corda viperarum exiccata, & contusa cum spir. vini rectif. digere, & extrahe Essentiam, junctis destillationibus adde ad t̄bi. Essentia \ominus vol. 3i. fixi $\zeta\beta$. Digere, ut, oprime uniantur & habebis summum, quod à viperis separari potest, Medicamentum. *Epicrisin pleniorẽ, de viperis, & Medicamentis exinde preparatis, in quâ totus acquiescere possis, invenies apud Excell. Ludov. Pharm. p. 298.*

VII. Opium.

Vim possidet spiritus commotos, inquietos, seditiososqve compescendi, adversus omnis generis dolores, à quacunq; causâ subortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunq; corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris dysentericos, hepaticos, lientericos &

I simi-

similes valet, & ad inducendam gratam tranquillitatem in Febris ardentibus, in quibus Rationis sensus læditur, & in phrenesin æger plerumqve delabitur? Schröd. p. 204. Pharmac. Et Experientissimus D. Ludov. Pharm. p. 661.

Hæc Massa injustè hæctenus damnata, suspecta, aut tandem longè parcius, seriùs, timidiusqve attacta est, & per Empiricorum manus ferè occubuit, maximò cum damno Infantum, Gravidarum, Puerperarum, Exhaustorum, nec solis semper spirituosus, Analepticis sopiendorum Senum, item Phthysicorum, Epilepticorum Aliorumqve ferinâ Tussi, defluxionibus, Hæmorrhagiis, Profluviis, superpurgationibus, Colliqvationibus, diversis humorum aut sanguinis Effervescentiis plerisqve vagis fixisqve doloribus penè euentorum. Quot & quantas virtutes idem sagacissimus VIR Liqвори suo anodyno tribuit, certò quoqve modò & respectu *opio in Tinctura bezoardica existenti, competit*, inprimis si ejus proportio exaltetur. De Liqvore autem anodyno hæc habet: Tinctura hæc anodyna elegans est in malignarum complurium principiis, vomitibus

bus ac Diarrhæis complicatis aliisque affectibus, ordinariis remediis ad guttas 6. vel 8. fociata, per se verò in Rheumatismo, vomitu, diarrhæis, nephritide, ad guttas 10. 12. vel 18. noctu data, plus præstat, quam integra remediorum vulgò opponendorum phalanx. p. 639. His gemina habet Ammannus de Mat. med. p. 148.

Virtus opii tanta est, inquit, ut si rectè usurpetur, & præparetur laudibus vix possit extolli. Quicquid enim Theriaca, Mithridatium, Philonium, Trypheræ præstant, id faciunt ratione opii admisti, uti egregiè differit Walæus in M. M. & Bontius ad Garziam p. 9. 10. V. Tilling, Tract. de Laud. op.

VIII. Castoreum.

Castoreum calfacit & ficcat 2. gr. attenuat, aperit, flatu discutit, nervos nervosque partes adeoque caput corroborat, spiritus animales torpidos excitat, venenis resistit, sternutationem ciet, anodynum est, Menses promovet. Hinc proficuum est in Lethargo, Epilepsia, Apoplexiâ, Paralyfi, vertigine, Artuum tremore, defluxionibus ad articulos, strangulatione ute-

ri, dolore colico, in super Tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit, auri luditum, dentiumq; dolori succurrit Schröd. L. c. p. 279. Amman. Materia med. p. 175. Usus Castorei frequens est in Affectibus capitis, nervorum, Peste, venenis, doloribus, uteri passionibus.

IX. Camphora.

Resistit Putredini ac Venenis, unde frequens ejus usus in Peste, malignisque morbis, febribus, suffocatione uteri. Mæbii dissertatio de camphorâ, Vires ipsius satis dextrè delineat, & Panaceæ locô eam esse vult. Vide quoq; quæ hanc in rem affert D. Hofm. meth. med. p. 149. de egregiis virtutibus camphoræ usque p. 150. & Diemerbrock de Peste p. 202. annot. V.

X. Spiritus Tartari.

Spiritus ☿ vim habet incidendi, attenuandi, resolvendi, discutiendi. Hinc reserat obstructions viscerum, purgatq; per sudorem & urinam, ideoq; utiliter adhibetur in hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralyfi, Scorbuto, Lue Venerea, Impetiginibus, Scabie, contracturâ artuum, & Materiâ

teriâ flatulentâ & humoralî fluidâ, non
 ♀rea, coagulata, & fixâ Schröd. l.c. p. 220.

His subjicit Odoardus de pepulis Catal.
 med. Spag. p. 36.

Spiritus ♀ potenter & spiritualiter omne
 in univêrsûm Corpus, & venenas obstru-
 ctionesqve earundem vi suâ diaphoreticâ
 de oppilandas permeat, & per urinâ sudo-
 remqve humorum superfluitates, & san-
 gvinis immundities propellit, In curando
 Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Para-
 lyfi, JCTero, lue Venereâ, Scorbuto, Scabie,
 aliisve Cutis impuritatibus, artuum con-
 tracturis, Febris in genere admodum
 salutaris existit.

Usum & vires spir. ♀ ex Crolliô & Fa-
 bro, sive, prolixius evolve. Item ex Ange-
 lo sala p. 136. qvamvis acido illi Phlegmati
 juxta illius præparationem non compe-
 tant istæ vires enumeratæ. Vide quoqve
 olim Vires spir. ♀ pleniori elogio decan-
 tatas, in Dissertatione nostra *de Naturâ
 spir. ♀*.

XI. Spiritus Salis armoniaci.

Totam Massam sangvineam incorrup-
 tam à Putredine præservat, Fermenta
 acida præcipitat, suffocationi uterinæ, Hy-

pochondriacæ, Apoplexiæ, Epilepsiæ, spasmus, interne guttatum exhibitus. Imo odore tenus etiam medetur. Et ipse Pestis summum est Remedium, cum Essentiâ specierum theriacalium mistus. Maximam præterea vim obtinet aperitivam, tum per se, tum cum spiritu Θ is: vel Arcano Γ soluto maritat^o in Γ reis Morbis, item cum scorbuto complicatis. In Arthritide vagâ & fixâ non habet compar; In Quartanâ singularis est ejus usus. &c. Vide, prolixius enumeratas Vires apud Schröder. Pharmacop. L. III. p. 482. Hofmann. Clav. Pharm. p. 352. Odoard. de Popul. Catal. med. spag. p. 35.

XII. Spiritus Oli.

Θ li spir. est diaphoreticus, diureticus, incidens, attenuans, putredini resistens. Hinc utilis in Febris ardentibus, obstructione Hepatis, Lienis & Mesenterii Appetitu prostrato. Schröd. p. 488.

In variis Februm generibus summus ejus spiritus usus est. Omnes enim Humores noxios & putredines tam in stomacho, hepate, quam etiam in sanguine, venis, in primis viis & remotissimis conten-

tas

tas incidit, abstergit, & ob moderatam
 astringendi qualitatē eos consumit, ac
 per urinæ meatus & per poros cutaneos
 potenter propellit, nec non ab eorum re-
 dundantiâ ingenuè præservat. Hinc om-
 nes obstructions deoppilat, cor, stomachum,
 Hepar cæteraq̄ve viscera roborat,
 vomitiones & nauseas reprimit, deprava-
 tum appetitum reddit, spir. animales, vita-
 les & naturales fulcit, Epilepsiam curat,
 & ab ipsius insultu mirè tuetur. *Summa-
 rim universo corpori humano nobilissimum exi-
 stit prophylacticum.* V. Odoard. de pep. ca-
 tal. med. spag. p. 37. Hofm. præf. ad Lect.
 Meth. med. de spir. O-li ꝛt. striat. Nulla,
 inquit, Humorū est depravatio, quæ per
 istum spiritum non superetur. Insignem
 habet vim ebullitionem sanguinis sisten-
 di, vasa obstructa aperiendi, inflammabi-
 litatem viscerum prohibendi & sitim se-
 dandi. Spiritus O-li vim & efficaciam ube-
 rius delineatam V. in *Dissert. nostrâ de Na-
 turâ spiritus vitrioli.* Coronidis locò nota
 hîc, quod D. Georgius Gramannus spiritui
 O-li in Tractat. Reise- und Haus- Apothecke
 xxxix. virtutes adsignet, quarum, vigore
 Consequētis, etiam Tinctura bezoardi-

ca particeps esset; Verùm non spir. vitrioli soli ista per morbos longâ serie recitatos energia inest, sed & vehiculis & Accessoriis aliquid tribuendum, quibus miscetur spiritum, ut sunt Theriaca, ☉ & ☿ varia, Extracta, Vina laxativa, Sennata, Essentia & id generis alia. Accedit quòd in Tincturâ bezoardicâ spir. vitrioli dosis minor sit spiritus ☿ dosi, major verò dosis majorem obtinet facultatem, quamvis singulæ doses Tincturæ bezoardicæ etiam spiritum Oli simul propinent cum suâ insitâ vi. Quæ itaqve virtutes singulis Ingredientibus disjunctim ab Auctoribus Pharmaceuticis adscribuntur, & adjudicantur, earum quinta quasi Essentia in Tincturâ bezoardicâ concentratur. Cumque ingredientia partim Naturam habeant symbolicam, partim verò se amicè tolerant, in mutuâ Mistione & Approximatione, hinc quoque singulorum virtutem dosis unica porrigit. Proinde si volupe esset more Collegii Excell. Curiosorum pluribus, quam supra ostensum fuit, convenientibus & specificis Tincturam nostram permiscere, qualis quæso Panacea exinde nasceretur?

At.

At non tribuendum est alteri, quod alteri competit de Jure & Facto. Adeò frequens & diffusa cum aliis Mistio dubiam facit Rei singularis vel simplicis vel compositi experientiam, ut nescias, à quò tandem virtus agendi emanaverit, aut in quònam Principium Operationis latuerit.

Sed redeo ad Tincturam bezoardicam, cujus vehiculum ut plurimum Cerevisia calida butyracea est. Pro conditione & Tempore Morborum potest etiam sumi in Syrupis & succis cordialibus, ut Syrup. Acetos. citri, Cydon. Ribium, Berberum, Viol. Rosar. in ∇ Ros. Cichor. Sambuci, Fumariæ, in + vini, in Vino absinthite, in Febribus Tert. interm. in Paralyfi & Apoplexia in ∇ quòdam anraplecticâ, ut \sim ceraforum, lil. convall. cum syr. convenientibus mistis, ob svaivitatem & edulcorationem. In Affectibus pectoralibus à Materiâ viscidâ in Syrup. de Glycyrrh. Decocto Helen. Neque tamen vehicula hæc vehiculi necessari locò esse debent, sed absque hac rheda vires Tincturæ sufficientes in corporis œconomiam intromitti possunt. Vide quæ supra monui de Mistione

stione Tincturæ bezoardicæ cum aliis
medicamentis.

CAPUT VI.

De

Loco & Tempore Tincturæ bezo-
ardicæ, Ubi & Quando celebris esse
cœperit.

QVamplurimis Germaniæ Locis ce-
lebre & amabile Nomen habet Tin-
ctura nostra bezoardica. Urbes sunt ferè
multæ, multiqve Pagi, officinæ pharma-
ceuticæ multæ, quæ Nomine Tincturæ
bezoardicæ vel saltem Misturæ simplicis
perfonant. Philyrea Academia Vitam
Ipsi dedit & Famam. Hinc in alias Mundi
plagas egressa est, & tot ortæ sunt Formu-
larum & Descriptionum Variationes, qui-
bus ulterius adhuc variandis incumbunt
hodie Medici & Pharmacopæi plurimi.
Ceterum Nomen Tincturæ bezoardicæ
ante quadraginta annos increbuit. Hinc
etiam Illustris Facultas Medica Lipsien-
sis in literis responforiis ad Casum & Qvæ-
stionem: *An Tinctura bezoardica cœcitatem
inferre possit?* illud Tincturæ nostræ bezo-
ardicæ

ardicæ ætatis momentum unâ tangit. Vide caput proximum de Opposito.

Ætatem Tincturæ nostræ bezoardicæ illustrent Verba Medici cujusdam *Veterani* & Excellentissimi, ac Incomparabilis Practici quæ ex literis ad me datis 3. Julii 1676. non piget transcribere :

Die Zeit belangende / erinnere ich mich noch guter massen / daß davon Anno 1635. die große durchgehende Land = Peste / daran ich damals auch gelegen / und hernach 1636. 1637. ja gar bis 1638. die Peste und Febres pestilentes hin und wieder grassirten / Ich solchen Namen nennen hören / sed tanquam Scholaris, occasionem tamen hinc arripiens, ob Vocis insolentiam in Rem ipsam inqvirendi, da mir denn gesagt wurde / daß ein gut Stiff-Wasserlein wäre; Als ich hierauf nach Jena im Jahr 1641. kommen / und ein Collegium Chemicum unter einem Candidato Medicinæ, der zu Leipzig studirt / hielt / commendirte Er Sie sehr / hielt aber den modum componendi fast geheim / daher / und weil Ich Sie hernach zu kosten befahm / und gegen der Mixtur. simpl. ritè parat. wenig differenz in sapore & Effectu befand / die Farbe aber von Granis herbæ

bæ Parid. santalo oder gar papav. errat. her-
 zukommen vermeinet wurde / habe ich damals
 nicht sonderlich oder genauer nachgeforschet / zu-
 mahl weil ich Herr D. Kolsincken biß Anno
 1651. da Ich in hiesige Dienste kam / nur die
 Mixturam simplicem brauchen sahe / auch die
 Inqvirenten discrepant, und meist auf conje-
 cturen bestunden; Die folgenden Jahre aber
 hernach fing der Nahme / and Medicament
 selbst an unter den Curiosen etwas bekanter zu
 werden / doch / daß der Ungern heraus gieng /
 wer die Composition zu haben vermeinte / und
 Ich daher auß obigen fundament bey der
 Mixt. simpl. essent. papav. errat. tinct. sub
 nomine Tincturæ bezoardicæ eodem ef-
 fectu verblieb / auch die so nach und nach die
 Formulas, plerumqve ^{deposition} ingredientium aut
 pondere aliquantum variantes; commu-
 nicirten / mit Erweisung der wenigen differenç
 vergnügte / wie denn meines Behalts Anno
 1656. erst mahl die Description und hernach
 noch einige / biß Anno 1660. von einem Studio-
 so meinem Verwandten auß Leipzig / die von
 vornehmer versicherter Hand planè genuina
 seyn solte / bekommen / und unterschiedlich ad li-
 teram præpariret / aber wie vermeldet kei-
 nen mehrern effect über meine gebräuchliche
 Mixtu-

Mixturam befunden. Formula hujus proportionis hæc est. &c. &c.

CAPUT VII

De

Opposito seu Contrario & Pugnantibus.

Varia sunt, quæ cum Tincturâ nostrâ bezoardicâ pugnant, ejusque *vel Existentiam, vel Preparationem, vel Applicationem* ratione subjecti, Morbi, & Temporis morbifici concernunt.

1. Pugnat cum Tincturâ bezoardicâ & peccatur, quando, uti supra ex parte cap. III. indicavimus, tot ingredientia homogenea vel heterogenea Extractioni destinantur, quod non modo non necessarium, sed & absurdum & noxium est. *Pauca enim Homogenea & Efficaciora sufficiunt.* Quod fieri potest per Pauca, non fieri debet per multa vel plura.

Ire per ambages, cum sint compendia Rerum,

Stultitiæ summū dixeris esse gradum. Multiplicatio Entium & ingredientium præter necessitatem insipiens labor est.

2. Plu-

2. Plurimi nasutuli atq; dicaculi Pharmacopæi solidâ rerum naturalium Cognitione destituti, v̄ vitæ vulgari æqvant Elixir nostrum vitæ bezoardicum. Qvâmp̄ præcox autem hæc est æqviparatio! Qvâmp̄ longè Tinctura bezoardica & v̄ vitæ vulgaris vel qvoqve preciosior inter se differant, illi nôrunt, qvi naturam rerum intimiùs penetrârunt, & utriusqve præparandi Modum, ac operationum subiecta, juxta Formulam genuinam supra delineatam accuratiùs perlustrant.

3. Crimen ingens est, nefarium & criminofum, qvando Tinctura bezoardica, imprimis spiritûs Oli nimiâ qvantitate in acore suo exaltata infantibus exhibetur, qvi Lac fugunt maternum. Acida enim, Vegetabilia & Mineralia lac coagulant in tenellulis infantum ventriculis, & Epilepsiam aliave pesfima Symptomata accersunt. Vide egregiam hanc cautelam apud D. Tim. à Guldenklee de Morbis infantum casu XXI. p. 257. de urinæ difficultate. Ubi inter alia hæc habet: Obiter, inquit, hõc locõ notandum in Practicorum libris hinc inde commendari (scil. in urinæ difficultate infantum pusillorum) spir. Ois, aliaqve

aliaque acida, quorum usu cum Lac in Ventriculo certò certius coaguletur, non video, quomodo infantibus lactentibus tutò & citra periculum exhiberi possint, quanta enim Lac coagulatum excitet symptomata, nemini non notum est. Putant quidem nonnulli, eò die, quò talia exhibentur, infanti mammas subtrahendas, sed an hoc satis commodè fieri possit, nutrices noverint, & quis scit, an ventriculus ab omni lacte, quod paulò ante infans suxit, adeò sit vacuus, ut nihil in eò remanserit, quod coagulari queat, si verò & ante & post exhibitionem acidorum ab uberibus arcendus infans, quomodo diurnam hanc abstinentiam sustinebit? Verisimile præterea est, aciditatem illam Tunnicis ventriculi fortius imprimi, ut paucarum horarum vel unius diei Termino penitus elui aut absumi possit, unde tutius esse puto, ab acidis abstinere, & iis uti, quæ citra incommodum urinas movere valent. Ex hóc Auctore hanc cautelam mutuò sumsit Hofmannus Meth. med. p. 186. quam vide sis. Proinde errant, & non levi injuria afficiunt Tincturam bezoardicam, qui ejus usum penes omnes infantes damnant,

mnant, quasi semper & ubiqve Epilepsiam induceret; Committunt enim Fallaciam subjecti, vel si mavis, Accidentis. Tantum enim abest, ut per se Tinctura bezoardica unquam Epilepsiæ causa existat, ut potius eam tollat, & præcaveat. Per accidens autem epilepticos motus producit, quia in lac incidit, & *is exhibetur, quibus non erat exhibenda.* Siquidem ut plurimum Epilepsiæ Infantum, si ex hereditaria diathesi oriundam idiopathicam & dentitionem comitantem excipias, à lacte coagulato oriuntur, hoc non Tinctura bezoardica acidula sed aliis Præcipitantibus, acidum imbibentibus, invertentibus, anodynis, & Archeum stomachi furentem, sedantibus dissolvi & attenuari debet. Qualia sunt CC. ph. pp. cum aliquot guttis spir. CC. vel * volatilis falsi, Unic. fossile, Terra sigillata, Cinnabaris nativa, cum pulveris anodynini & \odot aromatici spiritusve volatilis falsi tantillò &c. Itaque in Compositis ejusmodi aliàs polychrestis probe attendendum est singulis Ingredientibus, eorumque qualitatibus occultis vulgò sic dictis, primis & secundis, aliàs *πρώτην & δεύτερη* sunt *καρόχνητα & ὀσάχνητα*

discreta & sphalma practicum committi potest, non sine jaeturâ sanitatis & vitæ diluendum, si non competenti subjecto, & Morbo & genuino Morbi tempore porrigantur.

4. Errant quoque, qui Prægnantibus eam promiscuè propinant, quia ex parte emmenagoga est, ob radices alexipharmacas, myrrham, spir. ♀ Pulv. viperinum, & hac ratione abortum & sanguinis fluxum per uterum causari possit. Hinc D. Hofmannus in MSC. in Febribus, inquit, Prægnantium Θ ia antifebrilia ex Θ & Θ lo parata, omnia exulare debent. *Item* ζ *Tinctura bezoardica*, Elixir Proprietatis, quia nimium expellunt. Hæc Hofmannus. Quamvis hæc ipsa de dosi largiori intelligenda sint, mediocris enim dosis, salubrioris spei est cum & spir. Θ li, & opium ipsi inexistant, quæ vi leniter adstrictoriâ & anodynâ prædita sunt.

5. Quando nimis camphorata est, *uti passim venalis est*. Hæc enim plus vice simplici Capitis intensissimos dolores & deliria ante consuetos in Ungaricis dies in tenerioribus eruditis excitavit. Huc pertinent omnes illæ cautelæ in Camphorâ exhibendâ necessariæ, quas inculcat Mæbius

K

bius

bius Anat. Camph. p. 102. Si scilicet Tinctura bezoardica camphorata est.

6. Quando in Febribus Malignis ferè quotidiè ea exhibetur, viresqve sic cum sanguine ægrorantium incassum dissolvuntur. Vide Epistol. honor. Excell. Wedelii.

7. Tutius intra corpus sumitur, quando primæ Viæ Humororum vitiosorum saburrâ expurgatæ sunt, quàm si ipsis adhuc scateant; quia Humores noxii in ventriculô & intestinis stabulantes hac occasione ad massam sanguineam non citra ingentem Naturæ confusionem rapi queunt. Proinde notam merentur & animadversionem, quæ cum à primô hujus Tincturæ Condo, tum ab Hofmanno dicta sunt & inculcata, prioribusqve paginis ex MSCtis ipsorum & in lucem editis scriptis citata, cap. de Fine & usu Tincturæ bezoardicæ, quòd scilicet Tinctura bezoardica promiscuè & tuiò circa singulorum Morborum initia, itemq; quando malè habemus, aut habere sentimus, quando species Morbi vel Febris nondum innotuit, intra corpus assumi queat, quicumqve etiam humores maligni vel benigni circa primarum viarum anfractus præ

præ existant, ~~vel eussent~~, quæ vel Clysterem, vel Emeticum, vel aliud quodcunqve pharmacum postulant. Cum enim Tinctura bezoardica κατ' ἐξοχήν sit diaphoretica, Diaphoreticis autem exacta medendi methodus certi temporis & usus momentum præscribat, neq; omni Tempore Morbi ea in usum trahenda sint, prudentia sanè medica hîc requiritur, uti hâc de re prolixius & nervosius cum Deo in *Sciagraphiâ nostra de Sudoriferis circa genuina Morbi Tempora* acturus sum. Quod etiam, monet Clarissimus Holterhof, qui Principiorum Helmontianorum chaos in ordinem dispescere & digerere tentat, Discursu Med. de Erroribus Medic. cap. I. de Febris §. 5. Ante exhibitionem, inquit, sudoriferorum sordes excrementitiæ vitiosæ, quæ in primis viis hæere, ex dolore, æstu, nausea, angore, aliisque signis cognoscuntur, prius expurgentur, vel vomitorio, vel laxante aliquo Leniore, prout materiam ad superiora vel inferiora vertere videmus. Quamvis nec hoc absolute negandum sit, quod in dubiorum adhuc Morborum complurium Inîtio non incommodè derur, vel vulgi exemplo, Su-
 K 2 dorife-

doriferum adsumentis cum levamine, Et Effectus horum salutare respectu Lymphæ, sanguinis, pororum &c. plures atque pluri sunt. Nec simpliciter in omnibus Materiæ præparatione, viarum primarum evacuatione &c. opus est. Imò Ipsa Diaphoresis est è Remediorum Universalium Censu. *Absit tamen abusus,* (de quo loquimur in hac Notâ) & Medicus rationalis etiam prima Zizaniæ Germina dignoscat.

8. Neglectus veræ & sufficientis doses multum quoque vires Tincturæ nostræ bezoardicæ sufflaminare potis est.

Exemplum suppeditat Palpitatio nostra Tincturæ bezoardicæ Usu profligata. Hujus enim ʒij usque ad ʒss . post fixationem ʒii , ingruente illa symptomatum à ʒre ʒli attracto, syndrome, assumsi, & si non assumissem, sed guttulis consveris 40. vel 50. acquivissem, majori proculdubio nisi Hostis intestinalis robur vitale, prostravisset, pessundidisset, oppresisset, neque tamen tunc, primâ scilicet vice, sufficiens erat pondus, rediit enim Paroxysmus horâ 2. post noctis meridiem, satis manifestò indicjò, dosin remedii causâ
 .sinob peccan-

peccanti nondum fuisse convenientem, aliàs unô quasi impetu hostem expulisset. Notari tamen velim, Tincturam bezoardicam eô tempore tantùm cum spir. vini optimo quidem, non tamen rectificato, non adeo camphorato, præparatam fuisse. Si verò spir. vini rectificationi subiectus fuerit, subtilior est & volatilior, eamq̃ve ob causam parciore dosi Tinctura exhibenda est. Potest tamen ad ʒij . sine noxâ exhiberi pro unâ vice pro diversitate Indicationis, ætatis, Temperamenti &c. Spectant hûc, quæ extant in Excell. Ammanni Schediasm. supra citato: Dosis, inquit, si requiras, variat Ea tam ratione, Ætatis, sexûs, &c. quàm ratione Usûs. communiter vix ʒ. ij. excedunt. Cavendum autem sedulo, ne committatur in Dosi Error, nam facile potest exinde Febris excitari. Narrabo Historiam, quæ Amstelodami contigit: Comes meus ante quadriennium ex Angliâ mecum rediit incidit Amstelodami ex Usû Halecum in Febrem Tertianam intermittentem. Hæc à me Methodi Lege tractata, post 7. circuitus cessabat. Ut Reliquiæ dissiparentur, & Reditus In Patriam maturari pos-

ri possit, auxilium à me rogabat. Post le-
nem Purgationem Ego hanc Tincturam,
usui meo, si forte opus, dicatam, Ipsi tra-
didi unà cum Vitro, (Mixtura simplex
tunc temporis Ibidem non prostabat) di-
cendo simul, ne dosin consuetam excede-
ret, quòd se facturum affirmabat. Effe-
ctus, sudor scilicet hâc nocte erat exopta-
tus. Sed animadvertens ille Euphoriam,
eò Ipso Mane, me in sciò aliam Dosin, ut
Iter eò citius possit Instituire adsumsit,
quò facto sudor iterum secutus copiosus,
Vires nimium prostratæ, & Recidiva pro-
vocata est. Sed hæc *ὡς ἐν παραγγέλῳ*. Proli-
xius & magis perspicue olim DEO dante
in *Historiâ Doseos Medicamentorum exaltatæ*.

9. Inter Opposita merito censeretur Pre-
cium Tincturæ nimium, quod in decuplo
vel duo decuplo vel amplius penes non-
nullos redit & refunditur; cum tamen
fl. i. Tincturæ bezoardicæ seu ꝛxvi. satis
tolerabili precio parentur. Imprimis, quã-
do *Materialia*, ut vocant, magnâ, quemad-
modum fieri solet, quantitate & ita viliori
precio Nundinis Lipsiensibus coëmuntur,
& spiritus ♀ & ♂ li proprio Marte de-
stillantur. Quamvis si fortis Ementium,
pin-

pinguioris vel tenuioris rationem habeas, nihil prohibet, quin ꝑi. dimidiô Joachimico Ditiorebus dispensetur. Dosis enim, quando guttis 60. absolvitur, duodecim nummis hōc modo habetur, pro quibus Decoctum Galenicum sudoriferum parari non potest. Et quid tandem sunt duodecim nummi, si sanitatem contra æstimes, & utilitatem, quæ redundat in eam per usum Tincturæ Polychrestæ?

10. Est Misochemicorum Contemptus, qui uti omnia Mineralia & Calidiora Vegetabilia, quæ sub spiritibus, Essentiis & Tincturis vires suas asservant, ut plurimū contemnunt, ita quoque huic Tincturæ non ita prolixè fortè favebunt. Imprimis ob spir. Oli & ꝑ, quorum hostes ἀσυνδοί sunt. Vide quæ in Discursu de spir. vitrioli & ꝑ capite de opposito, ubi de Calumniatoribus horum spirituum agitur, collēgi ex Tentzelio, Conringio, aliisque & in ordinem redēgi, argumentaque Adversariorum prolixâ responsione refutavi.

11. Supereff Crimen ingens, in quod cum Dispensatore suo fidei vocatur Tinctura nostra bezoardica, quod satis intelliges, quando sedulâ anagnosi dignaberis, mi

Lector, Literas ad Illustre Collegium Medicum Lipsiense missas, ejusque Responsum reciprocum. Proinde lubet huc transcribere *ex Ammanni Med. critica* p. 411. seqq. quicquid hac de re habetur; *Digna enim est quaestio & responsio duabus vel tribus hisce paginis;*

C A S U S.

Barbitonfor, quod genus Hominum in penetralia sacrae Medicinae illotis manibus irrepfit, nec ventosô Chirurgiaë titulô contentum, morbos internos curare & pharmaca propinare pluribus thraſonicè audet, quod verò de jure iis non licitum, probante Paulô Zachia *Quaest. Medicoleg. L. 6. T. 1. p. 9.* Talis, inquam, Barbitonfor præteriti anni Mense Decembr. pluviosâ cæli constitutione peractâ in viciniâ V. S. domum reversus corripitur Febre cum rigore, calore quoad externum *Tactum non aded intenso*, doloso tamen, cum intensissimis capitis doloribus, & summâ Virium prostratione; Is die demum sextâ ab *invasione morbi* à quodam Medico 2. milliaribus ab illô oppidulô degente per literas auxilium efflagitavit, referens se Purgans Medicamentum quoddam adhibuisse, absque

absq̄ve omni tamen alleviatione, *morbūq̄ nō factum remissioem, sed intensioem.* Medicus mali moris febrem, nempe *continuum malignam* esse perspiciens, alexipharmaca, quæ ab infelici medicaastro propriæ fortunæ & miseræ fabro neglecta, erant, svadet. *Mittit ergò Tincturam bezoardicam, prescribit pro dosi 60. gutt. assumit eger eadem die ad huc prescriptam dosin. Quid fit? Die 7. sequente non fit alleviatio, sed suboritur Cæcitas, & postridiè, nempe die 10. Morbi moritur eger. Jam plurimi nobilissimum Medicamentum hoc optimè etiam preparatum accusant, causam fuisse subitæ cæcitatæ, Medicum, convitiis onerant, & homicidii patrati arguunt.* Bifronti Janô opus est, ante & post se respiciente, qui de hujus Casûs historiâ rectè & medicè judicare cupit. *Impossibile dico ab alexipharmacò & quidem tali, ubi nulla violentiora Metallica addita sunt, Cæcitatem & mortem posse oriri.* Non novum est, Medicamenta Chemica diffamari propter sôcia pericula, quæ interdum ex violentioribus ab imperitis parata & administrata proveniunt, aut non omnia chemica ex Metallis parantur. Chemia enim etiam Vegetabilia in meliorem statum solet convertere.

vertere. Si igitur illa Vegetabilia ex sua naturâ non sunt deleteriâ qualitatis, multo minus ex meliore præparatione illam accipient; *Cœcitatem potius à Purgante ortam fuisse, non dubito adseruere.* Quale illud fuerit, quod usurpauerit, non liquet. Sed quid crebrius in ore Barbitonforum & rioro vitæ, & iô dulci, Turpetho, Floribus †, aliisque, ex violentioribus Metallicis, paratis? Quæ ipsi imperiti *imperitè præparare* conantur, aut ab agyrtis & cinifionibus vili precio emunt. Ex talibus Medicamentis cœcitatem facile suboriri posse, Testis est magni nominis Medicus Hildanus, qui in Epist. med. 41. aliquot habet exempla; inter alia scribit: Matrona ad Lacum Lemannum sumtò medicamentò ab agyrtâ præparato *intra Triduum non solum visum, sed etiam vitam amisit.* Alia dolore capitis laborans cum Medicamentum purgans ab imperito Barbitonfore, verba sunt Hildani, accepisset, de Visu periclitatur. Quod idem Medicus ep. 92. aliò exemplò confirmat. Insuper cum Venena assumpta facile cœcitatem inducant, Teste Tulp. L. 1. observ. Med. c. 31. aliisque *quidni, etiam maligni Humores in corpore geniti & venenatam.*

*tam naturam habentes, idem Malum in Tali-
bus febribus efficere possint? Quid tandem
dicendum de intempestivo Purgationis tempo-
re? Qvis docuit Barbitonforem in mali-
gnâ Febre ante diem 14. Purgans solutivum,
de Laxativis alia res est, exhibere? ut Hu-
moribus malignis vehementer agitatiss,
qui alias mobiles nimium, ad partes debi-
les sed nobiles fiat metastasis; unde cœci-
tas orta, & reliquæ vires, malignitate cordi
altius infixâ, prostratæ. Legendum ipsi
prius fuisset, quid clarissimi Medici & in-
ter alios Senn. Instit. l. 5. p. 2. f. 1. de vitan-
dâ purgatione in Malignis annotaverit.*

Responsum Facultatis Medicæ.

Dolendum sane, & quidem maximè do-
lendum, eò deventum esse hisce nostris
ætatibus, ut Barbitonfores plurimi, non di-
co omnes nihil nisi Barbam radere, caput
lavare, venam Secare callentes, non tan-
tummodò periculosissimos affectus ma-
nu imperitâ, & rastrô potius digna, nullô
medicô in consilium vocatô, tentare non
erubescant, sed etiam, quod adhuc majus,
Morbos inrernos, nullo habitô vel causæ
Morbi, vel Symptomatum maximè ne-
cessariô respectu neglecta quæ verâ Me-
thodo

thodô aufibus temerariis, vel desperatis
 potius, sese Hominem, DEI Templum,
 tractare non considerantes, sanare non
 vereantur. Quibus autem successibus suô
 potiantur Fine, testantur, proh dolor,
 Exempla Tragica non infrequentia. Ta-
 lis fortunæ sibi ipsi etiam fuit Faber iste
 Barbitonsor, *qui Febre malignâ, quod presen-
 tia signa evincunt omnia, correptus, Purgans
 medicamentum assumpsit; Hic, hôt nihil pro-
 ficiente, sed malô singulis horis ingrave-
 scente, medicam demum implorat opem,
 ab hac methodicè consulitur alexipharmacum,
 nempe Tinctura bezoardica, & hoc serius exhi-
 bitum Humores suâ naturâ satis malignos, &
 Purgante inconsultò adsumto, auctos, edomare
 non valuit, sed suboriri cæcitatem & mortem
 insequi, concedere fuit coactum.* Summâ au-
 tem admiratione facti fumus certiores,
 non deesse quosdam, *qui causam quâ cacita-
 tis, quâ mortis Tinctura bezoardica obtrudere
 audeant, cum ex fortioribus metallicis,
 quæ malè audiunt nonnullis, licet rectè
 præparatis, summa fiat injuria, eam com-
 poni putent. Verum impossibile certè est,
 Tinctura bezoardica, suam hocce malum debe-
 re originem. Cum enim illa ex meris Vegetabi-*
 libus,

libus, nullò reverà ingrediente fortè Metallico
 eliciatur, vel Lippus videt, illud malum ab
 hujusce usu excitari non potuisse. *Quantum*
in super utilitatis per 30. annos quotidiè il-
la permagnà in Peste Anno 1637. hancce urbem
ut & alias urbes mirum quantum. infestantes,
nec minus in febribus malignis & pestilentiali-
bus Methodicè exhibita, illa humano contulerit
Generi, testabitur non nostra Lipsia solum, sed
plurimæ dissitæ regiones, quæ expertæ & jam
jam experientes divinâ Gratiâ nobilissimas hu-
jus Medicamenti vires, à venenata invidia lin-
gva sunt vindicatura. Et tantum abest, ut uni-
cum audiverimus, qui simile quoddam perpes-
sus sese queratur, ut potius vires ejusdem de-
pradicaverint omnes. Quomodo igitur hic no-
tas suas exuere qualitates, solumq; istum Barbi-
tonsores contra naturam suam enecare va-
luit? Purgante potius auidèdus propinatò
 imperitus iste Barbitonsor violentas sibi
 ipsi intulit manus, quod fortasse ex ꝑ vitæ
 vel antimonio malè præparato compone-
 batur. *Hac enim non rectè correctæ, sæpissimè*
& cecitatem & alia gravia symptomata exci-
tasse, plurimorum evincit auctoritas & experi-
entia. Positò autem, adsumtum Purgans
 non fuisse malè correctum metallicum,
 sed

sed simplex vegetabile, utiq̄ve & cœcitate
 & mortem hîc accersere non fuit in-
 sufficiens. Neq̄ve enim decet in Febre
 malignâ, & quidem Hyemali tempore,
 cœloq̄ve pluviolo instituire Purgatio-
 nem. Si commune illud dicitur: In Fe-
 bre maligna purgare est enecare intelle-
 xisset, illud non adhibuisset. Ita enim Hu-
 mores fermentantes & à malignitate ni-
 mis agitados magis agitavit, Humores ad
 cerebrum, partem nobilem jamdum rap-
 ptos, q̄vod acutissima docet Cephalalgia,
 magis movit, vires debiles debilitavit, mo-
 tum naturæ & expulsionem per poros
 cutis impedivit. Humoribus malignis
 commotis alexipharmaca req̄virentibus,
 Purgantia præbuit, & sic flammæ oleum
 infudit; proinde malum hocce in propri-
 um, q̄vod dicitur, Non potuit non cadere
 caput. Utinam iners & audax Barbi-
 tonforum grex miserabile hoc exemplum
 intueatur, & imposterum cautius merca-
 ri discat. *Huc usq̄ Collegium medicum ejusq̄
 Proceres.* Ex quibus omnibus patet, q̄vod
 Tincturæ nostræ Bezoardicæ originem
 cœcitatæ adscribant Antagonistæ. Præ-
 supponimus enim ex communi Nomine
 & Tem-

& Temporis connotatione intelligi hęc
 Tincturam bezoardicam D. Michaëlis,
 quæ ex corticibus, radicibus, & Herbis
 alexipharmacis diaphoreticis, per bigam
 illam spirituum in virtute suâ exaltatis,
 consistat. *Quamvis autem ejusmodi Ef-*
fectus seu ἐπέγμωα huic Tincturæ perse,
 assignari nequeat, aliàs aliis quoq̃ve idem
 contigisset, qui eâ usi sunt, quod tamen
 nemini forte ex tot millibus accidit, qui
 hanc Tincturam summa cum Euphoria
 usurpârunt. *Per accidens tamen cæcitatē,*
inferre potuisse Tincturam nostram, statuere
non omninò videtur ἀτόπον esse.

I. Quia Facultatis Medicæ antistites Il-
 lustres ipsi asserunt, Humores tam ob na-
 turam Febris malignæ, quam ante adhi-
 bitum Purgans in magna fermentatione,
 constitutos, eosq̃ve à Purgante Pharma-
 co à circumferentia ad centrum raptos
 fuisse, contra Naturæ motum per poros
 expellere conantem. Quod si verum hoc
 est, uti est, facile fieri potuit, ut vi calidio-
 ris Alexipharmacii nostri Humores agita-
 ti adhuc magis agitentur, & motu quasi
 retrogrado à centrò ad circumferentiam
 denuò pellerentur; Hinc facile pars eo-
 rum

rum ob mobilem hinc inde fluxum & perturbationem versùs Nervos opticos propelli eosq̄ve obstruere potuit. Purgante enim Pharmacô Humores maligni ad intestina primùm deducti, dein Alexipharmaco hōc sudorifero à centro ad circumferentiam denuò propulsi sunt, ut ita perqvàm facili modô obstructio in Vasis Opticis existere potuerit, imprimis cum jamdum colluviem, vitioforum humorum in capite præsentium vel saltem irradiationem Cephalalgia indicaverit.

II. Accedit, qvòd Tinctura bezoardica die 6. adhibita fuerit, qvò Natura circa motum criticum occupata est, & sanguinis plena ad est fermentatio. Hinc facile fieri potuit, ut irritata Pharmaco calidiori Partem malignorum Humorù ad oculi regionem deponeret, imprimis si ad præcipitationem & humorum separationem aliqvò modô à Natura tentatam unà respicias. Humores enim jam separati vel separationi inhiantes accedente qvòdam stimulò & verberè qvafi facilimè ad hanc vel illam corporis Partem inclinant. Neq̄ve enim.

III. Qvicqvàm ad rem facere videtur, qvando

quando dicitur: Tincturam bezoardicam ex nullô vehementiori Metallico constare, proinde cœcitatem inferre non potuisse. Spiritus enim ☉li omninò progeniem Metallicam agnoscit; & leve quoque benignumque Naturâ suâ medicamentum vel ê regnò vegetabili desumptum, genuinò tempore Morbi non exhibitum, multum damni apportare potest. Siquidem *Tempus Morbi probe observare cardo est omnis Therapie*; Hinc occasio præceps dicitur; Sect. 1. aph. 1. Nam medicamenta, non tantum rectè præparata, sed & verò & genuinò Tempore Morbi exhibita sunt, *ἡρώων χεῖρες*, aliàs sunt *χεῖρες* &c. Bruno Seidel. d. M. l. i. p. 79.

Et fatius fuisset, si 6tò die locò Tincturæ bezoardicæ, tanquam è calidiorum Medicamentorum genere fuisset exhibitum magis temperatum bezoardicum. Verè enim dixit, & scripsit Excell. Ammanus l. c. in Discursu super hunc casum: *An Tincturâ bezoardicâ aliquem possim interficere, quærebatur ante aliquot annos in loco Concilii? Dico quod sic, accedente abusu, neglectâ dosi, & aliis circumstantiis; addo Ego: specie & Tempore Morbi, non observatis.* Nota

L

hîc,

hic, quæ Crollius habet Basil. chem. p. 165.
 Natura, inquit, confortata per *Διερρηδισιν*
 seu insensibilem transpirationem sæpè et-
 iam criticè per hæmorrhagiam spontè cõ-
 citatam Materiam morbidam deponere,
 & exonerare magnò ægrotantis levamine
 & salute insperatâ convêvit. Quæ ver-
 ba potissimum intelligenda sunt de Tem-
 pore, quod dies criticos antecedit, juxta
 Hartmanni notas p. 168. *Semper, inquit, an-
 te dies criticos Natura confortanda est.* Sed
 ignoscant, quæso, modestæ huic Epicrisi &
 Amori Veritatis Absentium Manes.

CAPUT VIII.

De

Medicamentis, quæ Symbolicam
 & extemporaneam cum Tincturâ bezo-
 ardicâ constituunt formulam, seu de
 Comparatis vel Cognatis Tincturæ
 bezoardicæ.

I. **Q**uando deest hæc Tinctura nostra
 bezoardica, aliæ & extemporales
 formulæ extrui possunt, quæ Symboli-
 cam & homogineam vim obtinent. E. g.

Rec.

Rec. Rad. carlina
enul.

zedoar. ā ʒvj.

Coq. in B j. ▽ font. Col. Rec. ʒvj. adde
essent. myrrh.

Croci

opii

castor.

Camph. ā ʒß.

⊖ viperar. ʒj.

⊖ ʒiß.

⊖ li ʒß. vel Roris miner. acidi ʒij.

M. In fictili S. Gift-treibendes Fieber-Tränck-
lein/ oder sonderliches Bezoar-Träncklein auf
4. mahl (so es von nöthen ist) in warmen Bie-
re mit Butter oder in Citronen Syrup.

Vel

Rec. Extract. enul.

zedoar.

carlin. ā ʒß.

Mistur. simpl. seu spir. de trib. proport.
prepar. ʒiii

⊖ viper. ʒß.

essent. opii.

Croci

Castor. ā ʒj.

L 2

Camph.

*Camph. ℥ss.**myrrh. gr. xv.**Succi limon. ℥j**Syrup. berb. vel fl. pap. rh. ℥v.*

M. In fictili S. Bezoardische Mirtur; davon
das vierdte Theil/mit einem guten Schweiß.

Vel.

*Rec. Theriac. Androm. vel Mitbrid. ℥j.**℞ Oli gutt. viij.**♀ vol. ℥j. vel ***♁ viper gr. xii.**♁ fum. ℥ss.**Syrup. viol. ℥i. M. In fict. S.*

Mirtur auf 1. mahl.

Vel.

*Rec. Theriac. Andr. ℥ss.**Mistur. simpl. recte pp. ℥j.**♁ viper. ℥ss.**essent. camph.**opii ā g. vj.**Syrup. de scord. ℥iv. M.*

In fictil. S. Mirtur auf 2. mahl.

II, Mistura simplex genuinò modo prepara-
ta, ita ut ℞ Theriacalis efficacis sit vel
infusionis vel distillationis, spir. ♀i verò &

Oli

Œli aptâ proportione admisceatur, magnam cum Tincturâ bezoardicâ affinitatem habet. Hinc quoq̃ve Excellentissimus quidam Medicus: Tinctura, inquit, bezoardica nihil est aliud, quàm Mistura simplex colorata, & ratione precii, non, verò ratione efficacix exaltata, uti loquuntur, qui peculiarem enchirisin hinc jactitare solent. Quamvis Epicrisis hæc Insignis Practici, non ἀπ' αἰῶς vera esse mihi videatur. Siquidem

I. *Infusa* *ὁτις* efficaciora sunt; Hinc Excell. Ludov. p. 262. Pharm. Infusa simplicissima quoq̃ve cum ardente communi vel prius à parabilioribus gratioribusq̃ve abstractio spiritu, ritè parata, saltem pollentioribus aliquot extractioniq̃ve reverà subjectis debità saturatâ destillatas omnes, scil. vs vitæ, Tincturas, & Essentias alexipharmacas manifestè antecellunt.

Proin non facile quis inficias ire potest, spiritum Theriacalem ὅτι ab Infuso nostro Theriacali longè quoad vires unitas superari. *ὁμοφροῖ* hinc habemus Zvvelferum, qui Mantissa herm. p. 430. de spiritu theriacali Ω & infuso ita judicat:

L 3

Spiri-

Spiritum Theriacalem camphoratum
*per infusionem parare satius esse puto, quàm
 per destillationem, ratio est, quòd peractâ
 destillatione, si modò præscriptô conficiatur,
 potior pars in fundo remaneat, non
 solum Theriacæ, sed etiam Myrrhæ &
 croci. Si itaqve libuerit, fiat ejus præpara-
 tio in hunc modum:*

Rec. Myrrh. opt. ℥iij.

Croci austr. ℥ij.

Quibus incis & contusis affunde spir. vi-
 ni rectific. ℥vi. Digerantur aliquandiu, Tin-
 ctura decantata filtretur; postea ex resi-
 duò, Myrrhâ scil. & croco jam semel ex-
 tractis, affusò recenti vini spiritu paretur
 extractum, quod ad justam consistentiam
 abstractum, superiori essentia addatur.
 Tandem etiam

Rec. Theriac. Androm. ℥v.

Cui superinf. spir. vini vel Junip ℥v. fa-
 ctâqve digestionem separetur liquor, qui si
 possibile est, filtretur, & superiori Essentia
 ex Myrrhâ & croco paratâ jungatur.
 Postea solvantur in ℥j. spir. vini rectific.
 Camphoræ ℥ij, quæ similiter cum prioribus
 mixtis essentis uniantur. Unitæ hæ
 essentia

essentiæ omnes *lenissimò saltem calore vel tepore* in vase optimè clausò & altò septimanâ unâ vel alterâ digerantur, factaqve colatura & iterata filtratione Essentia deniqve usui asservetur. Hujus Processûs formulam, quamvis huc directè non pertineat, ideò transcribere placuit, *quod ferè coincidat cum Infuso Theriacali nostro, cujus supra mentionem fecimus, & satis sic genuina sit ac rationalis.*

2. *Spiritus Theriacalis magna pars è Theriacâ jam confecta vel per siccum vel infusionem saltem solitariam, non subsequente distillatione conficitur, qui hòc modò præparatus tam efficax, purus & rationalis non est, ac si pauca, efficacissima & homogenea alexipharmaca per se, æquali proportione, sufficientiq. pondere recentia extrahantur.*

3. *Quando spir. vitrioli subtilior seu Ros mineralis acidus nec non spir. ☿ volatilis & oleosus, genuina proportione spiritui Theriacali miscentur, nullam ferè præ Mixturâ simplici Prærogativam obtinet hòc respectu Tinctura bezoardica. Quem verò latet, loco spir. ☿ volatilis oleosi vulgare quoddam stigma vitriolico ☿reum acidulum, locò verò spiritûs vitrioli subtilioris gravem il-*

L 4 lum

lum, ponderosum & causticum ferè spiritum ab Ardelionibus emtum, nulla habita proportione spiritûs vitrioli & ☿ à Pharmacopœis quotidiè dispensari, aliisq; medicamentis, & ita quoque spiritui Theriacali in præparatione Mixturæ simplicis superaddi? Proinde *Tinctura bezoardica, quoad primariorum Ingredientium Trigam, Medici rationalis propriis Manibus præparata, & verè, ut hõc termino utar, proportionata multis parasangis præcurrit Mixturam simplicem.* His suffragatur quoque Möllenbroccius de Arthrit. v. scorb. p. 83. *Tinctura,* inquit, bezoardica, malè à quibusdam Mixtura simplex fantalo rubro tincta nominatur & Hæc pro ea venditur, maximè enim *Tinctura bezoardica & Mixtura, simplex inter se differunt.* Huc usq; Möllenbroccius. Ob spiritus ☿ cum Theriacali & ☽li spiritu non proportionatam miscellam, sinistramqve præparationem, procul dubio non adeò est diaphoretica. *Mistura simplex, inprimis quando confvetas guttulas in dosi non transcendunt Therapeutæ.* De quò conqueritur Medicus quidam sagacissimus Prodromo Chirurg. infus. §. 6. p. 12. Sigillatim, inquit, *Misturæ*

fturæ simplici Paracelficæ legitimè quantumvis factæ non leviter fui indignatus, utpote, quod medicamentum post Theriacæ & Mithridatii confectionem, polyphemum & sudoriferum in Morbis acutis exitimatum Regem non modo ipse frustra quandoqve adhibui, sed æqvè vanò successu ab aliis etiam me facile majoribus frustra nonnunquam adhibitum perspexi. Quod si enim subiisset venas, impossibile penè fuisset, ob spiritûs Theriacalis miscellam sudorem non movisse, in iis maximè, qui stragulis benè cooperiebantur, & vias primas ab impactu humorum habebant liberas. Unde damnassem, propè Ejus Usûm in curâ Agonizantium quorundam, quia adstrictiora ipsius à Ælo dependens Vis mihi erat valdoperè suspecta. Hæc ille.

Etenim si spir. ☿ propriâ Medici manu destillatus volatilis & oleosus genuinò pondere spiritui Theriacali & Oli miscetur, & postea legitimâ dosi exhibetur, sudor satis largus erumpet. Spiritus enim Tartari potissimus diaphoreseos auctor est, non miscella Theriacalis. Notum verò est, quod locò spiritûs genuini Tar-

tari acidum ardelionum stigma à Pharmacopæis sæpissimè coëmatur, & Misturæ simplici commisceatur, quæ forte 20. guttulas illius stigmatis singulis dosibus nuptas habet, cum tamen vel 60. guttæ stigmatis hujus Tartarei acidi solitariæ sumtæ vix cutim madefaciant, quod propria Experientia non unâ vice me docuit. Proinde Mixtura illa simplex vulgaris *Cadaver* quoddam est Mixturæ alexipharmacæ, quando *genuino* & *in pondere sufficienti spiritu Tartari* destituitur. Nec provenit imminuta diaphoresis à spir. vitrioli venas constringente, & atomos reliquorum ingredientium diaphoreticas quasi figente, uti putat Excell. ille VIR, cui sententiæ & ipse obviam it & contrariatur D. Dan. Horstius in responsoriis p. 45. Chirurg. inf prodrom. Medicamenta, inquit, cordialia, acidiuscula nihil finistri efficiunt, non enim omnia acida semper & ubiqve adstringunt, maximè in Morbis & febribus malignis, ubi in specie Mixtura simplex Ota ritè parata insigne quoqve est deoppilativum pharmacum, ut & clyffus & acidulæ & alia Ota, ut immeritò ab iis metuenda sit vis adstrictoria, si præsertim cum

cum camphorâ & aliis alexipharmacis
misceantur.

Accedit, quod vis diuretica, incidens,
attenuans, & diaphoretica etiam in spiritu
vitrioli curiosè non rectificatò lateat, quæ
supra ex Schrödero, Odoardo de Pepulis
& Hofmanno adducta est. Imò posito,
spiritui vitrioli, juxta incidentem & aperiti-
vum inesse quoque vim adstringentem,
per spir. tamen Vini partim, partim verò
¶ tanquam unicum Tincturæ hujus be-
zoardicæ & genuinum Menstruum, ita,
ea infringitur, ut Sia acida & Ssa harmo-
nicè quasi coëant, & vi unitâ operentur.
Assumitur quoque spir. vitrioli subtilior,
seu Ros mineralis acidus & paucâ quântita-
te, si reliquum Theriacalis & Tartarei spi-
ritûs pondus supputes; Hinc unâ dosi Mi-
sturæ simplicis vel Tincturæ bezoardicæ
vix guttæ iv. spir. vitrioli adeò tamen in-
fracti & quasi alcalisati unâ exhibentur,
quæ neque venas constringere, neque
vim diaphoreticam Reliquorum sufflami-
nare possunt. Hinc patet, quàm labilis
sit Ratio nostra in argumentando, quando
in Genere, & non probè ponderatis omni-
bus circumstantiis de re aliqua judicare,
præsu-

præsumimus. Neq; enim, quod pace tanti viri monere liceat, sufficit dicere: Mixtura simplex nullius precii & valoris est, in Febribus malignis, quia spir. vitrioli acidus vim habet constringendi, astringendi, obstruendi. Siquidem.

1. Dubitatur adhuc à Multis, an spir. vitrioli adeò sensibilibiter adstringat & obstruat, quin potius attenuet, incidat, uti ex superioribus constat.

2. Pondus quoque spiritus vitrioli in singulis dosibus Mixturæ simplicis examinandum est; an tanta sit ipsius moles, quæ tam noxiam astringendi vim post se relinquere possit, contrarium verò patebit ex supputatione superius factâ.

3. Circumspiciendum probè est, num Corrigens quasi quoddam adsit acorem infringens, quod omninò sunt Sia alcalica & Esa, ex Theriacâ, viperarum additamento & spir. ☿ vel * reviviscentia, quæ omninò Acidum infringunt.

4. Inquirendum quoque est, antequam *in genere* de aliquâ re iudices, in Præparationem singulorum ingredientium alicujus Compositi, ne per se Medicamento tribuas, quod malæ vel seqviori Præparationi

rationi tribuendum est. Notæ enim sunt ubiq; Pharmacopæorum Fraudes, Negligentia, Ignorantia & quid non?

Manet itaq;ve inconcussum, quod Mistura simplex *in se* considerata & *genuinè preparata* ex genuinè præparatis legitimeque mistis optimum & polychrestum sit Medicamentum, cum Tincturâ bezoardicâ nostrâ ex omni parte symbolum habens, attamen hâc ipsâ aliquvô modô inferiorius, quod verò, (repeto τὸ ἀνευ ὑπερχρεµατῶ;) Pace Tanti Viri dictum esse velim, quem cætera maximi æstimo, & sanctissimè colo.

Superpondii vice adjicere placet aliqualem & ulteriorem Thesin & Antithesin, quâ opposita juxta se posita magis elucescunt, & Natura symbolica ac homogenea Tincturæ bezoardicæ & Misturæ simplicis stabilitur. Animi saltem gratia.

I. THESIS

MIXTURA simplex *Rectè, Plenè propriisq; Medici Manibus* parata, & Tinctura bezoardica modô supra descripto confecta, specie non differunt, sed amicum inter se, symbolum & Naturam prorsus homogeneam habent.

Qvia

Quia utrumque Medicamentum convenit secum ratione 1. Numeri Ingredientium 2. Naturæ 3. Doseos 4. Virium.

Tinctura enim & Mistura recipit

1. Spiritum Theriacalem camphoratum, vel Infusionem Theriacalem, spir. ☿ spir. ☉ li, vel hujus locô Rorem mineralem acidum.

2. Triga horum spirituum in Tincturâ bezoardicâ non aliam & ab eâ diversam induit Naturam, quam habet in Mistura simplici.

3. Dofin utriusque Medicamenti eandem probant hoc modo Ratio, Testimonia Auctorum & propria Experientia.

4. Vires eadem sequuntur eandem Naturam, Numerum Ingredientium &c. Vide append. de Misturâ simplici.

II. Antithesis levis armaturæ. Dicunt Antagonistæ:

Mistura simplex specie differt à Tinctura bezoardica, & aliam plane Naturam habet:

Quia

I. In Mistura simplici tria tantum sunt Ingredientia, in Tinctura bezoardica quatuor,

tuor, nempe Theriacalis, camphoræ, & ætis diaphoreticus.

2. ætis diaphoreticus ingreditur Tincturam, non Misturam.

3. Non est colorata, uti Tinctura bezoardica. Color purpureus verò non est de Nihilo. Veteres hinc Confectioni Alkermes, ut egregias superaddant Vires, addunt Sericum. Medici filo purpureo, quò anguis strangulatur, tollunt feliciter anginas Primeros. L. 3. c. 10. de Err. vulgi. Ut & Renat. Moreau & Cl. Th. Barthol. de Angin. Epidem. Neonymphæ ab Incantatione sibi serico cavent, & hoc ipso Serico rubro, quod die Braut-Seide vocant, Menstruorum immodicum fluxum cohibent. Aurigæ ab Equis Fascinum abigunt panno rubro.

Resp. ad 1. Perinde est, siue sumas spiritum Theriacalem camphoratum conjunctim, siue spir. theriacalem & spir. camphoræ seorsum, necesse enim est, ut aliquando uniantur.

ad 2. Neque spir. æ adeo superat spir. vitrioli vulgarem, neque spir. æ & spir. vitrioli vulgaris, absolutæ necessitatis sunt, in præparatione Tincturæ & Misturæ.

Plus

Plus uterqve nocet,quam prodest. Nimis enim præcipitat camphoram, nec non spiritus ♁ vel * volatilitatem frangit. Ros mineralis acidulus utrumqve hîc superat; subtilis tantum acor in Tinctura & Mistura requiritur, sub quo Camphora, & volatilitas Tartarea vel armoniacalis urinosa tutius latet.

Ad 3. Color non curat, sed tantum Fucus est Medicamenti: Mixtura simplex & Tinctura bezoardica, utraqve, sine colore extraneo præstant, quod præstare possunt. Sericum in confectioe alkermes est inutile. V. Zvvelfer. Castellan. Eustach. Strobel. Excell. Lud. Pharm. mod. sec. appl. De Reliquis adhuc sub Judice. Lis est, & pleraqve superstitionem redolent; Et si vera essent, qualis exinde sequela & applicatio ad colorem Tincturæ bezoardicæ.

Tantum.

APPEN-

APPENDIX COL-
LECTANEA

DE

Mistura Simplici,

MEMBRUM I.

DE

Nomine.

Nonnulli Practici hodierni vocant hoc *Diaphoreticum Paracelsi in peracutis Mixturam simplicem*; Est nimirum Medicamentum compositum per se ex Tartari spiritu, spiritu theiacali, Myrrhâ & spir. vitrioli. Sed quod postea ad varias Mixturas quorumlibet aliorum Miscibilium, aliis Morbis utilium tanquam Basis usurpari & misceri possit; Ejus respectu vocatur *Simplex*. Crollius Basil. chem. p. 160. Rolfincius chem. p. 150.

Paracelsus vocat *Arcanum Caduci*, cujus curandi Fundamentum à vitriolo, & non aliunde peti debet. (quod tamen falsum est) *Mistura de Tribus*, seu *de tribus spiritibus*

M etiam

etiam dicitur, Tot enim constat ordinariis ingredientibus, itemqve *spiritus* ☿ *compositus*. Et p. 254. l. c.

Consuetudine quãdam *Mistura simplex* dicitur, ad differentiam aliarum, quã hanc agnoscunt basin.

Plures hanc *Mixturam simplicem* vocant, vel *Mixturam de Tribus vitriolatam*. Tentzel Exeg. Chem. in Ang. Sal. p. 655.

Hofmanno audit *spiritus Bezoardicus* Meth. med. p. 143.

Ab Excell. Ludovico Gothano nomen *Mixturae polycbreſtæ* Ipsi imponitur. Pharm. mod. fec. appl. p. 284.

Experientissimus D. Petri de Card. bened. p. 290. 291. vocat *Mixturam simplicem*, ☉ *Theriacalet campboratam*. Itemq; *Mixturam simplicem diaphoreticam*.

Dicitur quoqve ∇ *Pestilentialis campborata Andernaci*, itemqve *Mistura simplex Andernaci*, *Mistura Paracelsica*. Polyphemus & *udoriferorum in Morbis acutis Rex*. Vide *ſagaciff. Major. Chirurg. infuf. Prodr.* p. 12. A *Mulierculis Lipsiæ* vocatur *die weiſſe Bezoar = Tinctur* / quia ſaporem & odorem habet *Tincturæ bezoardicæ*, non colorem.

MEM-

MEMBRUM II.
DE
AUCTORE.

Paracelso Auctori tribuunt spiritum illum è spiritu vitrioli, ☿ & ♃ theriacali compositum. Descripsit eum Joh. Guint. Andernacus de veteri & novâ Medicinâ Part. II. p. 658. ubi vide sis Senn. Inst. med. p. 1367.

Idem de Febr. p. 121. de coct & Præp. Humor. Mixtura illa, seu spiritus compositus ex spir. ☿ correcto, ♃ theriacali camphorata & spiritu vitrioli huc pertinet, *quem malè è Recentioribus quidam sibi vendicat*, cum tamen Descriptio integra extet in *Johanne Guinterio Andernaco* de novâ & vet. Med. part. 2. p. 657. & ejus rudimenta etiam in *Paracelso* inveniantur.

Rolfinc. Chem. p. 150. Primus hujus Medicamenti Auctor est *Paracelsus L. de Rebus nat. c. 8.* Ubi vide sis. Hofm. Meth. med. p. 143. Spiritum vitrioli, ut vires acquirat majores, *Paracelsus* exaltandum docet, per spir. Tartari optimè rectificatum, & Essentiam Theriacalem camphora-

M 2

tam,

tam. Mæbius Anatom. Camph. p. 39.

Hujus Compositionis non primus est auctor Andernacus, ut quidam putant, sed Paracelsus, qui t. 6. c. 8. de vitriolo p. 189. 190. expressis eandem compositionem proponit; quam vide sis. Excell. Ammannus Schediasmate MSC. de Tinctura bezoardicâ: Non desunt, inquit, qui tribuunt Inventionem Misturæ simplicis Johanni Guintherio Andernaco, qui sub Nomine Aquæ Theriacalis camphoratæ, Eandem nobis descriptam reliquit. Alii Paracelso Heuretæ adsignant. Nam hujus Mixturæ Rudimenta adducit in L. de Peste ad Störzingenses & L. de R. N. c. 8. Verum enim verò, si Historiam Medicorum intueamur, deprehendimus, quod Hi duo fuerint coætanei; Imò Andernacus Ipso Theophrasto ætate & Annis si non superior, non tamen Inferior extiterit. Obiit enim Ille Argentorati in summo Senio constitutus Anno 1574. d. 4. Octobr. Hic autem anno Ætatis 48. Juvaviæ vel Salisburgii Anno 1541. d. 27. Septembr. Uti videre est in Epitaphio Lapidi sepulchrali Ibidem inscripto. Exigua itaque vel nulla, ratione Ætatis, intercedit Differentia, Hinc

Hinc vero similius est, Andernacum, quia solidè doctus fuit in Pharmaceuticâ & chemicâ, hoc medicamentum primò invenisse, Paracelsò autem fortè propterea adscriptum, quia in Peracutis & in specie in Comitiali Morbo sæpius usurpavit.

MEMBRUM III.

DE

Materiâ ex quâ seu Processibus
Misturæ simplicis.

Processuum variam *Μαρίπρωον* Vide apud Crollium Basil. Chem. p. 160. seqq. Angelum Salam in *Prologiâ* p. 136. seqq. Tentzel. Exeges. Chemiatr. p. 656. seq. Sennert. *Instit. Med.* p. 1367. 1368. Zvvelferum Mantiss. Herm. p. 429. 430. *Rolinc. Chem. in Art. form. red.* p. 150. p. 254. Hofm. *Meth. med.* p. 143. *Clav. pharm. Schröd.* p. 53. Instar omnium verò Formularum erit Formula sequens, quam Excellentissimus D. D. Ludovicus, Gothanorum Hermes gratiofus mecum communicavit.

Rec. spir. Theriac. aliquantum camphorati P. V.

M 3

☞ propriâ

☿ propriâ manu Ω neq̄ve rectif. p. x.
 ⊕ li viridi p. i.

Spiritum Theriacalem simplicissimè paravi superinfundendo spiritus vini, vel frumentacei rectif. P. VIII. Theriacæ seu Usualis seu *Nostræ compendifactæ* P. i. post aliquot dierum digestionem, sine Colaturâ vel filtratione, quia Crassamentum sponte subsidet, & repetitâ quandoq̄ve agitatione Reliquias suas superstanti liquoris didere potest, in usus suos repono. Scio, quod melle potius saturari dicitur, ejuscemodi spiritus, species minùs tactas relinqvens; Verùm Mel hoc per Fermentationem essentificatum est, quasi Helmontiano more, & Experimentiâ constat, quod si dimidio prædicti spiritus mellea prius, & altero hinc dimidio Remanentia extrahatur, Liquor commixtus non sit validior, ceu plus vice simplici curiositatis causâ id tentavi; De cætero tinctus ita spiritus mihi fatis camphoratus est, si t̄s s̄ Essentia seu saturatissimæ solutionis Camphoræ in spir. vini alcolifato factæ zij ziiij. præter propter adjiciantur; Quomodo spir. ☿ & vitrioli roridus confici debeant, vide supra de Tinctura bez. caput III.

Theriaca,

Theriaca Excell. Ludovico usualis
Formulam subijcere placet :

Theriaca, inquit, mihi usualis, Proportionem opii, Castorei, Croci, viperarum, &c. fervans, expunctis supervacuis, ceu postmodum & Zvelferus fecit; h. m. conficitur. :

Rec. Terr. sigill. strig. ℥ijß

Rad. Carlin. ℥x.

Myrrh. rubr.

Fl. ♁

Rad. Zedoar. ā ℥j.

Dictamn. alb.

Opii tostii pulver.

Viper. nostr.

Baccar. herb. Par. ā ʒvj

Lauri

rad. enul.

angel.

Doron

vincetox

Tormentill.

Cinnamom.

Scord. nostr. ā ʒß.

⊙ *Nucist. ʒij.*

Caryoph. aut succin. ʒj.

M 4

Caryoph.

*Caryoph.**Cubeb.**Cardamom.**Galbani**Croci ʒij.**Castor. ʒj.**Mell. lbj. ʒxii.**Junip. lbj.*

M. In sunt quædam Extractioni inconve-
nientia (si scilicet ex hæc Theriaca usuali spiri-
tum Theriacalem ad Mixturem simplicem confi-
cere libeat) sed reliqua tamen sufficientis-
sima se præstant, uti Ipsum Electuarium
in substantiâ. Huc usque candidissimus
VIR in literis ad me datis.

De spir. vitrioli.

Eô in locô Paracelsus haudquaquam spir.
vitrioli communem, prout in officinis
prostat, sumit, sed spir. vitrioli striatum, a-
liquoties h. e. octies vel novies de ☉ ab-
stractum, vel imbibit vitriolum spir. vini
rectificatiss. & deinde instituit Distillationem,
& sæpius repetitam cohobationem. Mæ-
bius anat. Camph. p. 39.

Locô dicti spir. vitrioli etiam addi pot-
est spir. vitrioli philosophicus, spir. Suis
striatus,

friatus, ac bene depuratus, vel etiam spir.
trium mineralium p. 39. Mæb. anatom.

De spiritu Theriacali.

spir. Theriacalem habebis elegantio-
rem, ac præstantiorem, si loco spir. vini simpli-
cis sumas spir. baccarum Juniperi, florum
sambuci, scordii, Angelicæ, vel Zedoariæ.
p. 38. Mæb. anat. Camph.

MEMBRUM IV.

DE

Fine & usu Misturæ simplicis in va-
riis Morbis, ubi Qualitates ejus ê Formâ
internâ ingredientium & compositio-
nis modo fluentes unâ tan-
guntur.

Rollius Basil. Chem. p. 161.

Est in Infinitis, Gravisimis præfer-
tim Acutis Morbis summum Diaphoretic-
um, in Epilepsiâ feliciter curandâ ex-
cellit. Pleuriticis præsens est remedium,
obstructiones viscerum solvit, inflamma-
tiones sedat, venenum à corde ad exte-
riores Partes per sudorem expellit; Februm
æstum compescit, ea: umqve Materiam
consumit, Melancholicis prodest, Matri-

M 5 cem

cem frigidam calefacit, & suffocationes hystericas sistit, Menstrua provocat superflua sistit.

Sennertus Instit. Med. p. 1368.

Commendatur ad plurimos Morbos, ad omnes Obstructiones viscerum referandas, ad Pleuritidem, ad Menstrua provocanda, uterum calefaciendum, ad venena, ad malignam Materiam in Febris per sudorem discutiendam. Dosis ad ℥i. In convenienti liqore.

Idem de Curnt. Scorb. p. 94.

In scorbuto poterit & spiritus ♀ compositus, quem vulgò Mixturam simplicem nominant, in jusculo Carnis vel alio convenienti liqore exhiberi. Et p. 12. Ad sudorem in scorbuto Mistura simplex exhiberi potest.

Idem de Febr. p. 121. de Coct. & præp.

Et spiritus hic ♀ compositus, seu Mistura simplex, in Putridis simplicibus plurimis, non omnibus tamen, *nam in Biliosis puris ob ▽ tberiacalem non ita convenit*, præcipuè Malignis utilis, cum præter dictas spir. vitrioli vires & malignitati resistendi ac vim diaphoreticam habeat, ut ex iis, è quibus comparatur, Medicamentis, facile animadvertere est.

Idem

Idem p. 507. de Febr. mal. & Curat. Pestil.
 Insignes etiam in hisce Febris vires ha-
 bet Compositus ille spir. ex spir. ☿, ♃, &
 ♁ theriac. Hæferus Herc. med. p. 90. Palpi-
 tatio Cordis tanta aliquando esse potest; ut
 etiam costas Incurvet, & Hominē gibbo-
 sum faciat. Remedium esto Mixtura sim-
 plex, cujus Medicamenti nomen quidem
 absolum videtur, ut & multa alias sed si
 Res est Integra, parum curamus Quid
 Nominis.

Rolsincius Chem. in Art. form. red. p. 150.
 Vires habet incidendi, attenuandi tenui-
 tateque substantiæ universum corpus sine
 ullâ molestiâ penetrat; In Epilepsiâ vix
 præstantius excogitari posse remedium,
 monet Paracelsus. Pleuritis præsens est
 remedium; obstructions Viscerum mi-
 rificè solvit, Hypochondriacis & Melan-
 cholicis prodest, in Febris ardentibus
 & malignis auxiliares præstat operas, ea-
 rum materiam dissipat, & per diaphoresin
 à centro ad superficiem expellit, & ab-
 sumit.

Hofmannus Meth. med. p. 144.

Vim habet attenuativam, Discutien-
 tem & resolventem, & unâ præcipitan-
 tem,

tem, *quæ non satis deprædicari potest*; Hinc referat obstructions Viscerum, Purgat, per sudorem & urinam Ideoqve utiliter, adhibetur in Epilepsiâ, Paralyfi, Scorbuto, Febris malignis, Ardentibus, Continuis & Intermittentibus, colicâ passione, imò in Purificatione totius Massæ sanguineæ summè utilis est.

Idem in clave Pharmac. Schröd. p. 52.

Hæc Mixtura, *si rectè conficiatur*, magnarum est virium in Febris tam boni, quàm mali moris.

Et p. 53.

Hujus Mixturæ seu Diaphoretici Usus non satis deprædicari potest in omni ferè Morborum genere; Et in primis in Febribus tam intermittentibus, quàm continuis mirificos ejus non satis possum deprædicare effectus. Imminente febrili insultu; si illicò hujus 30. vel 40. aut ultra, guttulæ in cerevisiâ vel vino propinentur, cum juncto sudore per horulæ spatium, Febris certè posteriores non facile faciet accessiones. Instante & præsentè etiam jam Febris Paroxyfmo, quid tutius est propinata dosi aliquâ hujus Diaphoretici? Imò in omni Affectus initio, ubi de Ejus Naturâ & Ideâ

& Ideâ nondum constat, tutus hujus usus est.

Odoardus de Populis Catal. medic. spagy.

p. 37.

Præ omnibus aliis Medicamentis & Arcanis de oppilativis spiritus iste, qui ex tribus constat spiritibus, vitrioli, ☿ & theriacali camphorato in tollendis omnibus obstructionibus antecellit. Medetur quoque Febribus pestilentibus & malignis. Harum namque malignitatem per sudorem, & insensibilem exhalationem propellit, dolores arthriticos obmulcet; Hydropem juvat, Ictericam abolet, calculum frangit, Erysipelati & Pleuresi præmissâ tamen, præcipuè in robustioribus sanguinis missione, conducit, nec non in Dysenteria Epidemia & de bachante Peste excellentissimum extat alexipharmacum.

Diemerbroeck de Peste p. 204.

Maximopere, inquit, commendat *Matthias Untzerus* Mixturem simplicem, eamque scribit superare & longo stadiò post se relinquere omnes alias ∇ theriacales, seu pestilentiales, ceteraque quævis antidota, quocumque etiam nomine appellanda veniant, utpote in quâ credit latere omnia Requisita ad perfectam, absolutamque

*lutamq; Morborum pestilentium Curationem
proprie spectantia.*

*Excellentissimus & Experientissimus D. D.
Ludovicus Pharm. med. seculo applic. In
Pleuritide ferociori & quasi maligna Mi-
xturam simplicem tanquam elegans Rupto-
rium & Resolvens commendat. Itemqve
in Febribus continuis & plerisque mali-
gnis in principio & circa statum, quando an-
xietates ille maligna nonnunquam propullu-
lant; videl. c. p. 283. Therapiam Februm
malignarum & continuarum, lectu & ob-
servatu dignissimam.*

D. Timæus à Guldenslee Cas. Med.

I. In Tertia Intermitte exqvifita
dedit die 2. Decoctum cholagogum, 3. 5.
& 7. die horis 2. ante invasionem ad discuf-
sionem Materiæ febrilis Mixturem sim-
plicem tanquam specificum sudorificum,
alterans simul & Putredini resistens, cum
euphoria. Vid. Historiam Morbi L. 8.
caf. IX.

II. In Quotidiana Intermitte post U-
sum Clysteris, itemqve Præparantium &
educentium Humorem pituitosum, nec
non variorum incidentium, Attenuanti-
um & Detergentium, postremum quoq;
ad

ad Diaphoretica descendit, & provocat sudores in hac Febre ante paroxysmum per Mixturam simplicem. vide Cas. XVI. L. 8. de Febre Qvotid. Intern.

III. In Qvartaná scorbüticá post Lenitivum, Venæsectionem, Præparationem, concoctionem, & Eductionem Materiae febrilis, nec non alia Convenientia, & specifica Pharmaca tandem qvòq; *Mixturam simplicem adhibet*, & sic Diaphoreticis oppugnavit Febrem, exhibuitqve istam Mixturam per vices, qvò factum est, ut sudores copiosi proruperint, qui qvòqve sponte, n̄ declinatione Febris subsecuti sunt, ut æger brevi post solstitium Hyemale sanitati Restitutus fuerit. V. Casum XVIII. L. 8.

IV. In Semi Tertianâ post Decoctum præparans materiam febrilem, nec non, Laxativum tandem ad dissipandam Materiam morbificam Mixturam simplicem pro 3. vicibus præscripsit V. Cas. XXI. L. 8.

Med. Anatom. Camb. p. 39.

Compositum hoc Totum Corpus potentissime penetrat, obstructions reserat, Circulationem sanguinis promovet, spiritus cum Vitales, tum animales recreat, laudabiles-

bilesque effectus quàm plurimos post se relinquit.

Idem p. 49. ibid.

Mistura simplex Paracelsi à Multis non solum propter alia Ingredientia, sed imprimis quoque propter Camphoram additam *pro Digestivo Universalis* habetur; potestque summo cum fructu dari, cum *ante*, tum *post Purgantia*, cum in morborum Curatione, tum Præsertatione ab iis.

Quibus Morbis porrò profit, vide Caput V. de Tincturâ bezoardicâ, ubi etiam ad Misturam simplicem pertinent Regulæ therapeuticæ, quas circa usum genuinum & rationalem Tincturæ bezoardicæ observandas esse monui.

Huc pertinet Mistura hujus Misturæ cum aliis medicamentis convenientibus, *Sennertus de Cur. Scorb. p. 110.* sequentibus eam miscet.

Rec. spir. ☿ Compos. quem vulgò Misturam simplicem nominant ʒij.

Extr. gran. Junip. ʒij

pimpin.

calam. arom. ʒß.

Croci ʒß.

Essentia,

Essentia, vel in defectu, succi cocblearia na-
sturr. aq. ā ʒij

Syr. Cinn. ʒß

fumar.

acetos.

Citri ā ʒj.

Misceantur omnia, exactè digerantur,
 colentur, Dos. ʒj. ad ʒiij.

Mabius Anatom. Campb. p. 39.

Huic Misturæ ita paratæ si sociatur Ex-
 tractum Galegæ, scordii, centaurii min.
 Cardui bened. angel. Valerian. Sassafr.
 Ligni sancti, vel similia, elegantem Tin-
 cturam seu Elixir bezoardicum habebis;
 Etp. 40.

Rec. Mistur. simpl. ritè par. ʒj.

Extract. Galeg.

Valerian.

fl. p. eon. ā ʒij.

vel ʒiij.

Digere calore lenissimo, per noctem,
 ac deinceps in Vitro benè munito in loco
 frigido ad usum repone.

Ibid.

Rec. spir. theriac. camph.

☿ benè rectific. p. IV.

trium mineral. p. I.

N

Extr:

Extr. fl. pap. rb. ꝛß.

M. Digere S. Tinctura antipleuritica.

Pro usu diverso etiam Θ ia volatilia possunt admisceri, à quibus vis aperiendi exaltabitur. Idem *Ibid.*

Rolsincius Chem. in Art. form. red. p. 254. ꝛꝛ. seqq.

Mistura hæc simplex, inquit, Basin constituit variarum Misturarum compositarum, Quasibi proponit: Hinc Mistura hæc ingreditur ipsius Misturam Antapoplecticam, Antepilepticam, Antidinicam, Antiparalyticam, Ophthalmicam, Antiasthmaticam, contra Tussum, contra Cordis infirmitatem, Misturam stomachalem, Antisceletrybicam, Misturam contra Calculum, contra Pestem, Misturam sudorificam catholicam. Quamvis verò Misturæ hæc compositæ, quibus Mistura simplex l. c. miscetur, modestam patientur, quin requirant, Censuram, dum ingredientia illarum Misturarum vel sint superflua, & homogenea habeant superiora, vel de viribus parum in Mixturam seu liqvozem deponant, vel multa separatim assumantur melius, plurima se invicem destruant, & in aliud planè Ens, aliamve Naturam conver.

convertantur; negari tamen non potest, Misturam hanc simplicem, quod etiam de Tinctura bezoardica supra monui, aliis Homogeneis, vel etiam Heterogeneis, suas verò qualitates in Mixto servantibus, pro Naturâ & Tempore Morbi misceri, & sic quasi ad intensiores vires compelli posse; sunt tamen talia Symbolica, Homogenea &c. Medicamina, quæ separatim quovis in Apparatu Pharmaceutico necessario extare debent, ne Misturæ simplicis, vel Tincturæ bezoardicæ gratiâ Remedia multiformia parentur, quibus & in simplici, & compositâ dispensatione carere possumus. Reliqua, quæ de Opposito & Comparatis seu Cognatis hujus Misturæ simplicis moneri aut de aliis Membris ordinis Thematici latius diduci potuissent, partim Tinctura bezoardica jam complectitur in suâ ἐξέτασει, partim non opus est, ut prolixius hæc enucleentur. Tribus tantum verbis indicare, quin potius in Memoriam revocare & colligere libuit, Quæ de Nomine, Auctore, Processibus, & Usu hujus Misturæ simplicis in variis Auctoribus sparsim habentur, ut Tinctura bezoardica Misturæ simplici & Hæc illi lucem Natu-

ræ homogeneæ & Uſſis ſymbolici ſceneraretur; cum itaq̃ve jam perfunctus ſim propoſito mihi Labore per DEI gratiam, Euchariftiam hanc calamus eucharifticus Coronidis vice ſubjicit:

DEO PATRI, FILIO, Spiritui Sancto, ſit Gloria!

Paracelfus

Lib. Philoſoph. de bonâ & malâ
Fortunâ.

So hoch iſt der Menſch begabt/was Er ſich unterſtehet/und die Lehre/ Fleiß/ Sorge dazu braucht / Er erlangts. Alle Dinge liegen in der Erfahrungheit / in dem Lernen/ Schicken/und dazu nicht feyren/nicht ſchlafen/ nicht faul feyn/nicht langſam/ſondern emſig und fleißig/ ohn unterlaß dem Dinge nachgehen/ dem du nachſtelſt. Denn alſo iſt der Menſch begabt in ſeiner Vernunfft/ſo er ſie übet/ daß er herfür kömmt nicht allein in zeitlichen Dingen/ ſondern auch in Weißheit/Vernunfft/und ſinnreichen Thun. Der aber verzagt iſt/ und meynet/ es ſey nur ein gelehrter Mann/und weiter möge niemand gelehrt werden/ derſelbige wird nicht gelehrt; Der aber gedencet/ du biſt ſo wohl ein Menſch/als der Gelehrteſte auf Erden/ du biſt gleich ſo wohl Gottes Arbeit/ als der

der ander / du wilt Ihm gleich werden / oder noch
mehr; Jetzt gehört Fleiß und Emsigkeit dazu / so
schlägt dir's GOTT nicht ab; allein suche und bit-
te / so lange bist du es hast / und verliedere
nichts.

Errata, quorum Nonnulla satis enor-
mia sunt.

AD quæ Lector benevolus recurrere velit to-
ties, quoties sensum obscuriorem, vel absur-
dam Dofin offenderit. Nimia enim Correctio-
nis aut ignorantia aut negligentia nec comma-
tum, nec aliarum interpunctionum rationem ha-
buit, Integra verba interdum omisit, Unciam pro
drachma, & drachmas pro unciis sæpius admisit,
& quæ alia sunt sphalmata intolerabilia ferè:

P. 3. l. 24. Quid si pro Quod si, p. 4. l. 14. punctum pro
colo. p. 5. l. 4. gram pro gram p. 15. l. 8. ~~Saravac~~ pro
~~Saravac~~, p. 19. l. 24. Inter absurda & Methodi ponatur
comma. p. 21. l. 22. ex pro & p. 22. l. 16. inter opposita &
Pugnancia ponatur comma & loco o legatur O. p. 23. l. 1.
nt pro ut. p. 24. l. ult. comma inter Thematica & hac de-
leatur. p. 25. l. 21. ille pro illi. p. 27. l. 9. comma inter prin-
cipia & materialia tollatur. p. 30. l. 18. Inter cognoscendi
& axiomatica pon. comma. & l. 19. Protexoëmatica pro
Protoxoëmatica. p. 31. lin. 7. Inter Quorundam & Non-
nullorum inseratur Veterum, & lin. 13. sequentibus adde
semicolon. p. 32. l. 16. optimam pro optimum. p. 38. l. 16.
homogoneam pro homogeneam. p. 41. l. 19. victrioli pro
vitrioli. p. 42. l. 13. vitriola pro vitriora seu vitriola pro vi-
triolata. p. 47. post verba: Caput III. inseratur De p. 13. l.
18. m. post Tartari deleatur. & p. 56. l. 21. del. quog; Ibid.
lin. 23.

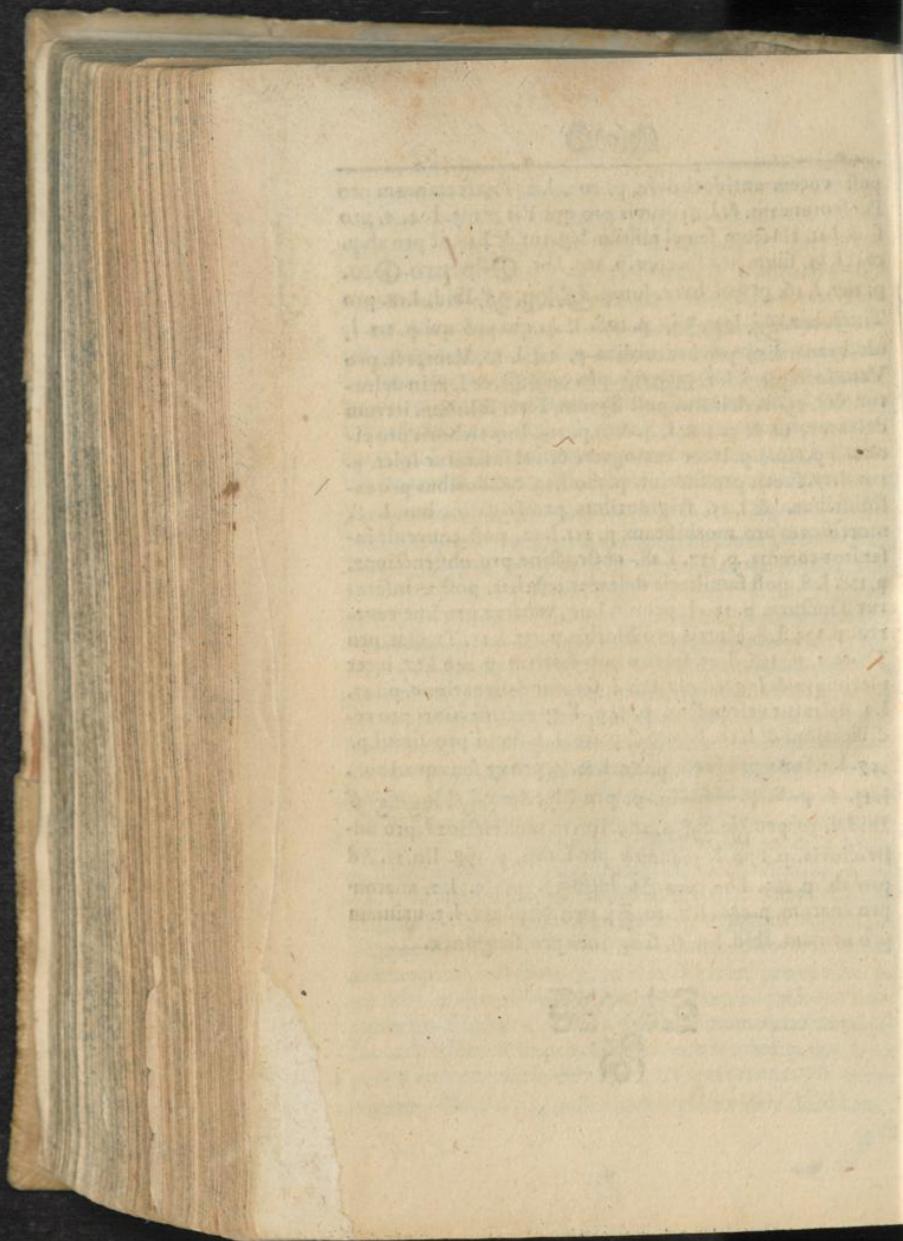
N 3

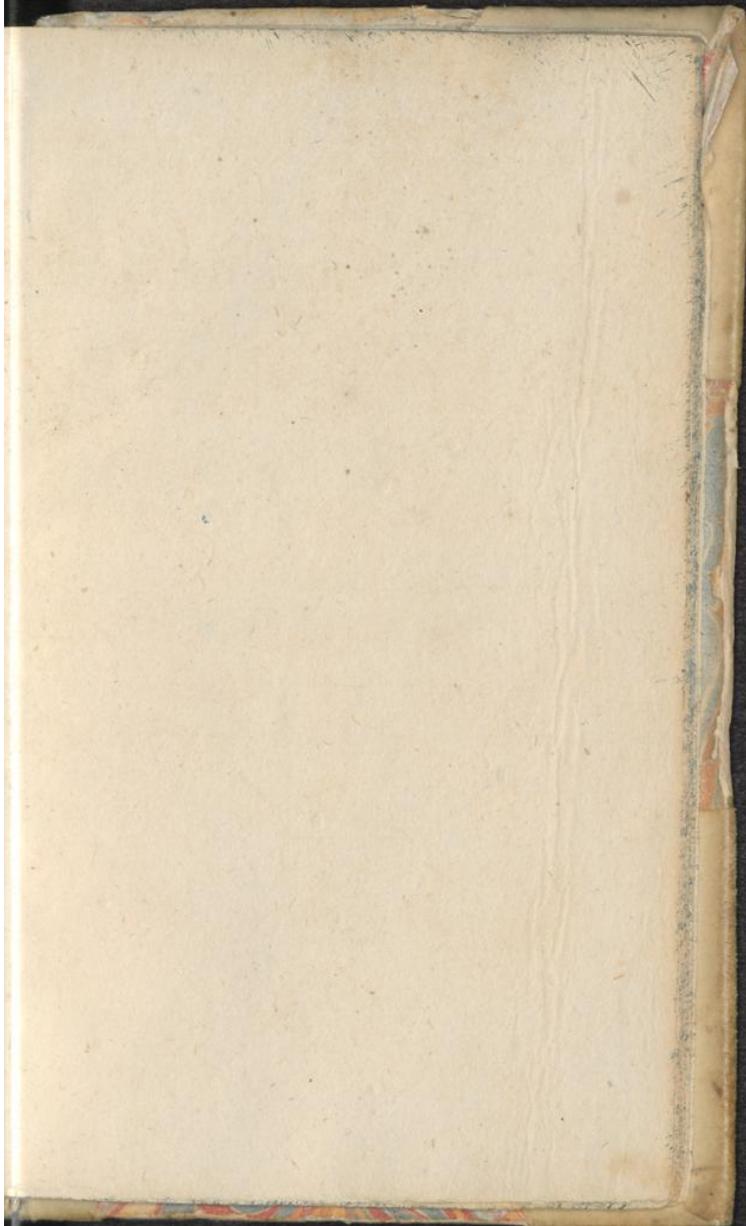
lin. 23.

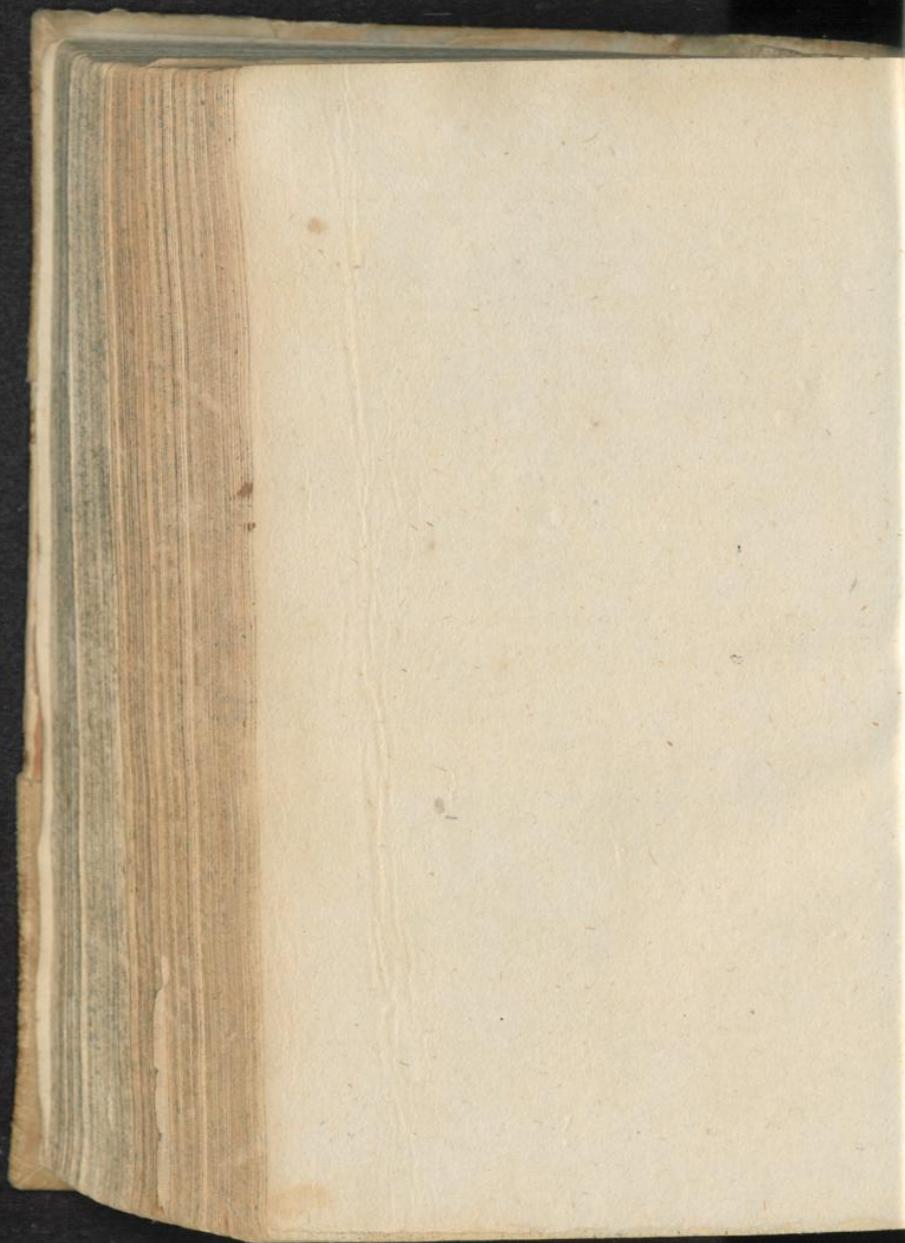
*Errata
omnia cor-
recta.*

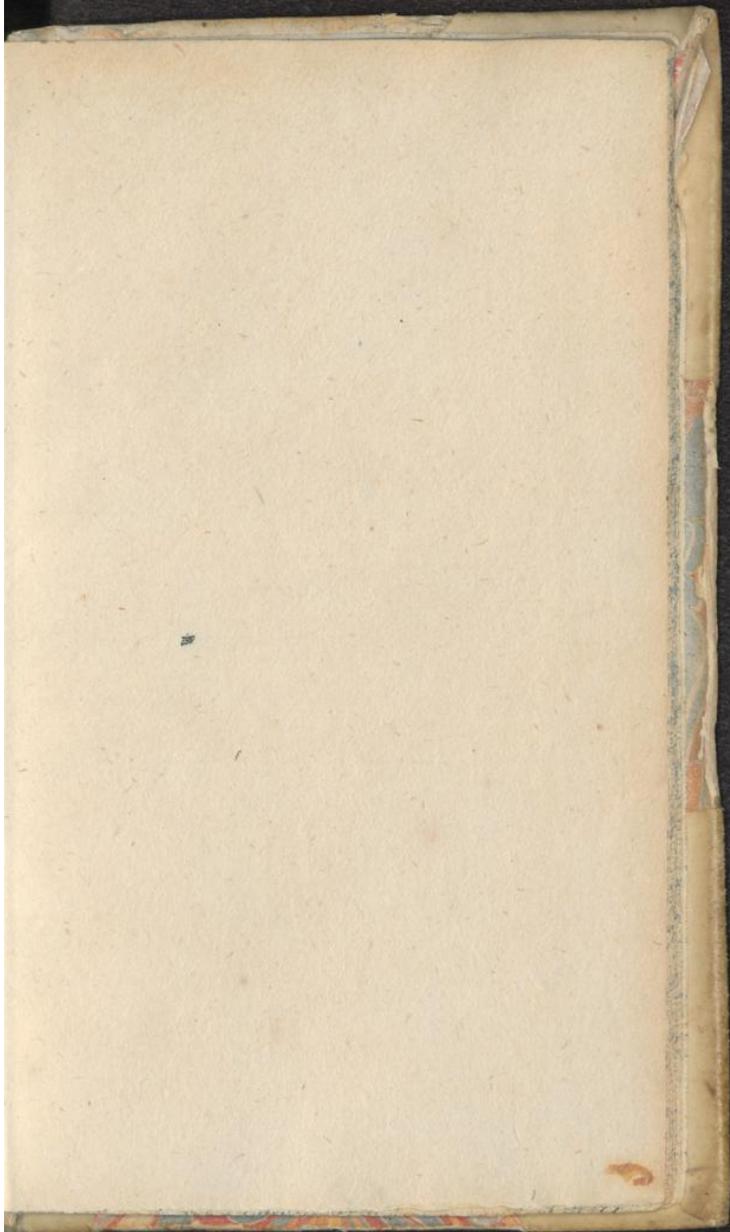
lin. 23. omne pro omnes. p. 60. lin. 9. Pand. pro Parid. p. 60. l. 25. ~~⊙~~li ~~⊙~~tae pro ~~⊙~~tae ~~⊙~~tae seu vitriolatae, Tartarifatae. p. 61. l. 9. entimus, pro sentimus p. 61. l. 14. brevius pro brevius Ibid. l. 24. succinctius & ordinatius pro succinctius & ordinatius. p. 64. l. 17. abjiciatur pro adjiciatur. Excesivum pro Excesivum. p. 65. l. ult. inferantur 3. commata. p. 68. l. 7. adjiciatur pro adjiciatur. p. 70. l. 1. deletur punctum ante vocem Tinctura. p. 71. l. 7. bezoardicos pro bezoardicos; & l. 25. Inter tantum & omnium inferatur non. Et l. 26. conservacione pro coacervatione. p. 72. l. 9. Post adjecerit ponatur comma. p. 73. l. 1. ante cui, inferatur comma, & l. 8. Pollicetur pro pollicentur. p. 74. l. 9. archetypy pro archetypus. & l. 8. legantur ~~⊙~~ij. Ibid. l. 1. Croci pro Croci Ibid. l. 13. Castorei ~~⊙~~ij pro ~~⊙~~ij. Ibid. l. 14. q. m. pro p. m. p. 75. lin. ult. ut & p. 76. l. 3. & lin. 20. & p. 85. l. 3. vitrioli pro vitrioli. p. 76. lin. 3. ut post Tart. deletur. Ibidem l. 13. deputatiorem pro deputatiorem. p. 77. l. 11. generati pro generali. p. 77. l. 19. erant, pro ferant. p. 78. l. 20. Inter diuretica & anodyna ponatur est. p. 78. l. 22. glationosam pro glutinosam. p. 79. l. 18. eruda pro cruda. & l. 19. erudos, pro crudos. p. 81. l. 3. Experientia pro Experientia. p. 81. l. 15. Pharmacop. pro Pharmacop. p. 83. l. 16. anfenen pro anfenunen. p. 84. l. 14. Possunt, pro possunt. p. 84. l. 20. Camphoratum pro camphoratum. p. 86. l. 8. falsis pro falsus. p. 87. l. 11. alexipharmacum pro alexipharmacum. p. 87. l. 14. est pro &. p. 87. l. 25. damit pro da. p. 91. l. 16. sensimque pro sensimque. p. 92. l. 7. Immunitam pro Imminutam. p. 94. l. 1. Patoximum pro Poroximum. p. 95. l. 14. absint. pro absinth. p. 95. l. 24. sine pro sine. Ibid. l. ult. delet pro debet. p. 97. l. 16. Claudestino pro clandestino. p. 97. l. 21. Verrari pro versari. p. 98. l. 19. eadem abl. pro eadem nominat. p. 99. l. 13. Sulphure pro sulphure. p. 100. l. 3. ante Vocem spiritus omisum est: habet. & lin. ult. Gœckel. pro Gœckel. p. 101. l. 1. post Vocem salmuth dele. Ibid. l. 3. post vocem $\frac{1}{2}$ le infere comma. Ibid. l. 9. ; post vocem optima dele. Ibid. l. 10. post

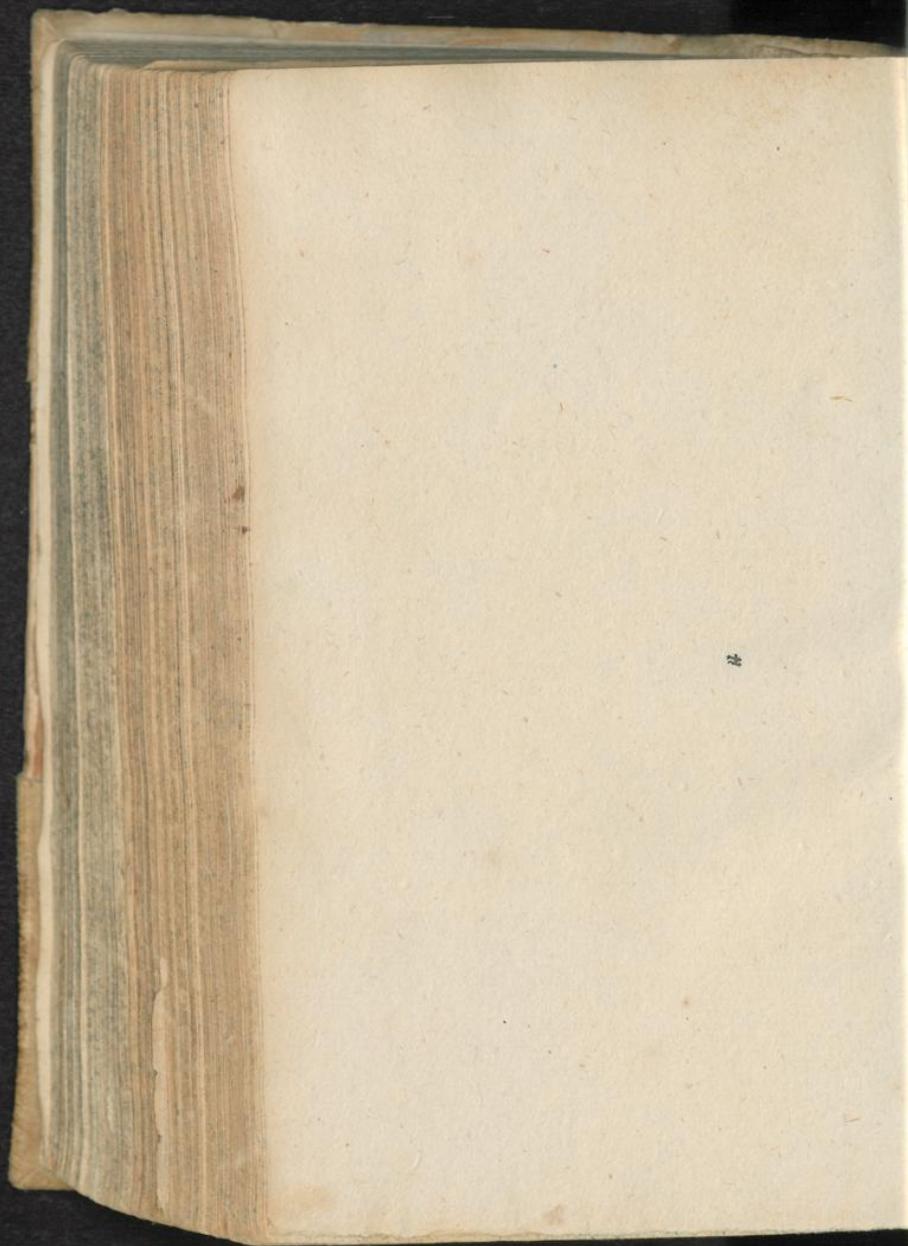
post vocem antidoti dele. p. 102. l. 2. Praefertaneam pro
 Praefertaneam. & l. 4. qvavis pro qvā Vis p. 103. l. 4. s. pro
 f. & l. 11. tinctum semel tantum legatur & l. 18. ac pro ab. p.
 104. l. 14. suum pro succum. p. 105. l. 25. ⊙lo pro ⊙to
 p. 107. l. 16. pro ol. bacc. junip. $\frac{3}{4}$ leg. $\frac{3}{4}$. Ibid. l. 18. pro
 Tinct. bez. $\frac{3}{4}$ leg. $\frac{3}{4}$. p. 108. l. 4. qvā pro qvī p. 112. l.
 ult. bezoardico pro bezoardica p. 115. l. 16. Venesect. pro
 Venesect. p. 117. l. 1. angreife pro angresse. & l. 8. in delea-
 tur. & l. 13. m. deleatur post signum Tart. & l. 16. m. iterum
 deleatur, ut & p. 118. l. 4. & 7 p. 119. l. 10. tichorii pro ci-
 chorii p. 120. l. 9. inter extingvere & vel inferatur solet. p.
 120. l. 17. fuerit pro fuerint. p. 120. l. 23. calidoribus pro ca-
 lidioribus. & l. 25. frigidioribus pro frigidioribus. l. 28.
 morrificam pro morbificam. p. 121. l. 22. post couvenit in-
 feratur comma. p. 127. l. 18. obstrudine pro obstructione.
 p. 128. l. 8. post familiaris deleatur i. & l. 11. post 2. infera-
 tur Tinctura. p. 132. l. penult. Luc. 7. venerea, pro Luc. vene-
 rea. p. 134. l. 8. Morris pro Morbis. p. 135. l. 25. Tractat. pro
 Tractat. p. 136. l. 25. spiritu pro spiritus. p. 140. l. 17. inter
 plerunqve & Ingredientium inferatur designatione. p. 147.
 l. 1. deleatur velecudenti. p. 149. l. 7. rectificatori pro re-
 dificationi & l. 10. lege $\frac{3}{4}$. p. 150. l. 6. simui pro simul. p.
 157. l. 1. forte pro forti. p. 164. l. 12. Δ pro ∇ seu aqua. Ibid.
 l. 13. s. p. S. p. 166. lin. 9. pro Myrrh $\frac{3}{4}$ lege $\frac{3}{4}$
 Ibid. l. 10. pro $\frac{3}{4}$. $\frac{3}{4}$. p. 169. lin. 17. adfrictiora pro ad-
 frictoria. p. 170. l. 7. sumta pro sumti. p. 178. lin. 12. Ad
 pro ab. p. 183. l. 11. pro $\frac{3}{4}$ lege $\frac{3}{4}$. p. 185. l. 2. anaton
 pro anatom. p. 186. lin. 10. $\frac{3}{4}$ pro $\frac{3}{4}$. p. 188. l. 3. uriniam
 pro urinam. Ibid. lin. 8. sangvineā pro sangvineā.

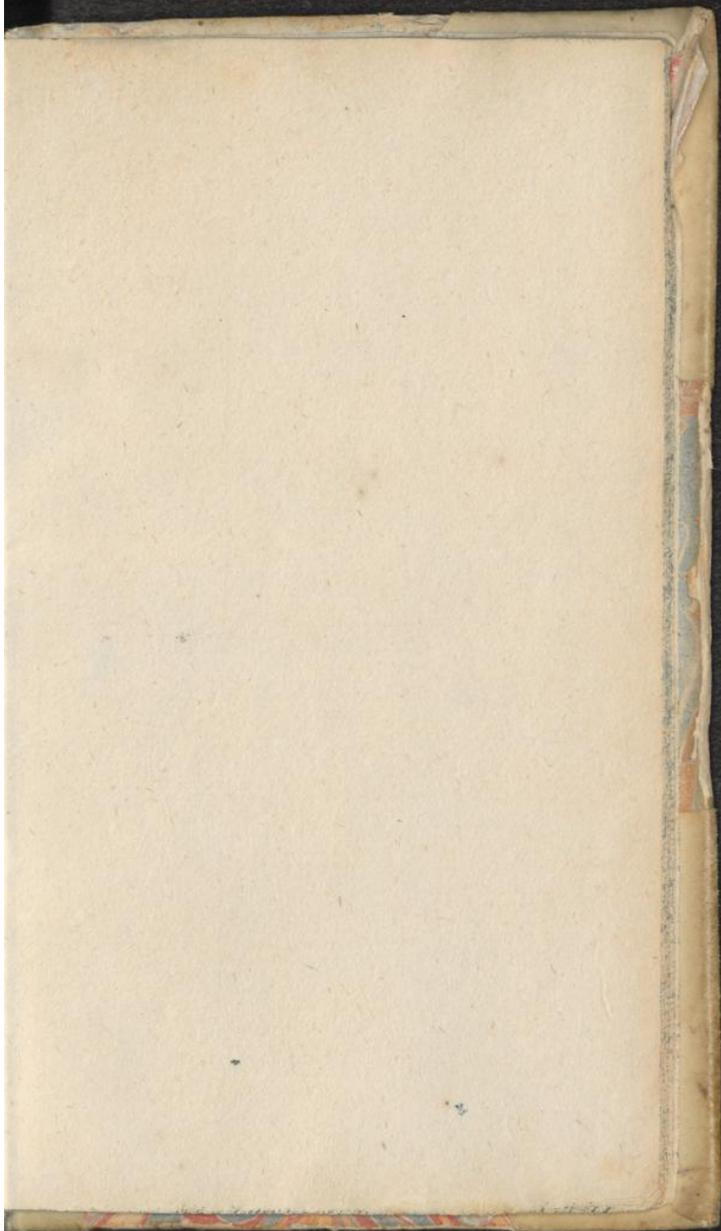

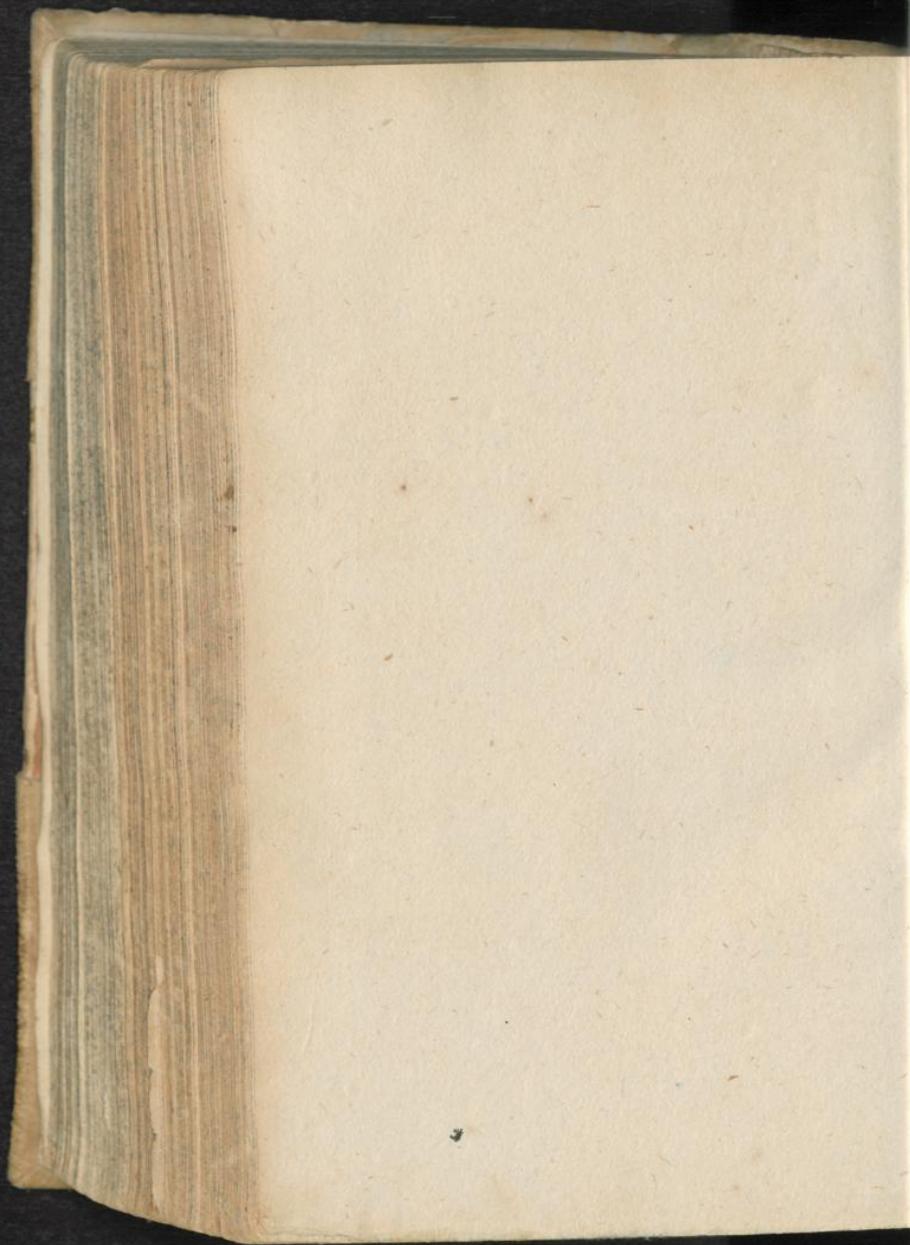

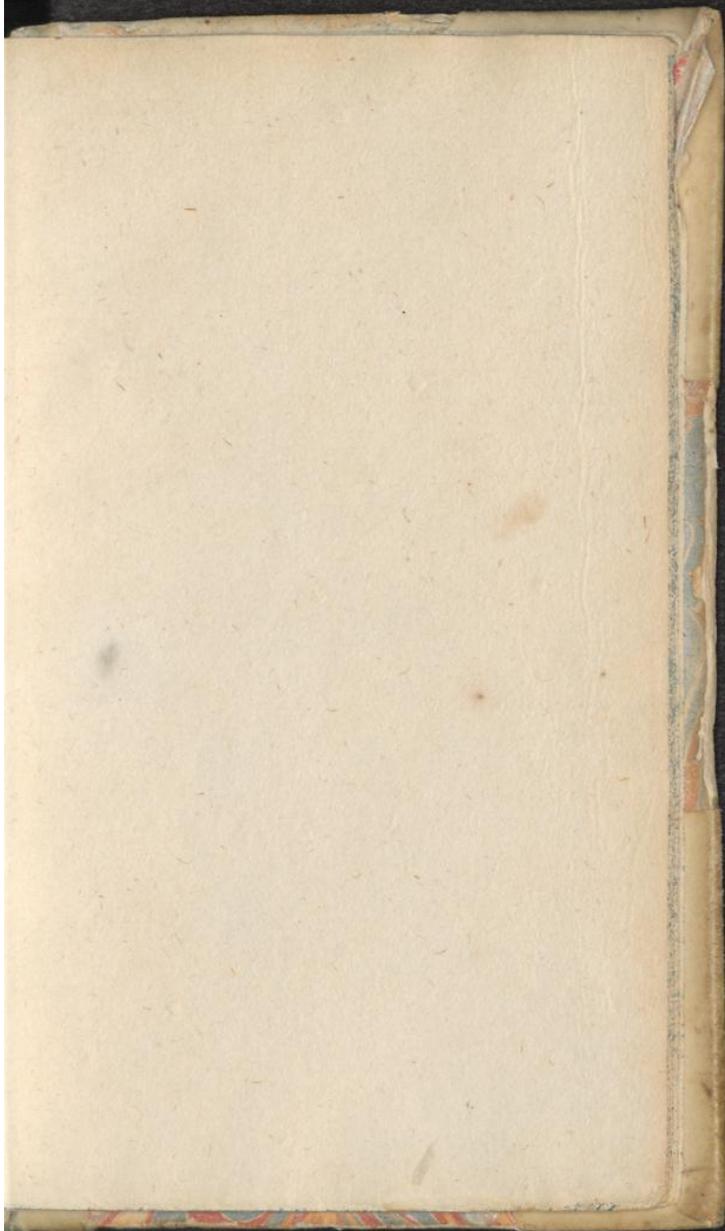

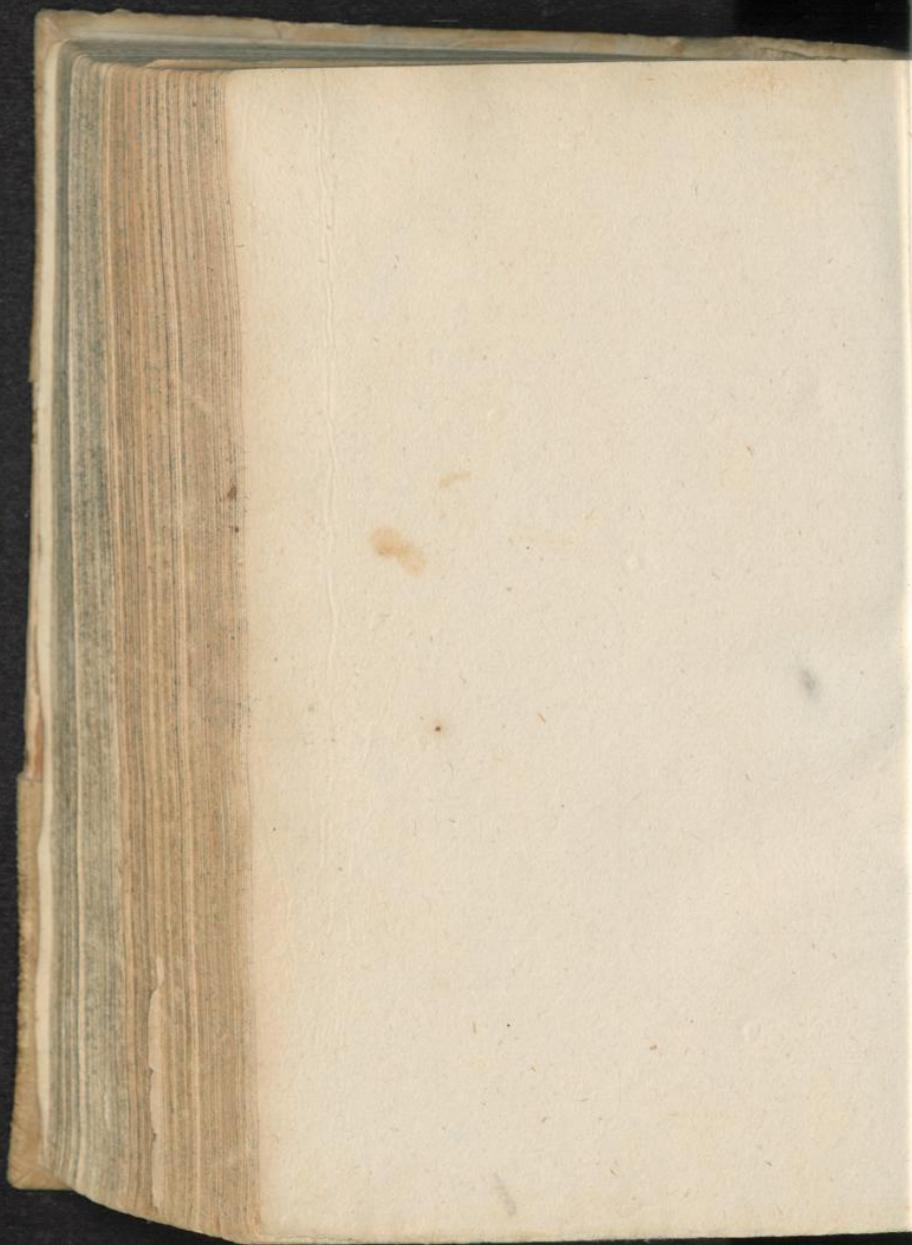

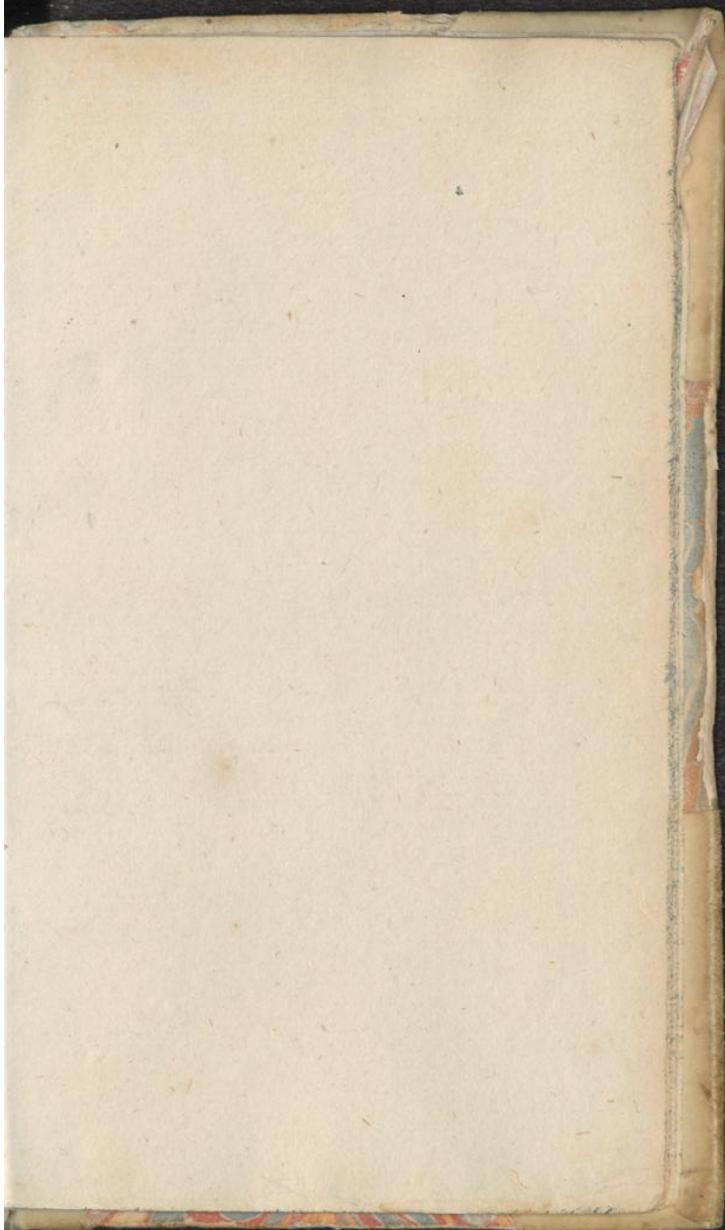

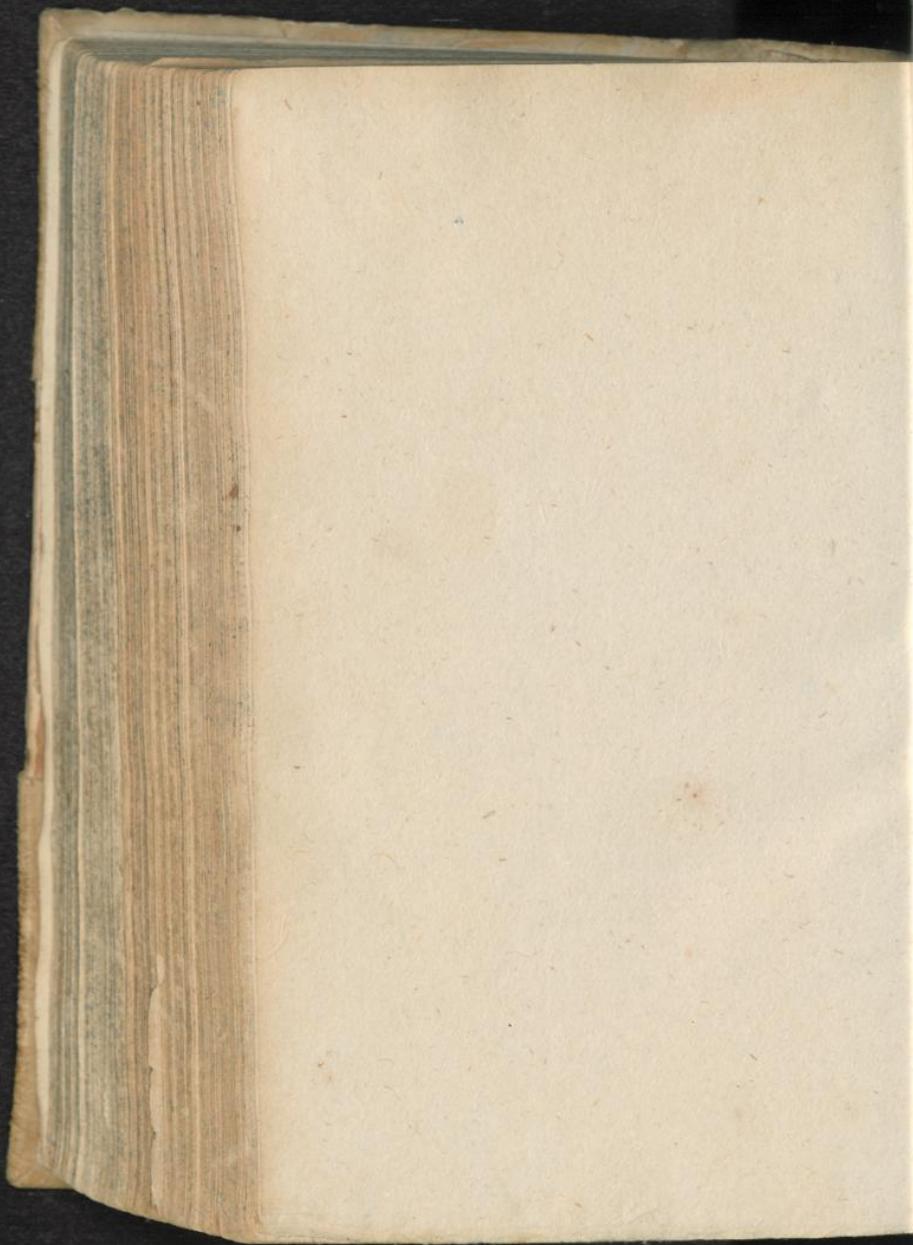

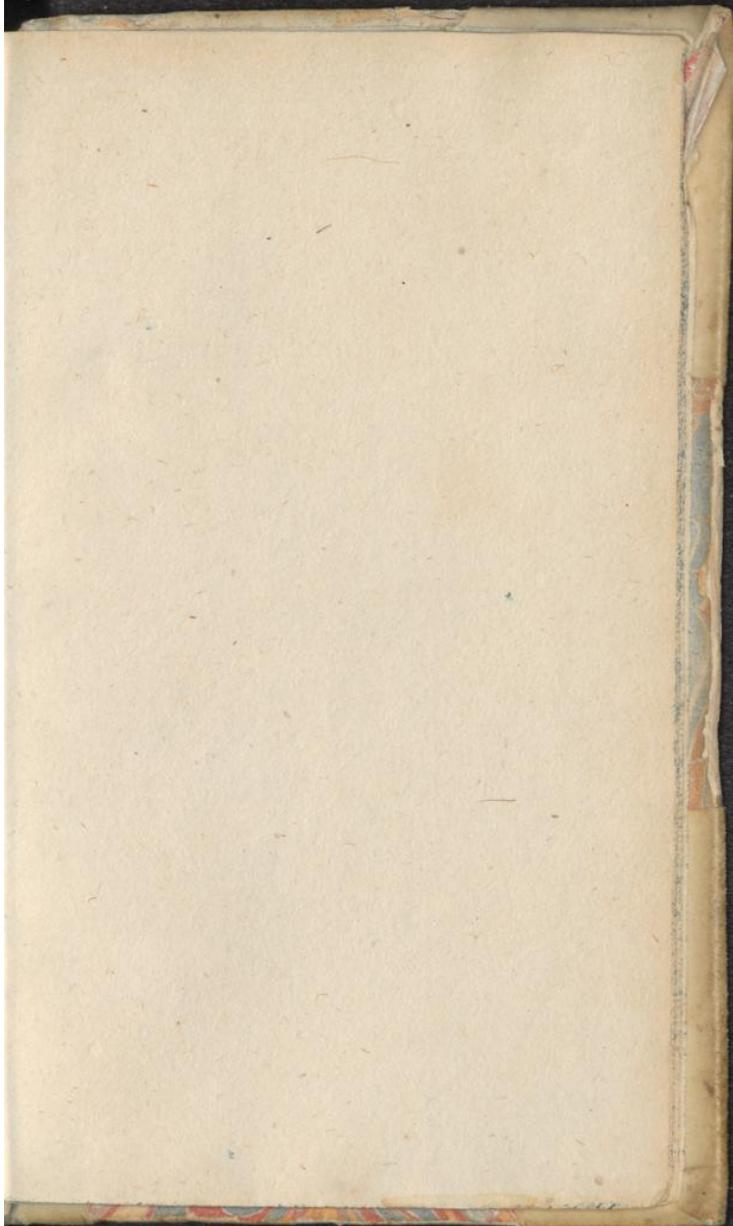

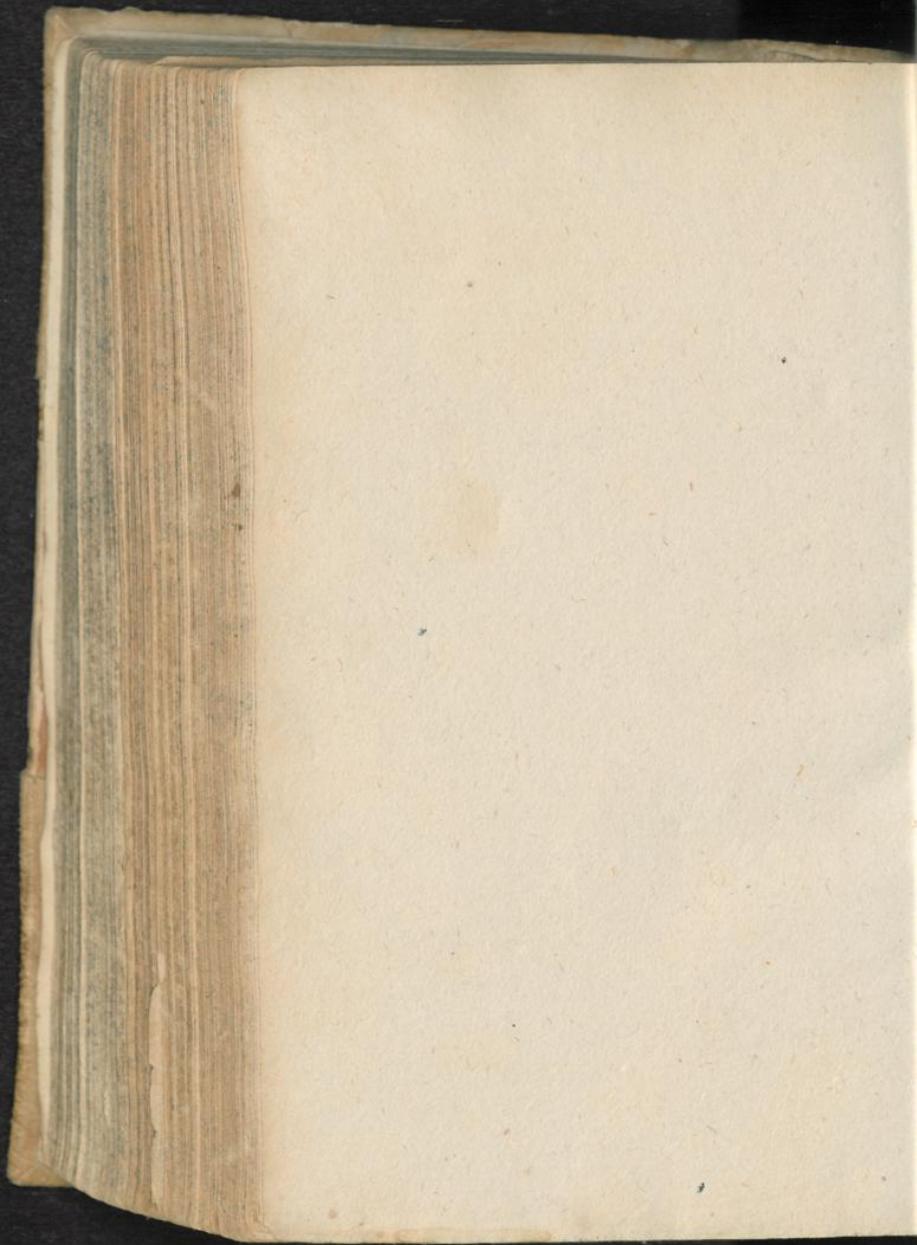

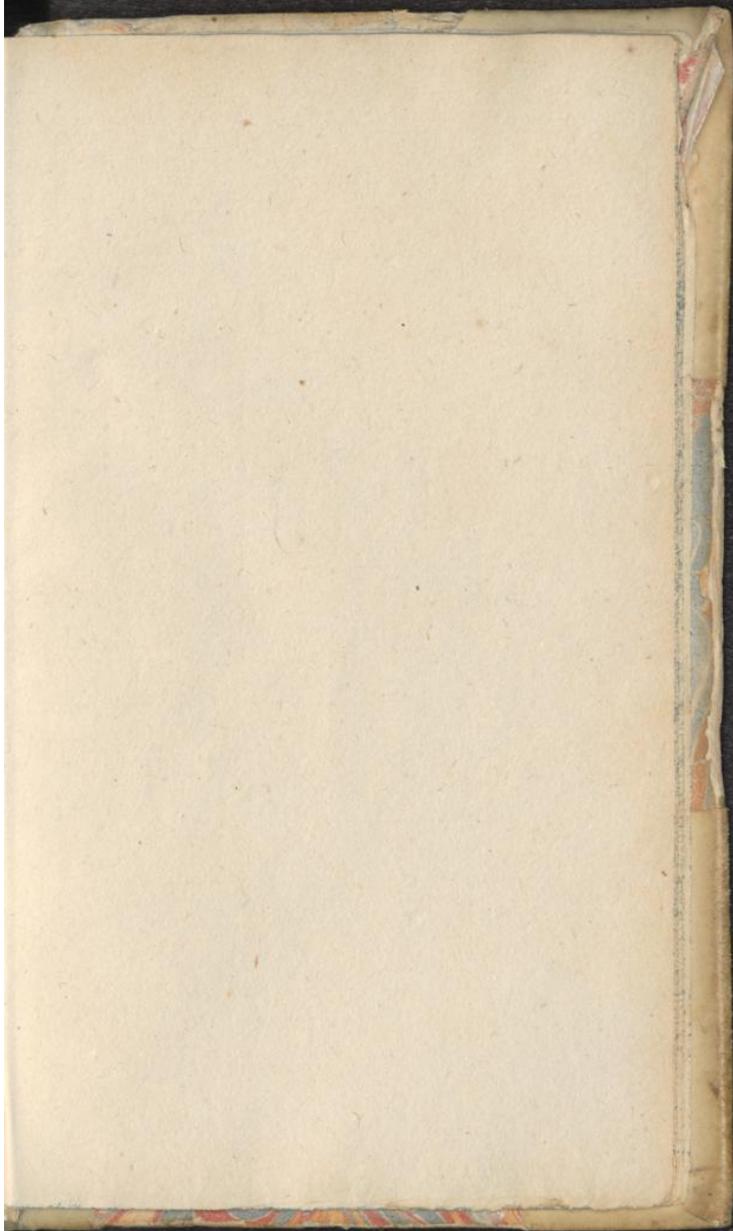

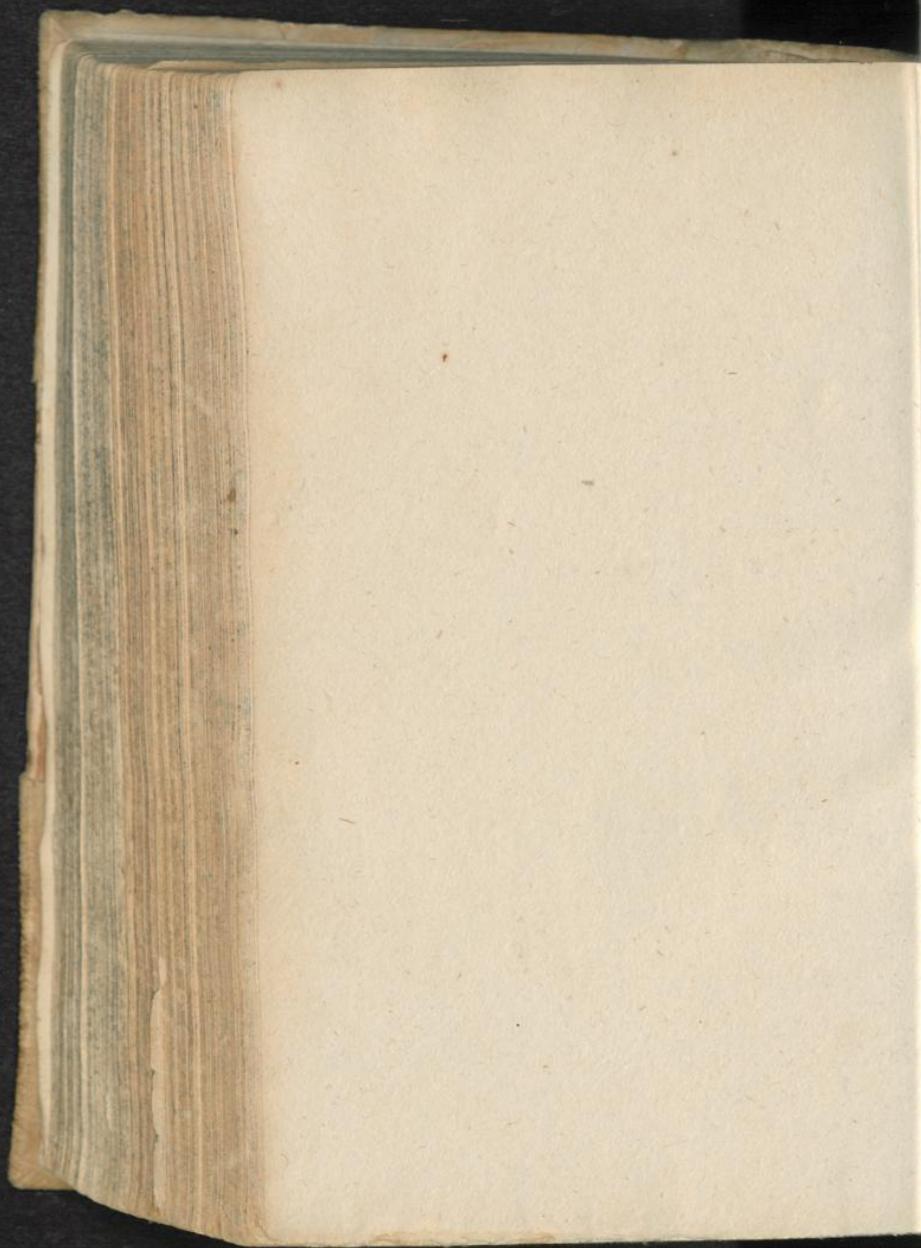

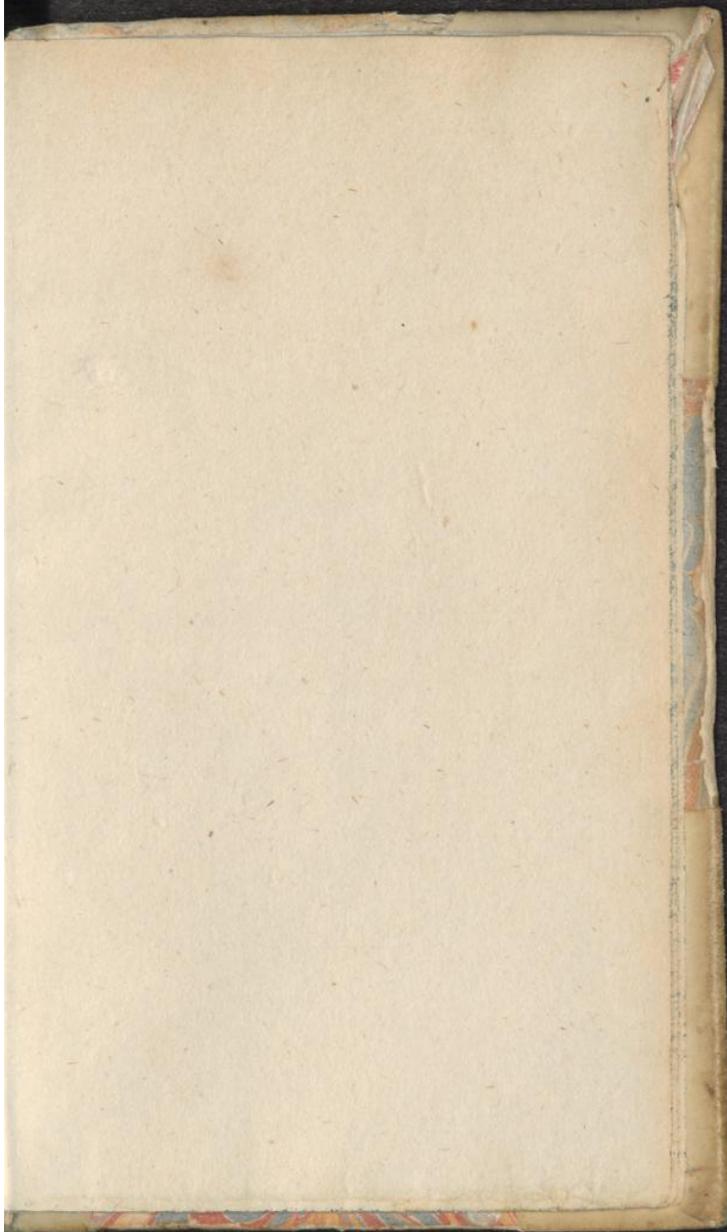

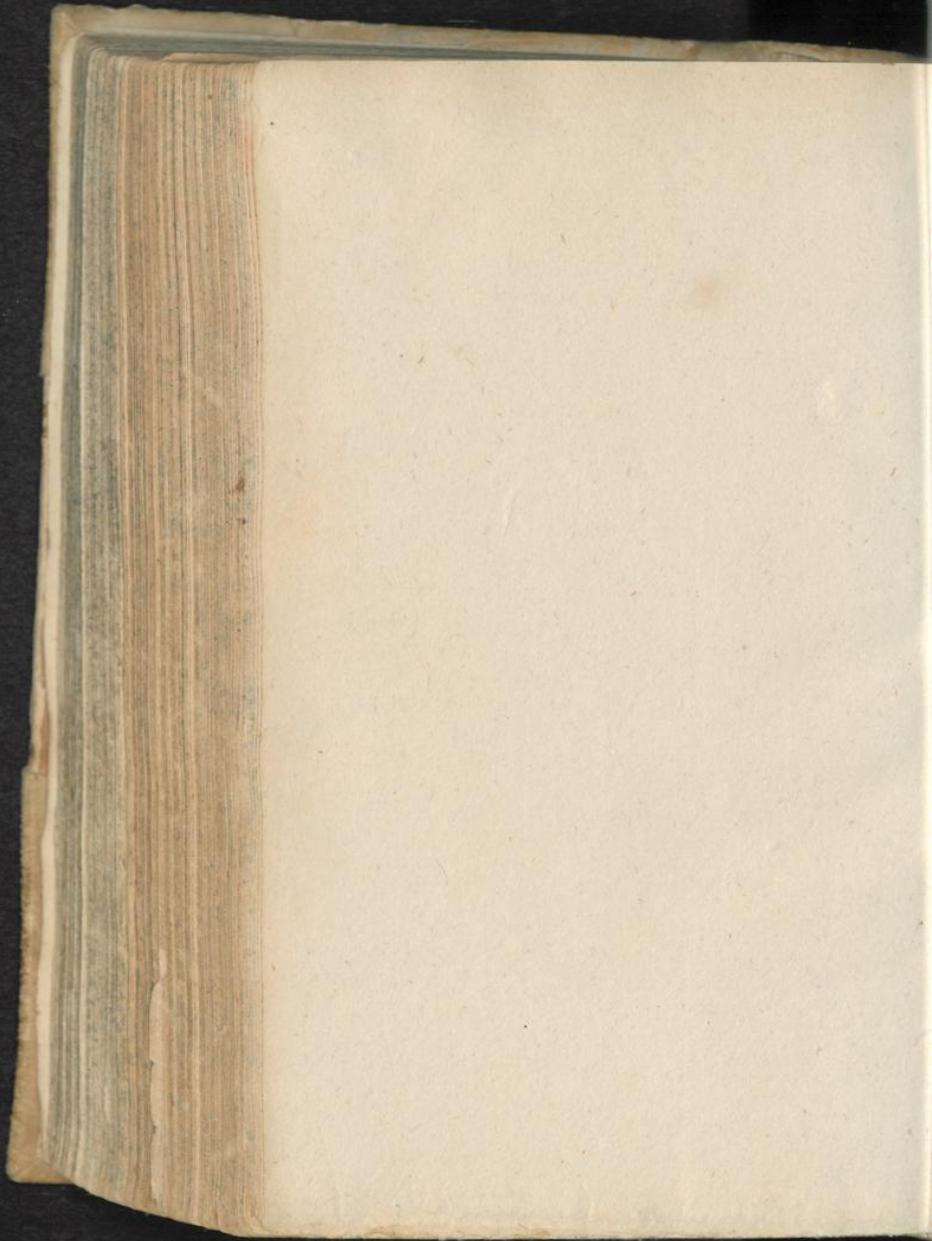

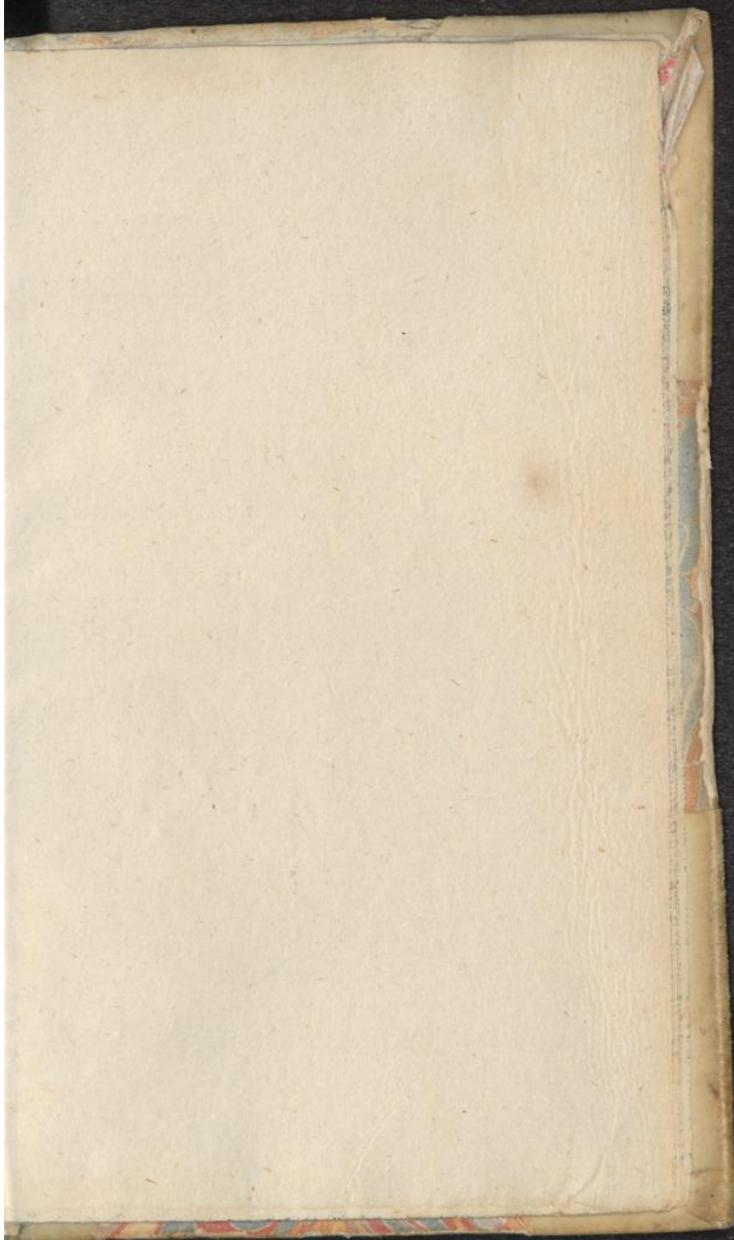

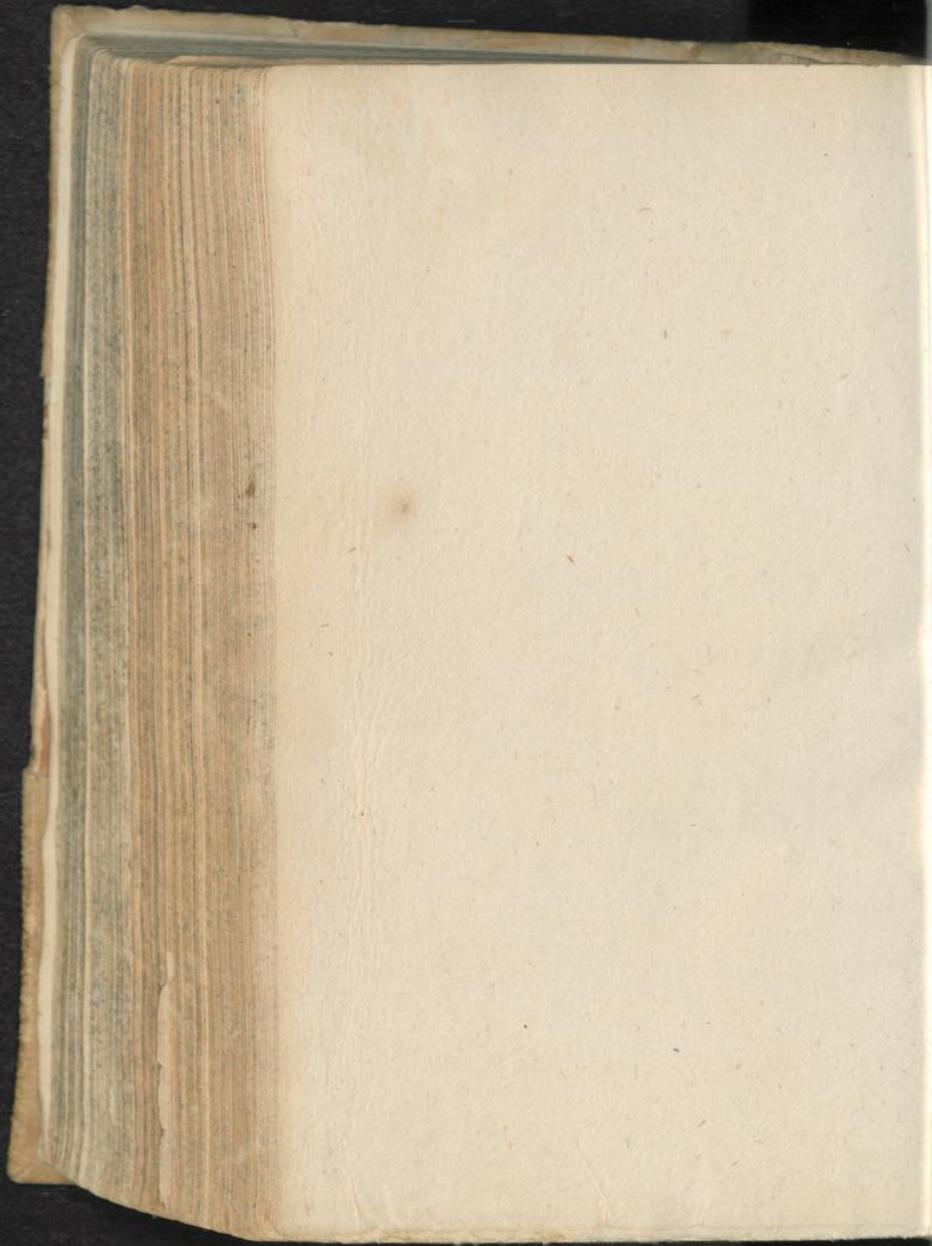

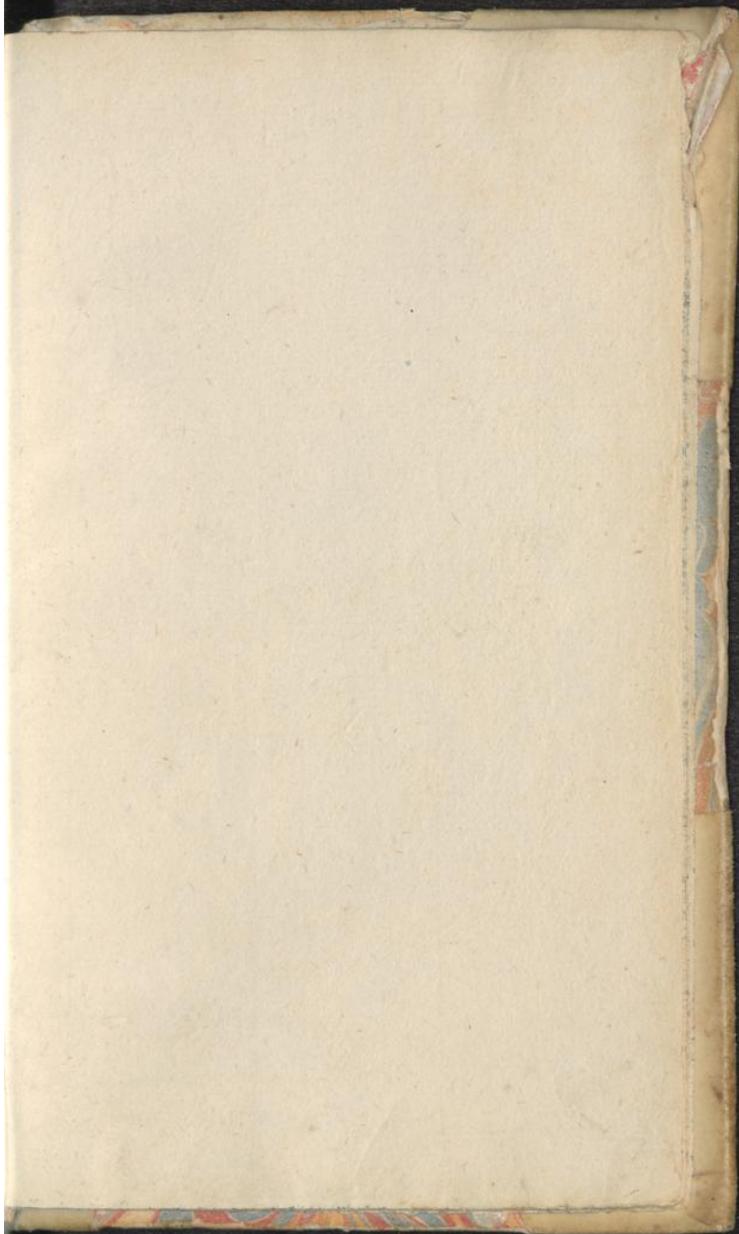

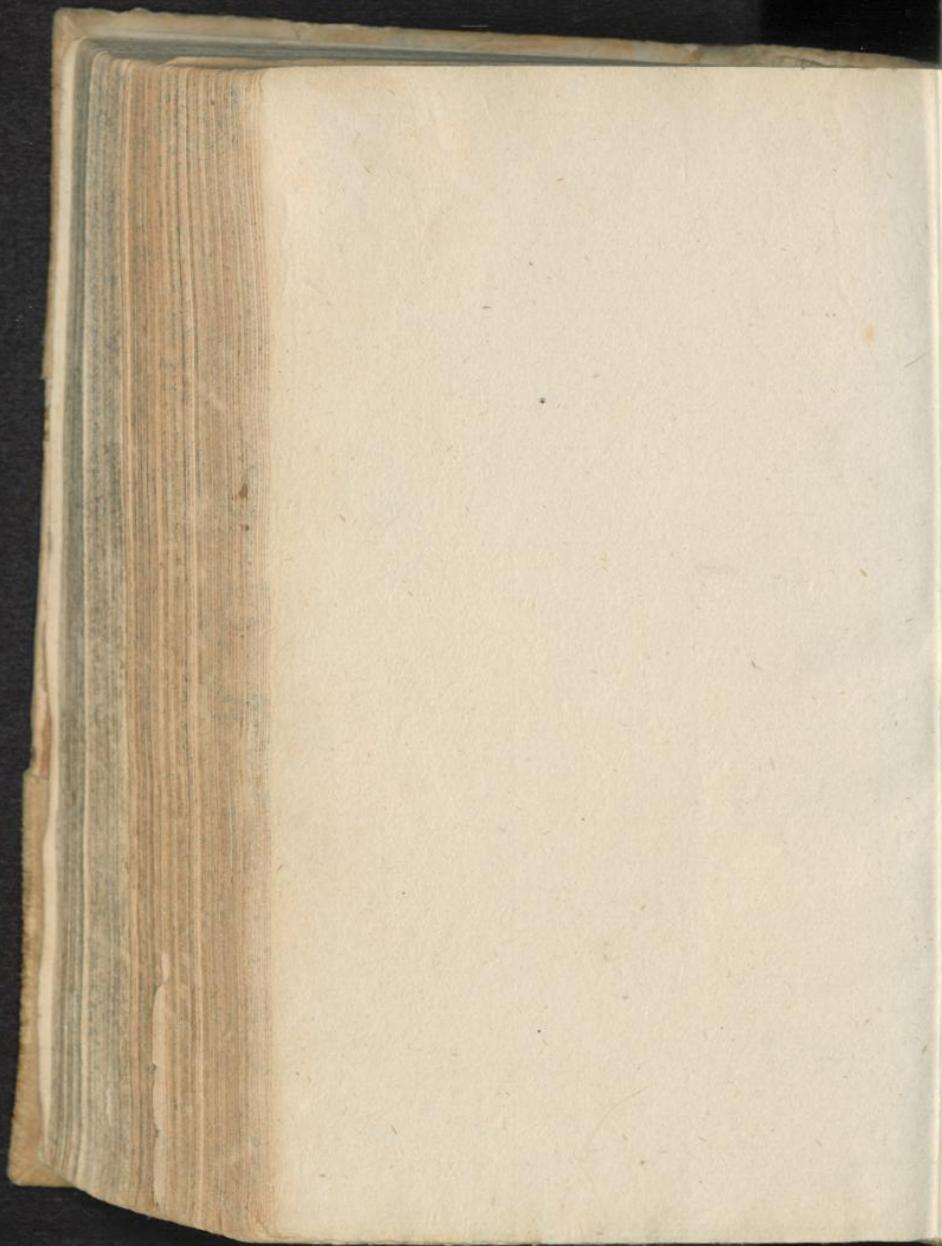

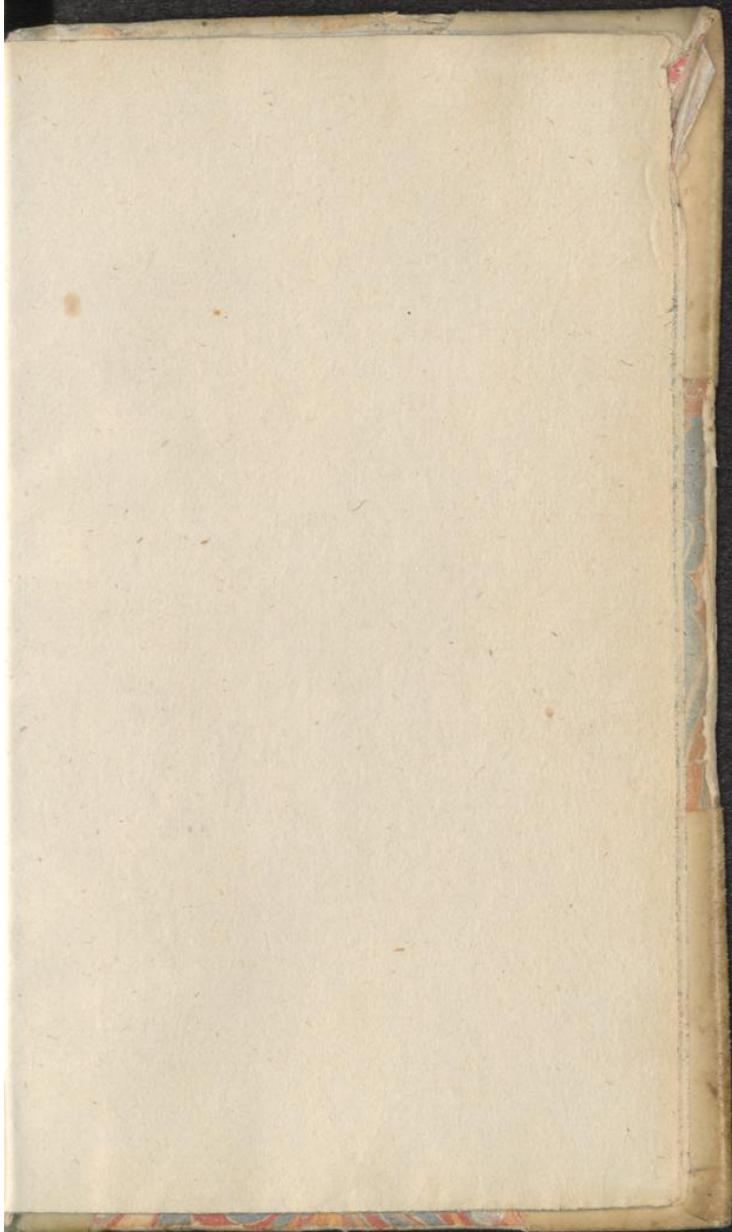

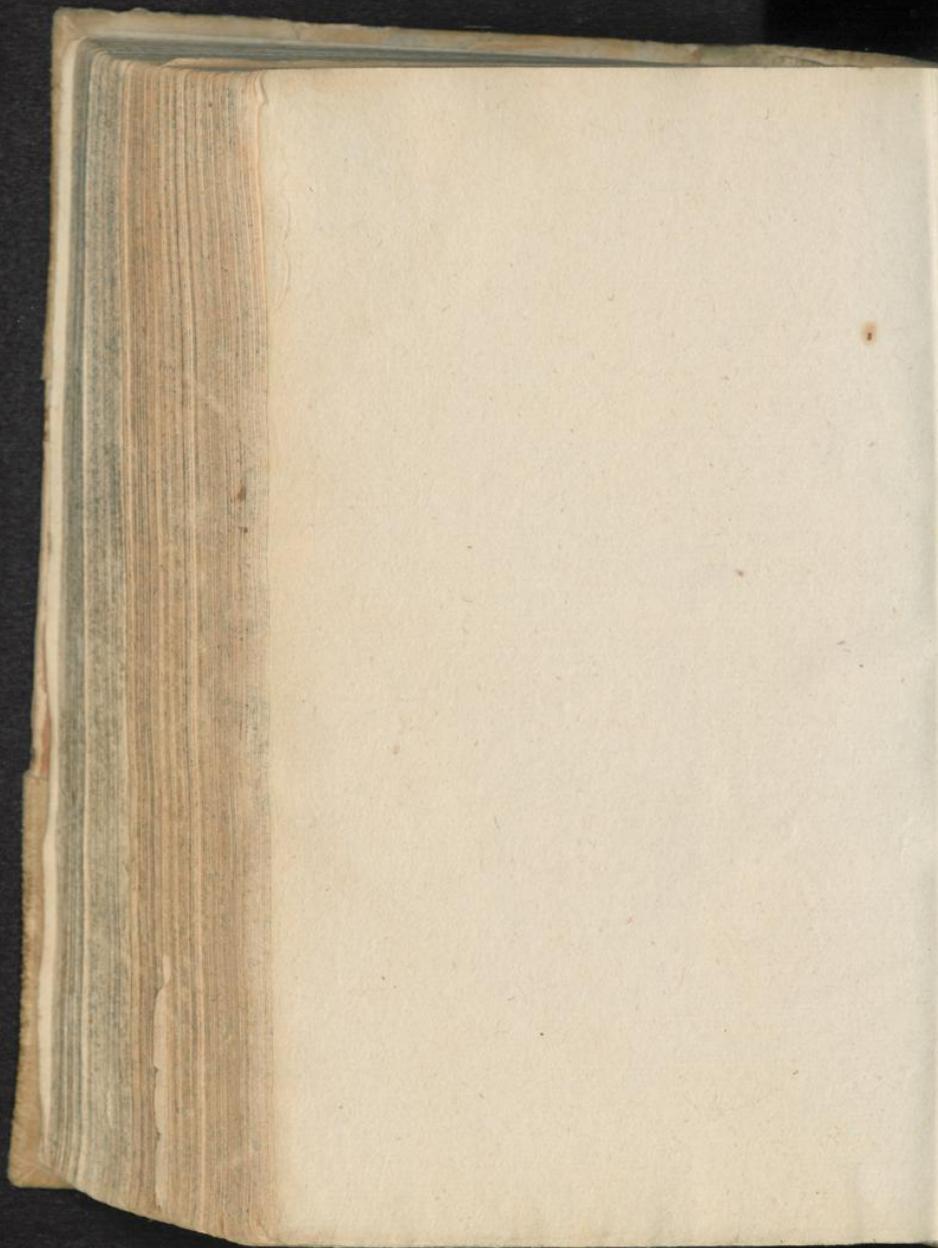

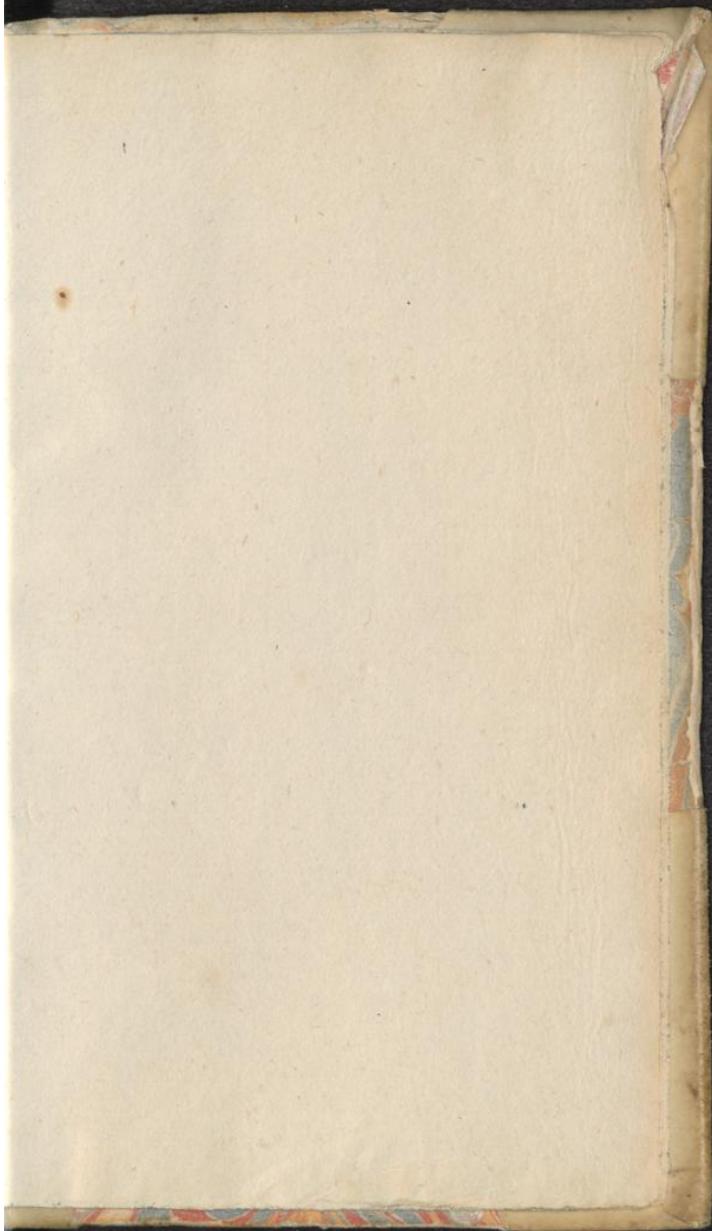

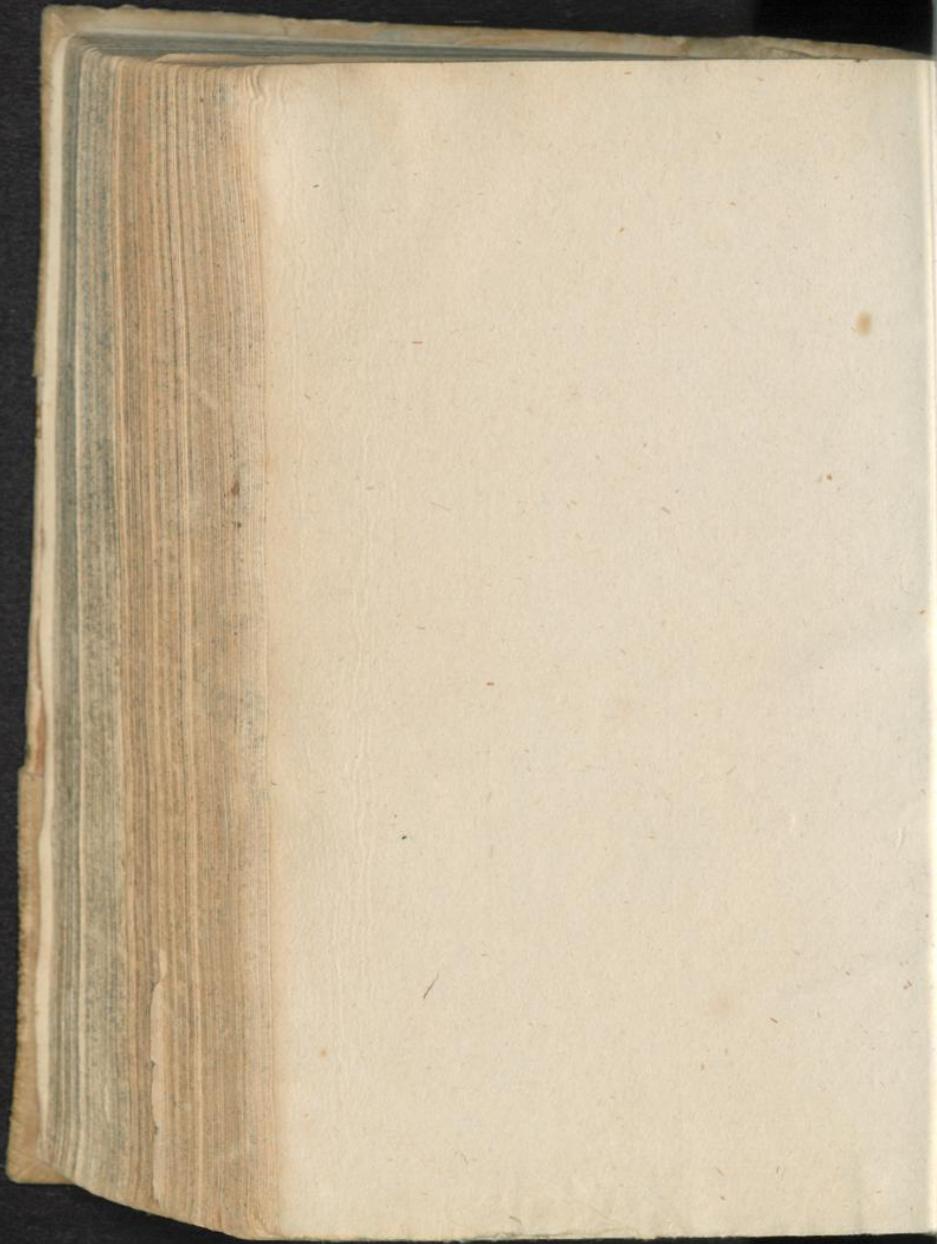

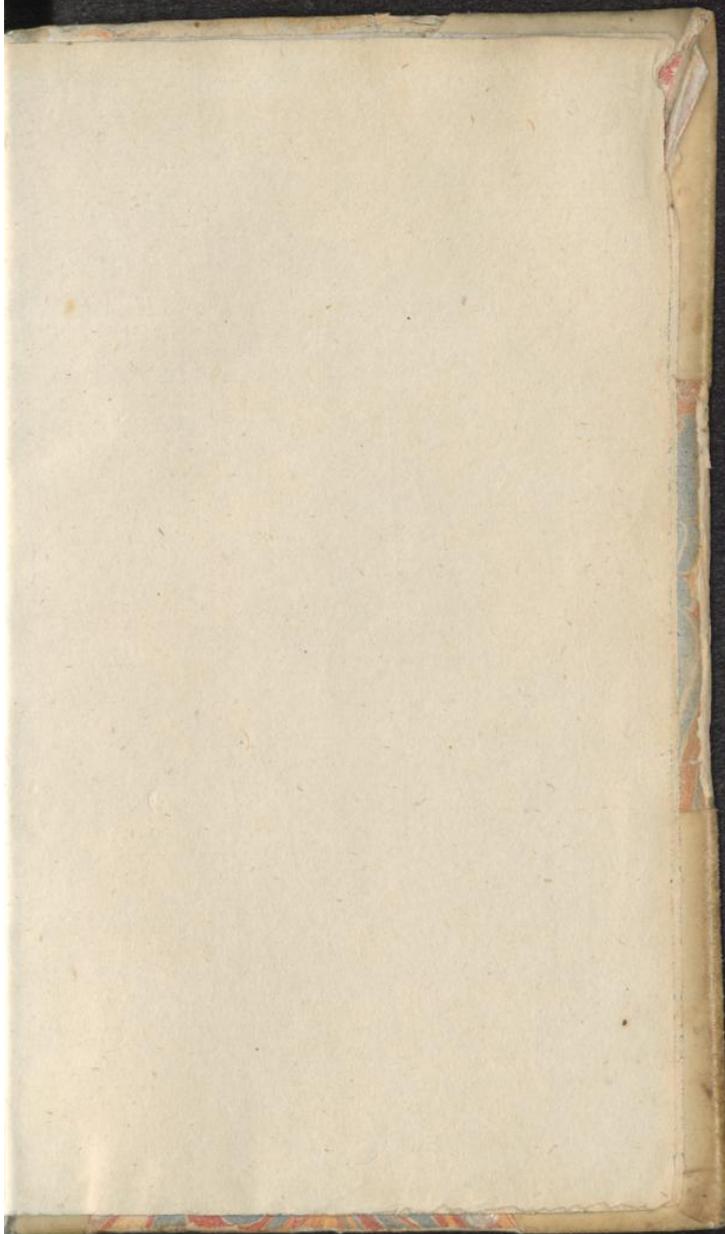

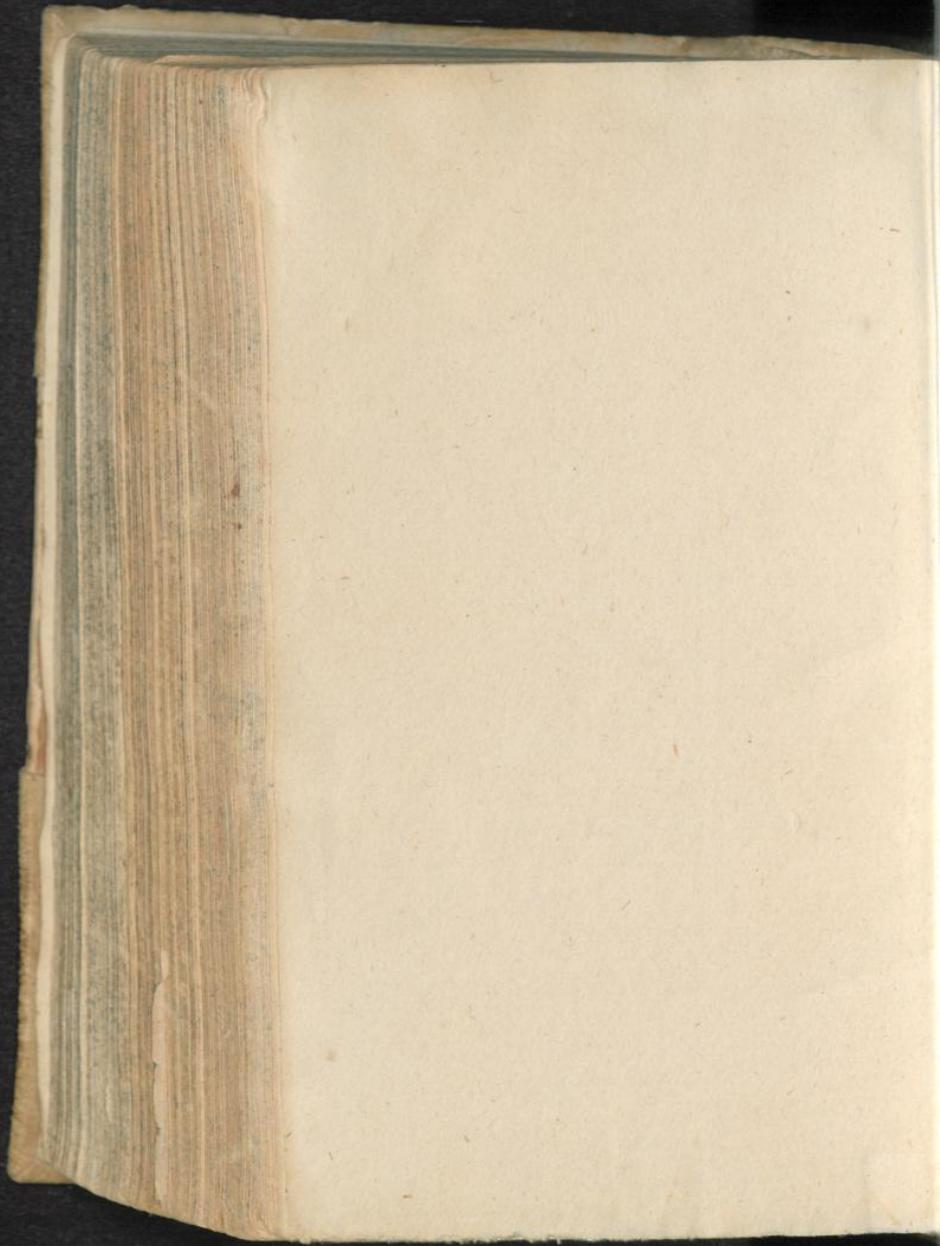

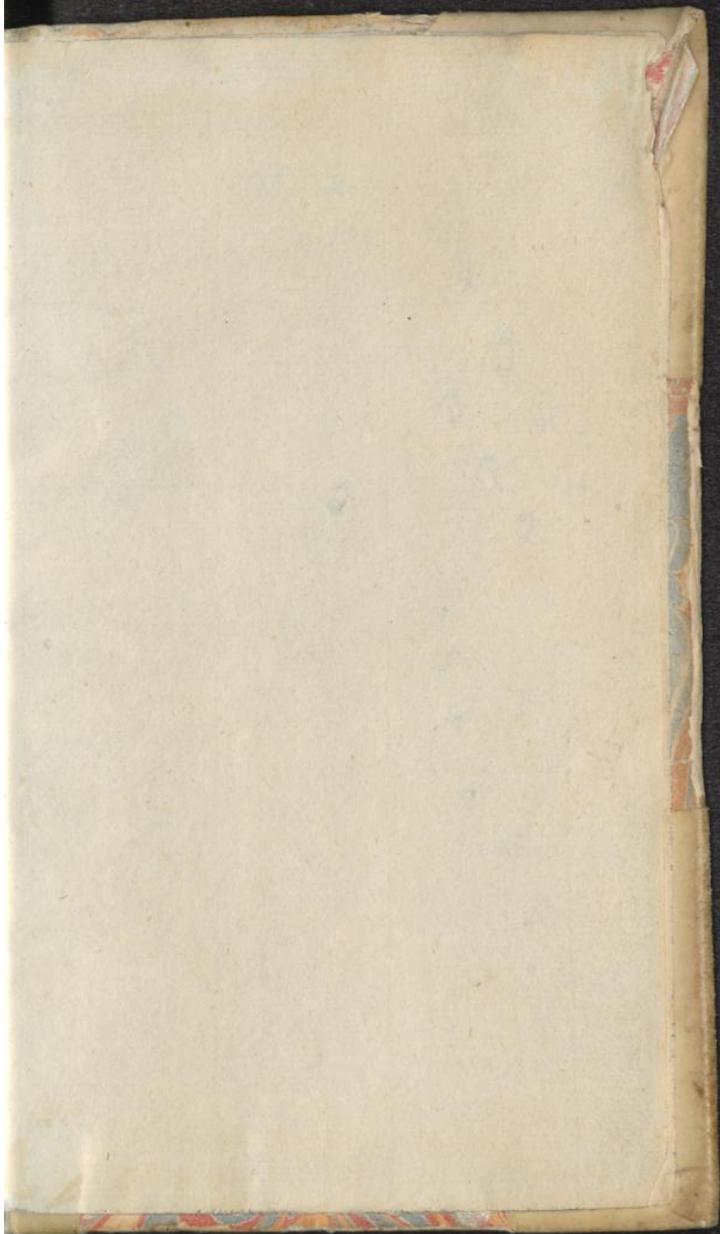

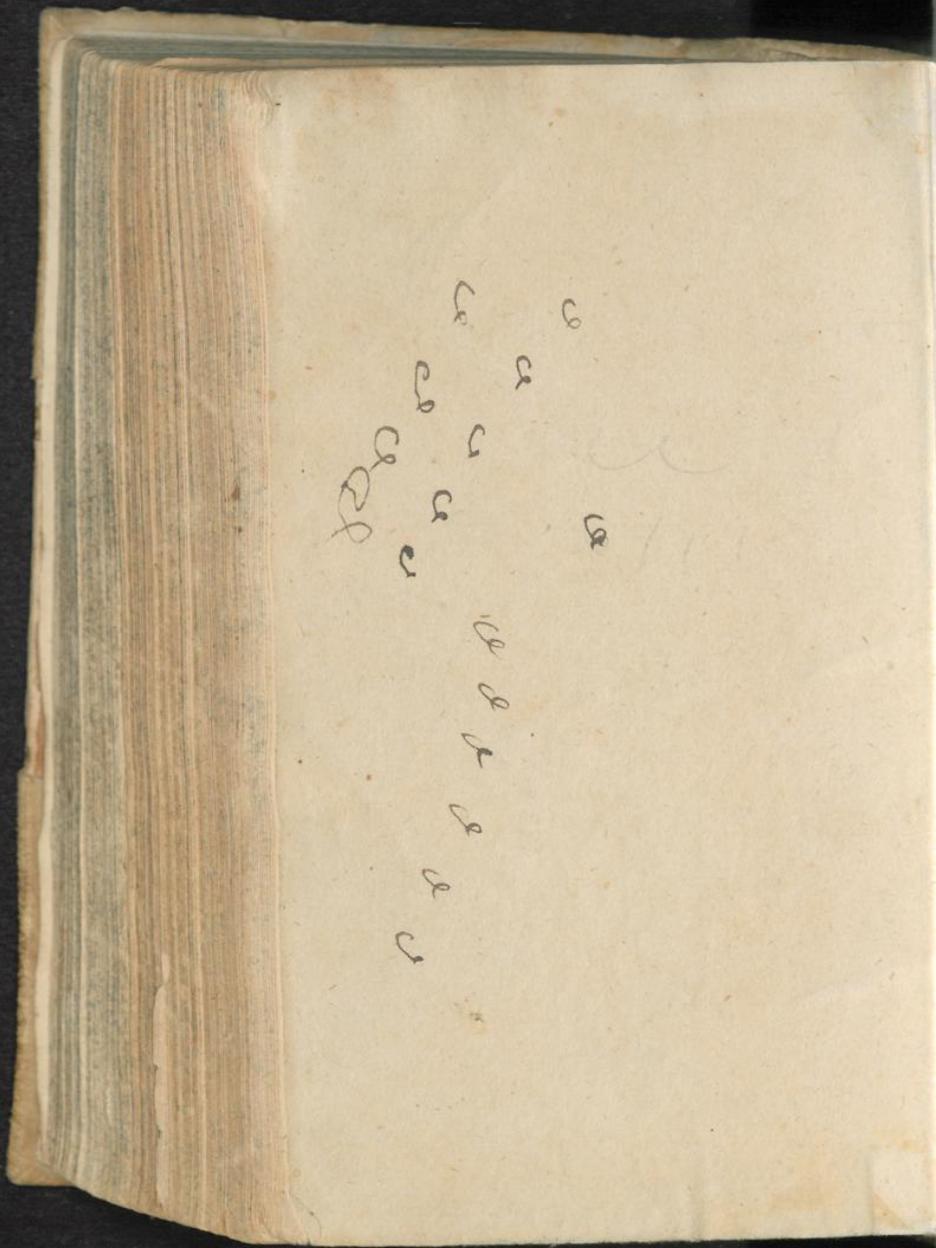

Handwritten markings on the page, possibly a list or a collection of symbols, arranged in a roughly circular pattern. The markings are small and stylized, resembling characters or symbols from an ancient script.

60.-

